

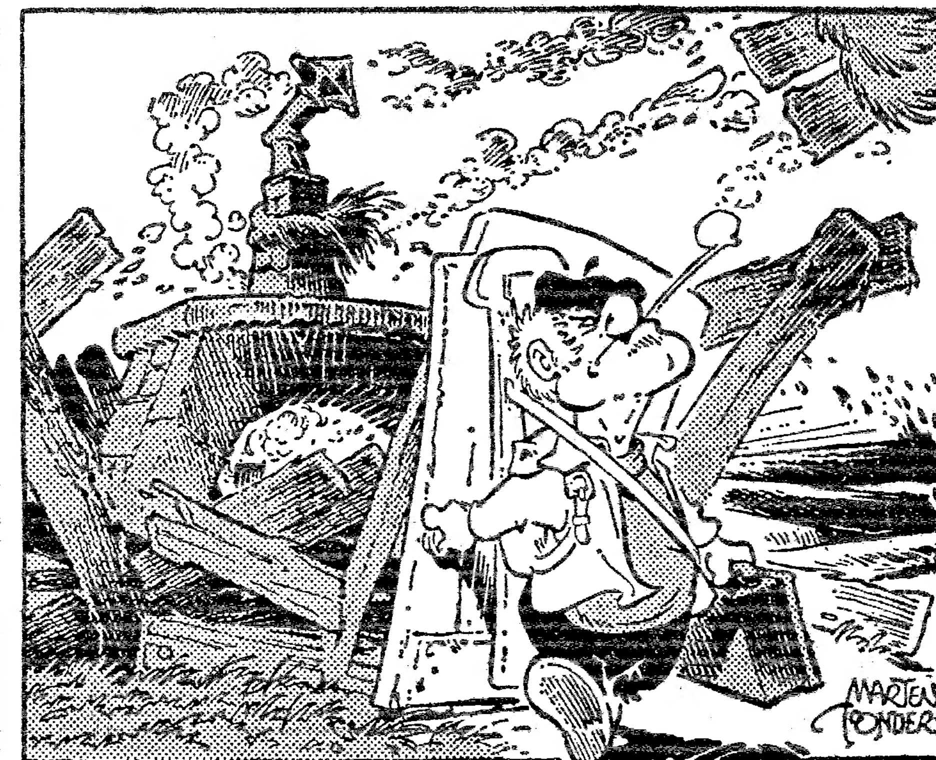
7568 Tussen de Gloombergen ligt een verlaten dal, waar vroeger zwarte Els, de kruidenzoekster, gewoond schijnt te hebben. Een vervallen hut is het enige overblijfsel uit die tijd, maar omdat de plek niet deugt, treft men er zelfs geen kraaien aan.
Doch op een dag, niet lang geleden, kwam daar verandering in. De noordooster blies huilend tussen de bergen door, een dikke wolkenlaag verduisterde het zwerk — en slechts een vaalgele streep aan de kim gaf enige kleur aan het troosteloze landschap.
De verlatenheid werd echter verbroken door dichte rookwolken, die uit de verzakte schoorsteen van het krot opstegen. Een oppervlakkige voorbijganger zou kunnen menen, dat de een of andere trekker hier zijn toevlucht voor de novemberstorm gezocht had, maar een blik in het inwendige had hem al dra tot andere gedachten gebracht. De gedaante, die tussen de rook over het knappende vuur gebogen stond was niemand minder dan de schilder Terpen Tijn, een kunstenaar van naam die wel andere dingen aan het hoofd had dan het weer.
„Storm? M'n zolen!'', sprak hij toen een windvlaag door de kieren floot en de keet deed schudden. „Het vuur trekt goed, en het is tijd om het potje eens van de vlammen te nemen voordat de eh... dinges erin slaat.''
Hij voegde de daad bij het woord en met een teder gebaar bracht hij het walmende vaatwerk onder de neus.

„Precies goed ingedikt'', hernam hij, terwijl een glimlach zijn verweerde trekken verzachtte. „Dit kan sterke trillingen verdragen. Rowanbes met heulsap is beter dan kraplak; net wat ik dacht. Ik zal het terpioen noemen. Een intens rood-gehalte, dat over eeuwen nog aan mijn naam zal doen denken. Maar de geur herinnert mij eraan, dat ik in geen dagen gegeten heb.''

721125

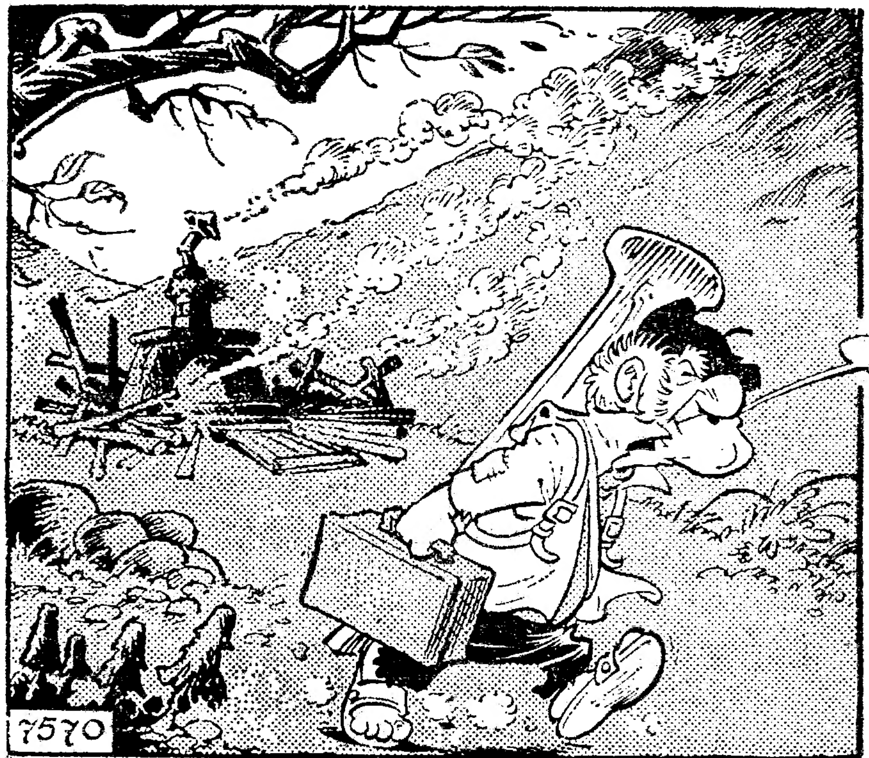

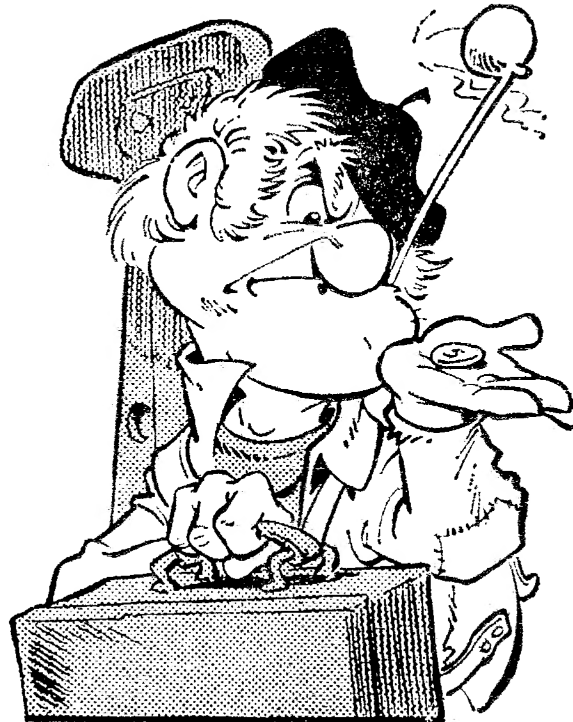
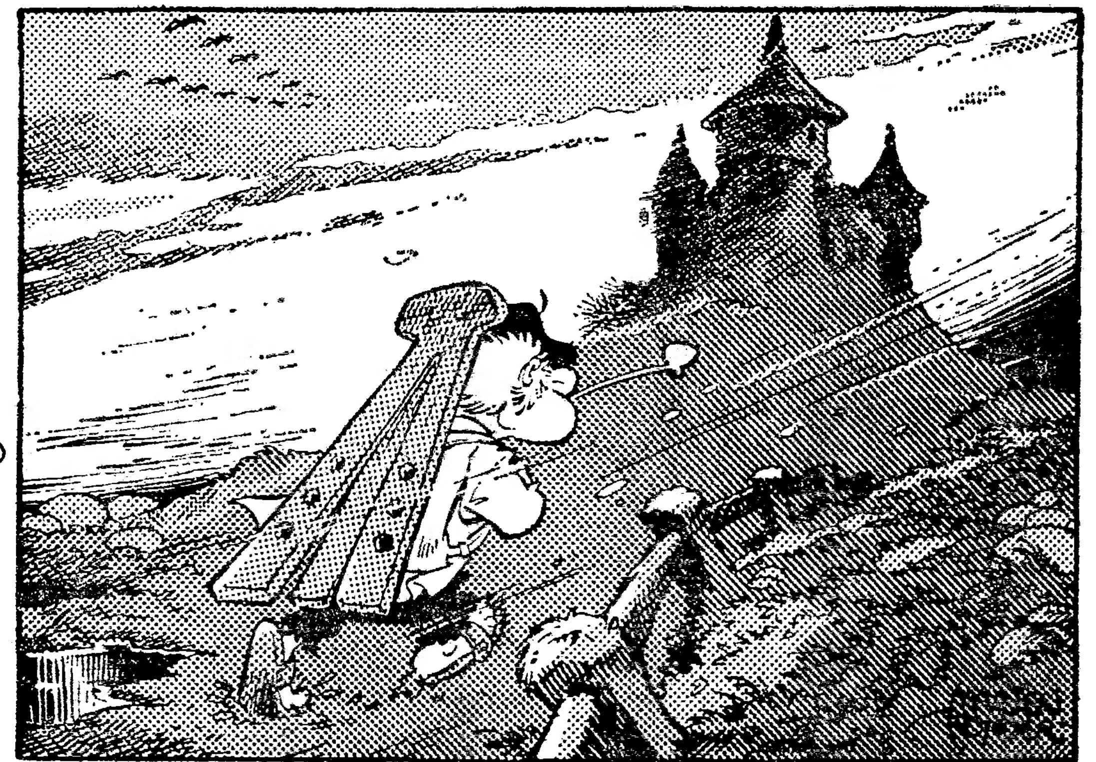

7569 De schilder Tijn trok een vermolmd bankje naderbij en begon voorzichtig het drab uit het ijzeren potje in flessen te gieten.
„Het zal sterk indikken en verkoeken", mompelde hij tot zichzelf. „Een flinke voorraad heulsap zal raadzaam zijn. Gelukkig groeien er heel wat maanbollen bij dit krot..."
Een plotseling aanzwellende stormvlaag stoorde zijn alleenspraak. De wind huilde door de kieren en de spanten, zodat het wrakke gebouwtje op zijn grondvesten schudde. En net toen hij het laatste flesje gekurkt had, werd het gehele dak van de keet geblazen.
„Donders!", hoorde men de kunstenaar uit de bouwval roepen, „het is tijd om op te stappen."
Daarop klonk er gekraak van lederwerk en houtgeklapper boven het tieren der elementen uit, en even daarna werd de deur geopend om doorgang aan de artiest te geven. Bepakt en bezakt loerde hij een ogenblik naar het natuurgebeuren, terwijl hij reutelend aan zijn pijp trok.
„Nu moet ik iets te eten hebben", sprak hij. „Ik heb trek in een sterk gesuikerde augurk; want anders waait het vleeslichaam me van het geraamte en dan kan ik niet vibreren."

Met deze woorden sloot hij de deur, op hetzelfde moment dat het bouwwerkje achter hem in planken en balken uit elkander viel. Alleen de gemetselde schoorsteen bleef staan. En die staat er nu nog, als een herinnering aan de tijd, dat er op die plek een meesterschilder gewoond heeft.

7570 De schilder Tijn omklemde het handvat van zijn schilderkist en zette zich in beweging, voortgedreven door de noordooster, die hem snerpend om de oren woei. Achter hem wolkten de rookpluimen van het stervende vuur uit de ruïne omhoog, maar hij keek niet om.

''Dat was dat'', sprak hij tot zichzelf. ''Gezelligheid is goed voor een volgegeten burger, maar op mij wacht het meeesterwerk dat ik ga vibreren uit het niets van de eh..dinges. Eerst ga ik een herberg zoeken, want ik voel, dat mijn vleeslichaam een beetje verwaarloosd is.''

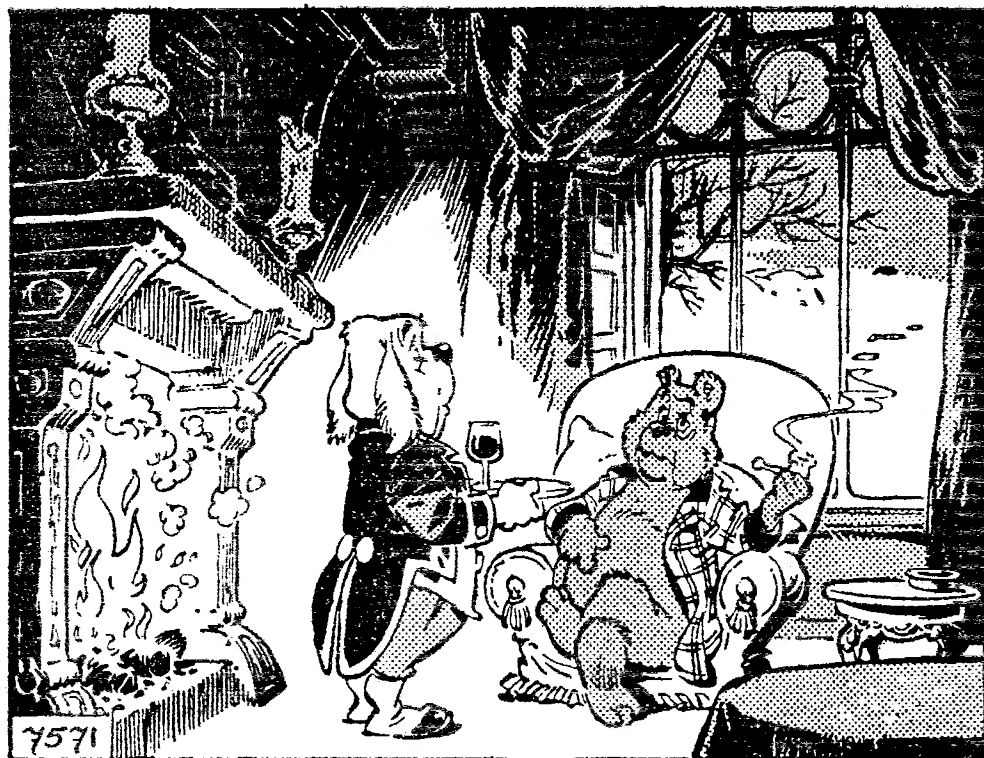
Toen hield hij echter de pas in, en terwijl hij zich schrap zette tegen de stormvlagen greep hij in zijn broekzak. Na lang frutselen bracht hij ten slotte een munt aan het daglicht, die hij fronsend bekeek.

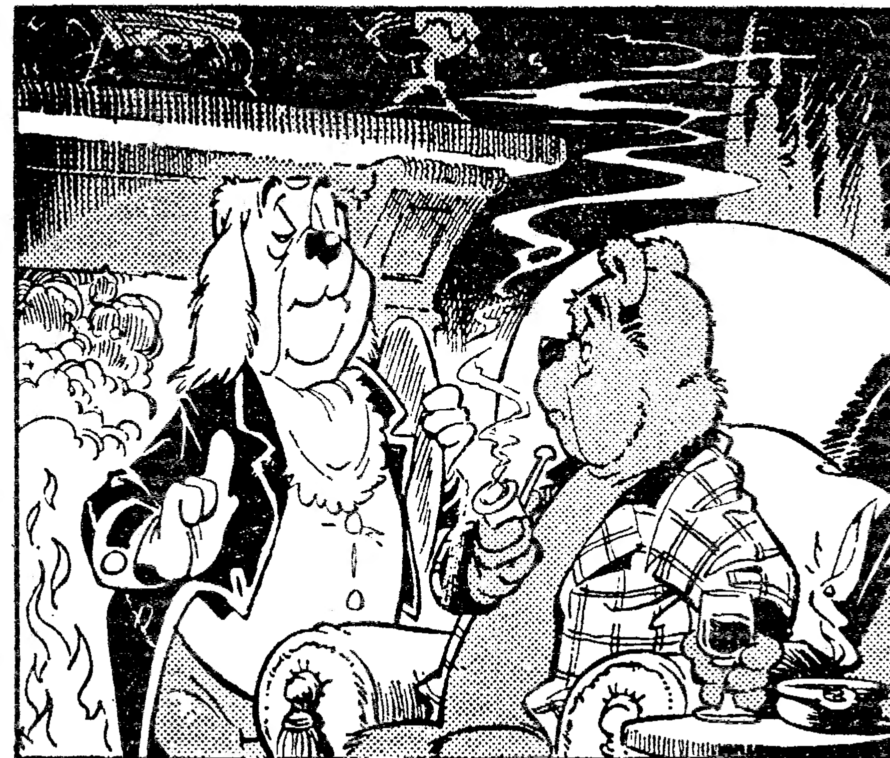
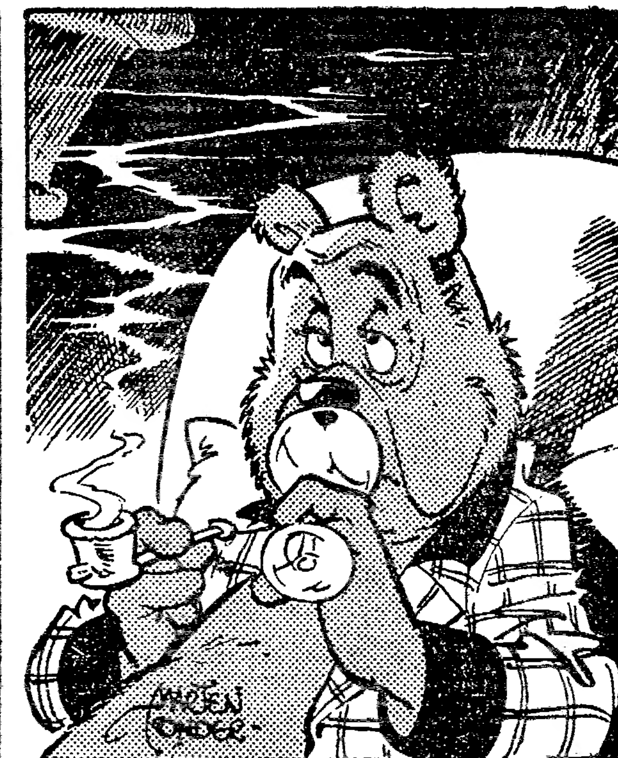
''Een stuiver'', mompelde hij afkeurend. ''Dat is alles wat ik heb, want ik ben niet ingeschreven bij de contraprestatie. Maar wat geeft het? Ten slotte is het de plicht van de grofstoffelijke burgerij om een onsterfelijke in stand te houden.''

Met deze gedachte begon hij opnieuw te lopen; het enige bewegende punt in het verlaten landschap waar de wind joelend overheen streek, hagel en natte sneeuw met zich voerend.

Het gaan was dan ook geen genoegen, en het valt te begrijpen, dat de hongerige kunstenaar verbitterd begon te raken. Maar gelukkig kreeg hij een bouwwerk in de gaten dat zwaar en sterk op een heuvel stond en met nieuwe kracht begon hij te klimmen.

,,Dat ruikt naar materie'', stelde hij vast. ,,Een heel grofstoffelijke uitstraling; net wat ik nodig heb. Want herbergen kosten geld, terwijl deze snurker het uit wil geven, wed ik.''

7571 Heer Bommel zat in zijn leunstoel bij de knappende haard. Buiten loeide de wind om de torens en deed de luiken rammelen, maar binnen was het warm en gezellig.

"Uw glaasje port, heer Olivier", sprak de bediende Joost, binnentredend. „Dat zal u goed doen met dit weer. Het houdt de kwade dampen buiten, als u mij toestaat."

"Heel goed Joost", zei zijn werkgever. „Dat is net waar mijn teer gestel behoefte aan heeft. Het leven van een heer is vol zorgen en verantwoordelijkheden. De storm stemt mij tot diepe gedachten — en ik vrees, dat mijn omgeving daar niet altijd van doordrongen is. Eigenlijk zou ik een blijvend bewijs van mijn inzichten moeten hebben. Iets voor het nageslacht bedoel ik, als je begrijpt wat ik bedoel."

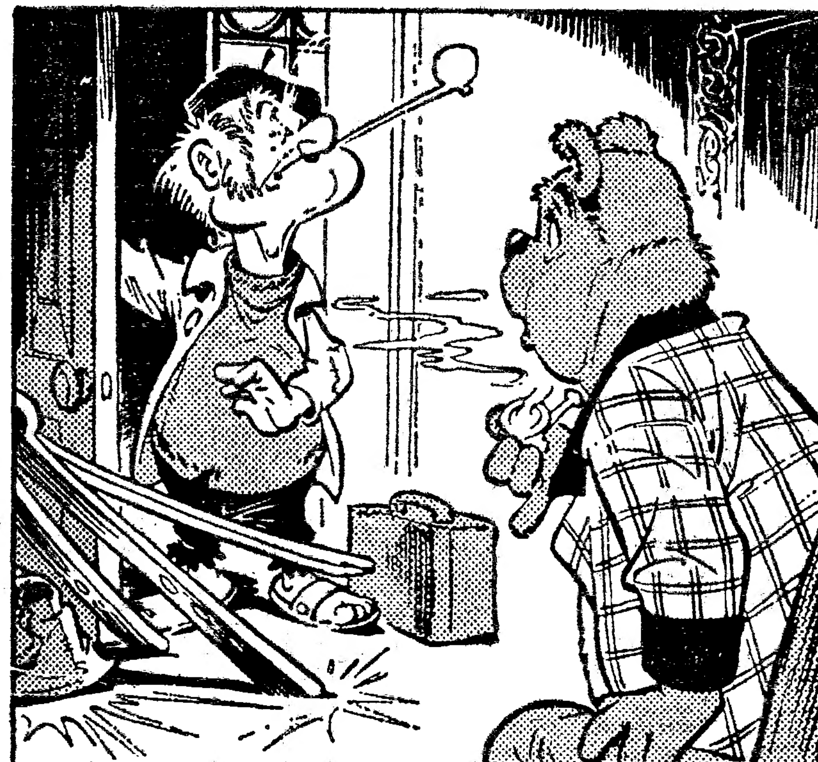
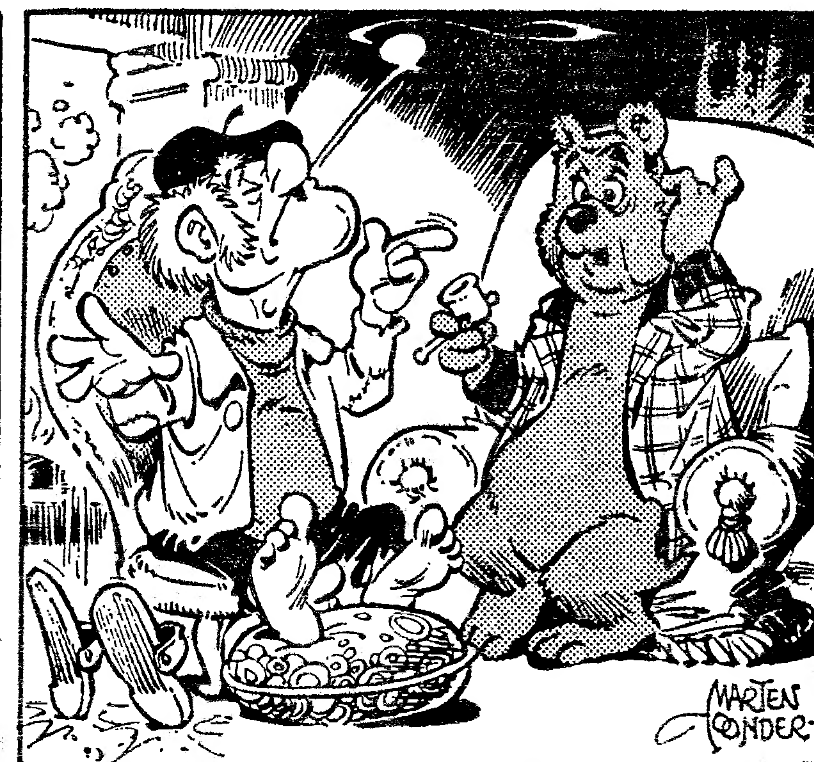
"Een aardig idee", stemde de trouwe knecht toe. „Misschien zou u een boek kunnen schrijven. Uw memoires of zo, wanneer ik zo vrijmoedig mag wezen."

„Ja, ja. misschien wel", mompelde heer Bommel zonder geestdrift. "Maar schrijven is moeilijk en duurt zo lang. Trouwens, wie leest er nog, vandaag de dag? Nee, er zweeft mij een tv-uitzending voor het geestesoog waarin ik opening van mijn innerlijk leven zou kunnen geven tegen de achtergrond van mijn waardevol interieur. Maar, aan de andere kant... zo'n tv-programma is zo gauw voorbij — en wat blijft er dan over voor het nageslacht?"

Hij nipte peinzend aan zijn port en in de ingevallen stilte verliet Joost onhoorbaar het vertrek.

"Mijn gedachten gaan uit naar iets blijvends", hernam heer Ollie tot zichzelf. „Iets waaruit het diepe inzicht van een Bommel zou blijken. Wat zou men denken van een portret door een groot kunstenaar, dat ik aan de gemeente zou kunnen schenken voor de raadzaal?"

7572 Er werd gebeld en door het opendoen van de buitendeur gierde er een koude windvlaag door het huis, zodat ook heer Bommels deur openwoei en hij gestoord werd in zijn diepe gedachten.

„Ik moet je bolle baas spreken", zei een luide stem in de hall.

Er klonk enig gemompel van Joost, maar dat werd al spoedig onderbroken.

„Aan mijn zolen, makker", hernam de stem. „Hij krijgt van mij een kans om eindelijk eens iets te doen waardoor hij gekend zal worden. Door omstandigheden, vat je? En breng maar vast wat augurken met suiker."

Heer Ollie maakte aanstalten om op te staan, maar voordat hij zover was stond de schilder Terpen Tijn op de drempel.

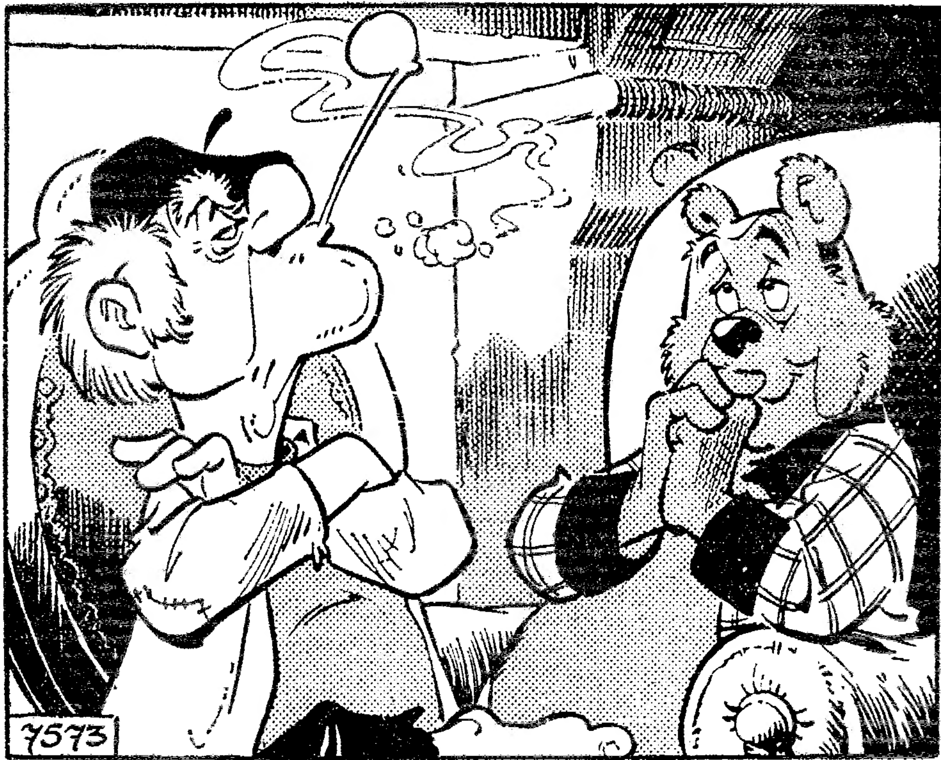
„Ik wil je portret wel schilderen", sprak de kunstenaar terwijl hij zijn ezel en zijn knapzak op de grond liet vallen. „Als je er maar genoeg voor betaalt. Ik heb zó gevibreerd, dat ik mijn vleeslichaam vergeten ben, en nu valt het van de graat."

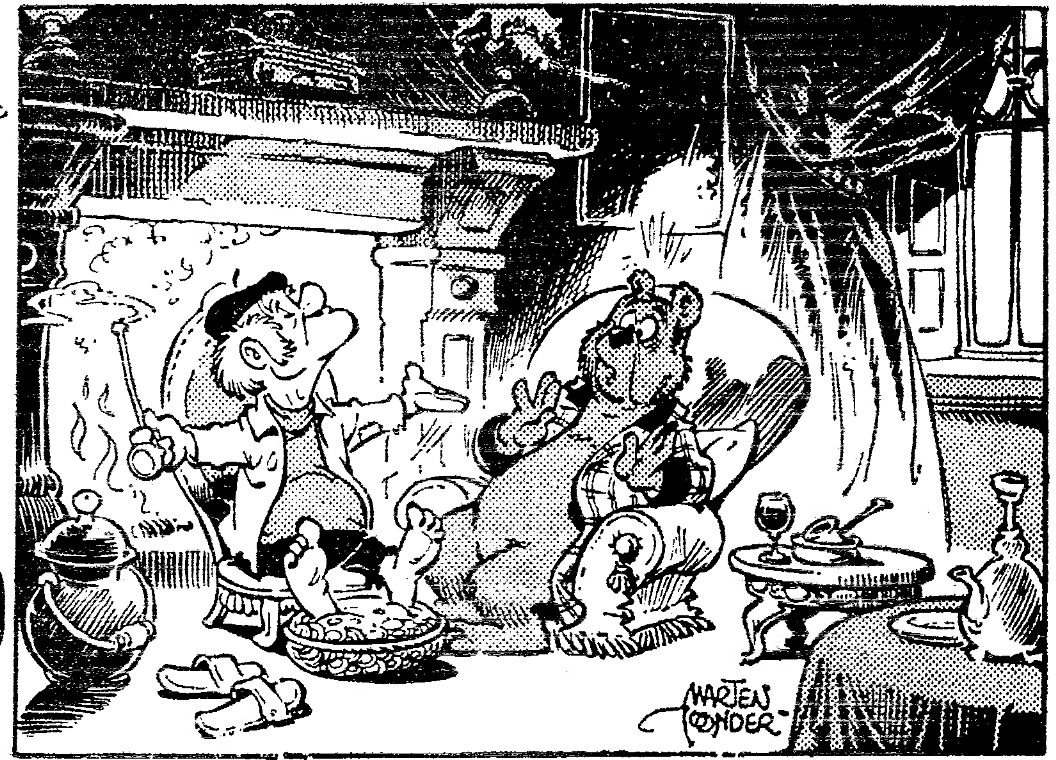
„O eh, o, juist", mompelde heer Bommel onthutst. „Eh... gaat u zitten, heer Tijn."

De meesterschilder had echter niet op deze uitnodiging gewacht. Hij had reeds een stoel nader geschoven en liet zich daarop vallen, terwijl hij zijn sandalen uittrok.

„Dit is je kans", hernam hij. „Het is een gelegenheidskoopje, waartoe ik gedwongen ben door gebrek aan middelen, vat je?"

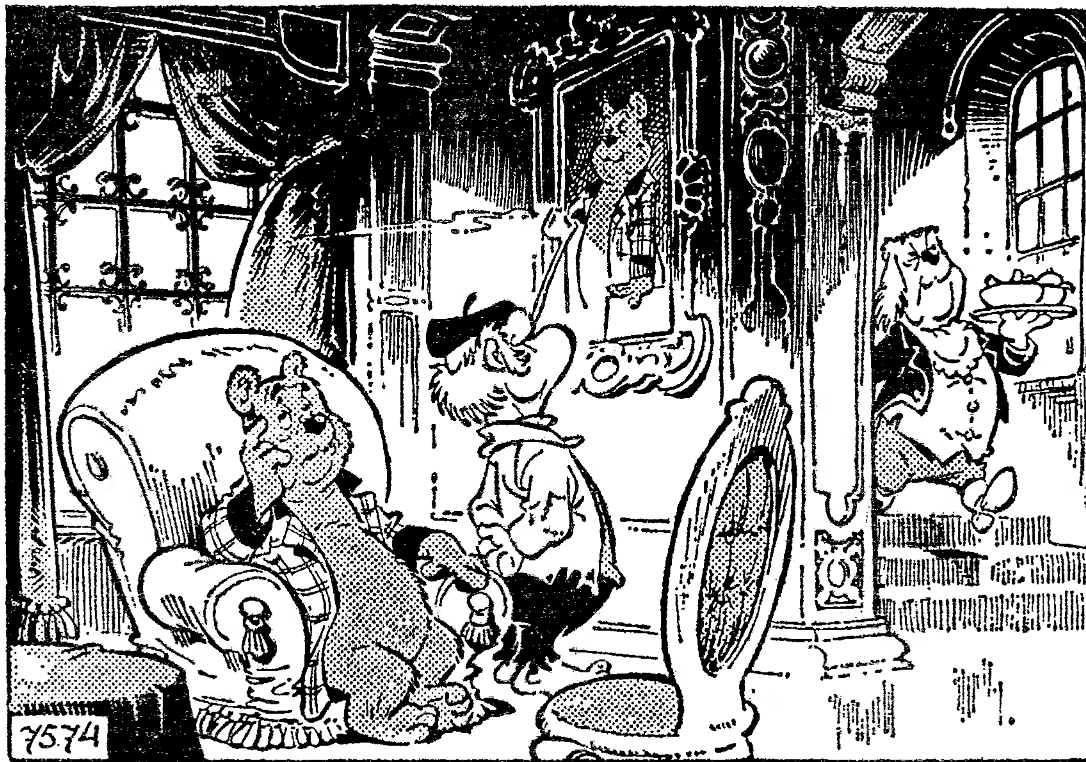
„Ja", gaf heer Ollie toe. „Ik begrijp, wat u bedoelt. En ik moet zeggen dat dit idee mij reeds voor ogen zweefde. Héél toevallig! Een portret, dacht ik. Een schilderij waarin de nadruk zou liggen op de diepe inzichten van een heer. Een fijn gelaat vol wijsheid, dat het leven in al zijn vormen kent, als u begrijpt wat ik bedoel."

7573 Heer Bommel begon te glimlachen en zijn gelaat nam een peinzende uitdrukking aan.
,,Héél toevallig, dat u met dat idee over een portret aankomt'', sprak hij. ,,Ik was er zelf net mee bezig. Met dat idee, bedoel ik. Het zou een schilderij moeten wezen, dat de beschouwer grijpt en niet meer loslaat. Men zou meteen getroffen moeten worden door de kennis die van de beeltenis uitgaat. Een blik die de kijker doorziet en al de roerselen van zijn levenspad kent. Rijp, als u begrijpt, wat ik bedoel.''
De schilder had aandachtig geluisterd en terwijl hij zich onder de muts krabde met zijn pijpesteel, trok hij de wenkbrauwen hoog op.
,,Zo'', zei hij. ,,Bedoel je dat? Geen gemakkelijke opgave als je tegenover zo'n bevleesde schedel zit. Het inzicht van een heer, huh? Je wilt iets hebben wat er niet is, makker! Dat gaat duur worden, want je moet me omkopen. En dat gaat in tegen mijn geweten als kunstenaar!''

,,Omkopen?'', herhaalde heer Ollie bevreemd. ,,Hoe komt u daar bij? U biedt aan mijn portret te schilderen en ik sta daar niet onwelwillend tegenover, omdat zoiets mij reeds voor de ogen zweefde. Ik schilder u alleen wat mij door de gedachten speelt.....''
,,Jij schildert niks'', riep de ander uit. ,,Ik schilder en jij betaalt. En wat jou door de grof trillende gedachten zweeft, is duur, makker. Duizend gouden ducaten; plus kost en inwoning totdat ik klaar ben, vat je?''

7574 ,,D-duizend gouden ducaten!'', stamelde heer Bommel ontdaan. ,,Hoeveel florijnen zouden dat wel niet zijn? Het is erg duur voor een geverfd schilderij, bedoel ik. De foto die daar hangt kostte maar een habbekrats, en toch is hij ingekleurd door een erkend artiest die in een auto langs de huizen reed. Kan het niet wat billijker, bedoel ik?''

,,Duizend'', zei de kunstenaar. ,,Gouden ducaten. Plus kost en inwoning. En dit ding kan je beter gebruiken om de kachel aan te maken.''

Heer Ollie zuchtte en diepe rimpels speelden op zijn voorhoofd.

,,Het is een hoge prijs'', herhaalde hij zorgelijk. ,,Maar ja.... als mijn inzichten nu eens zo geschilderd zouden worden, dat iedereen ademloos van bewondering werd....''

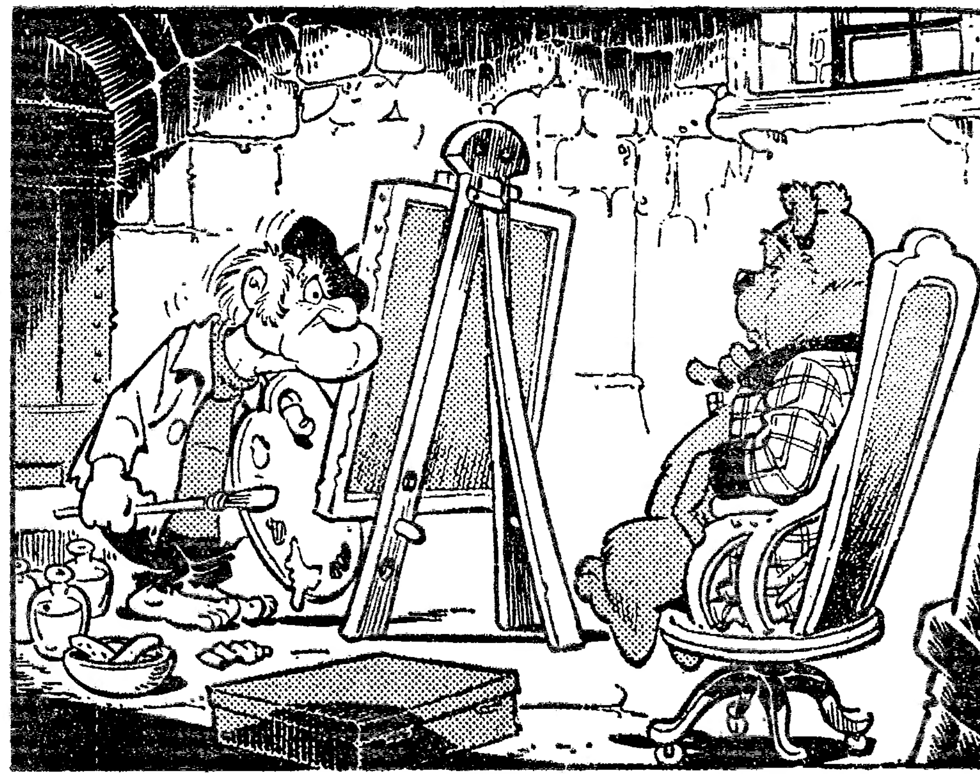
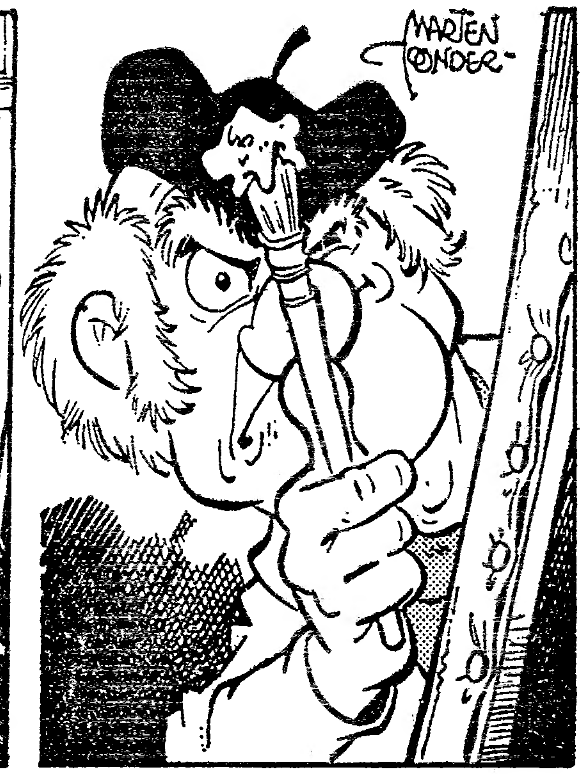
,,Als dat mogelijk is, is geen prijs te hoog, met uw goedvinden'', zei de bediende Joost, die met een blad binnengekomen was. ,,Waar zal ik de bestelling neerzetten, heer Olivier?''

Heer Bommel wierp een blik op het schaaltje augurken en wuifde afwezig met de hand. Toen stond hij op.

,,In orde'', sprak hij. ,,Ten slotte speelt geld geen rol wanneer men een goede daad verricht en daardoor voor het nageslacht bewaard blijft. Ik neem uw aanbod aan.''

,,Gefeliciteerd'', zei de meesterschilder. ,,Dan moet je zorgen, dat ik een goede werkplaats krijg, zonder frutsels en tierelantijnen. Een kamer waar niets in staat, zodat jouw grofstoffelijke trillingen de enige zijn die mijn vibratie storen. Ik moet een inzicht op het doek gonzen dat er niet is – en dat kost me het merg uit mijn eh.... dinges, makker!''

7575 Na lang nadenken ging heer Ollie de kunstenaar voor naar een kamer in de noordoostelijke toeren van Bommelstein. Het was een leeg vertrek met wapperende spinraggen en een gebarsten ruit waar de wind doorheen huilde.

,,Dit is de enige lege ruimte die ik heb'', sprak hij rillerig in de deuropening. ,,Maar het is hier veel te koud, als u begrijpt wat ik bedoel. Als we nu eens een hoekje vrij maken in mijn studeervertrek....'

,,Aan m'n zolen'', zei Terpen Tijn. Hij zette zijn ezel tegen de wand en terwijl hij knappend begon te eten van de augurken die hij meegenomen had, vervolgde hij: ,,Deze temperatuur is beter dan die lauwe kamer waarin jij je vlees gaar suddert, makker. Hier fluit het inzicht uit de vrije ruimte je door de eh... dinges.''

,,J-ja'', gaf heer Bommel toe. ,,Dat raam is kapot. Het tocht lelijk, bedoel ik. Mijn teer gestel kan daar niet tegen. Kunnen we niet beter...''

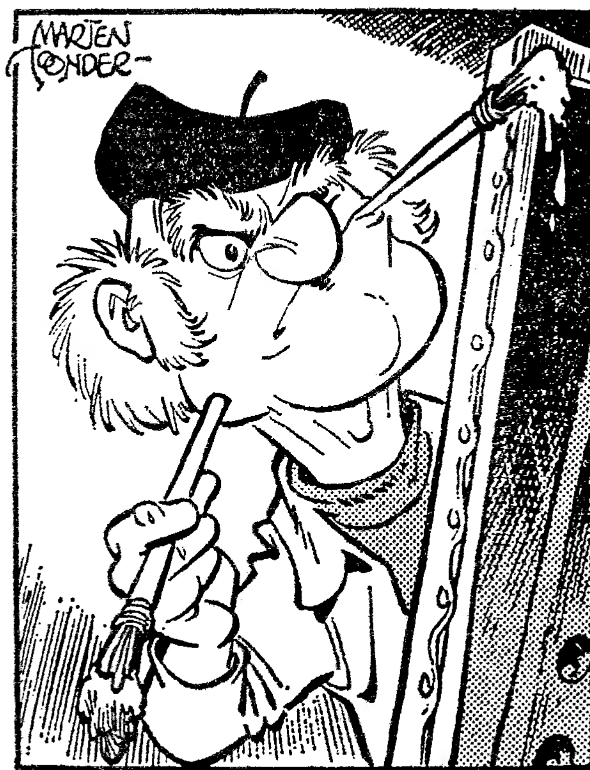
,,Zever niet!'', riep de meesterschilder uit. ,,Ga zitten in die ouwe piepstoel daar en draai je vleeslichaam een beetje naar het raampje. En hou je kiezen op elkaar.''

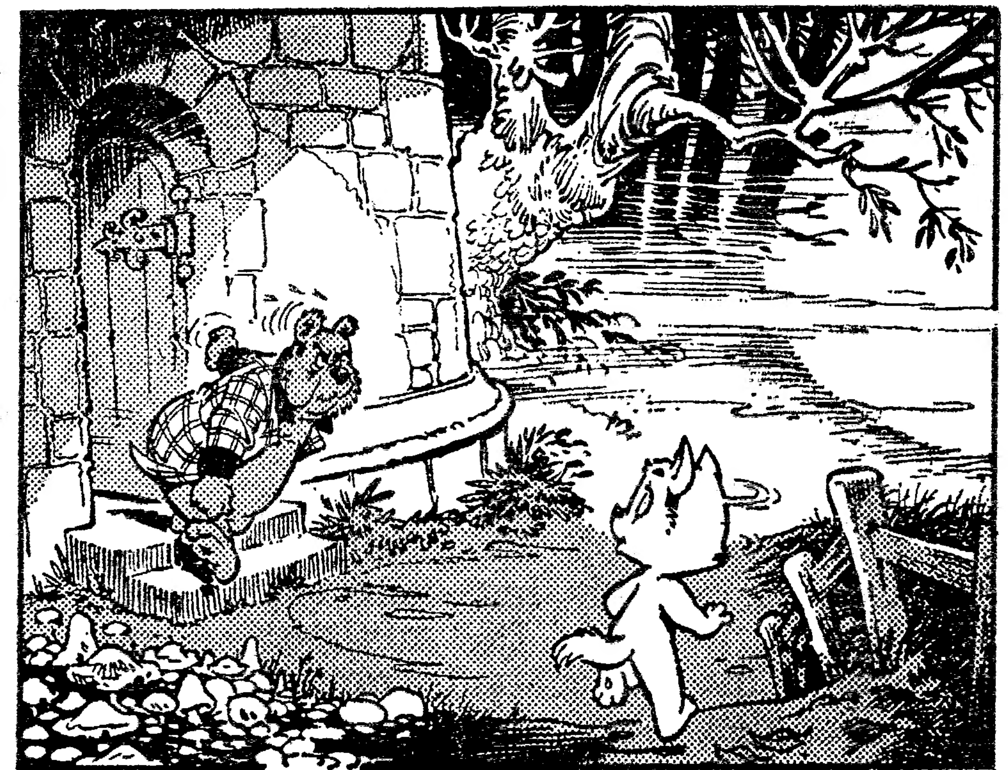
Heer Ollie schoof met grote tegenzin een afgedankt meubel nader en nam met moeite plaats op de wiebelende zitting.

Inmiddels had de schilder Tijn een groot doek op zijn schraag gezet, enige tubes op zijn palet uitgeknepen, en nadat hij met zorg een penseel had uitgezocht, begon hij loerend naar de huiverende heer te kijken.

,,Een op twee'', mompelde hij, snel enige maten nemend. ,,Eerst het inzicht opzetten in terpioen. Dan kan ik die bolle kop later wel aanpassen.''

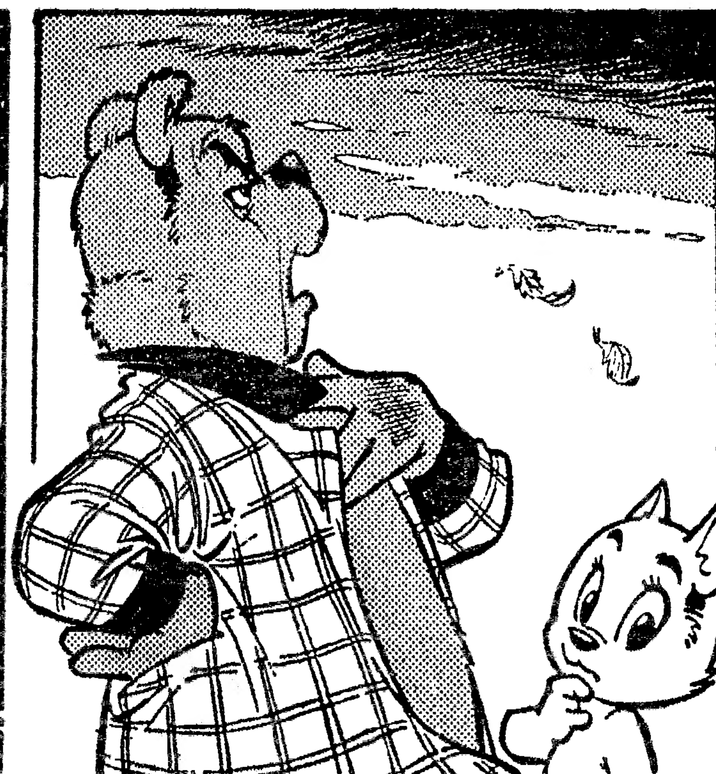
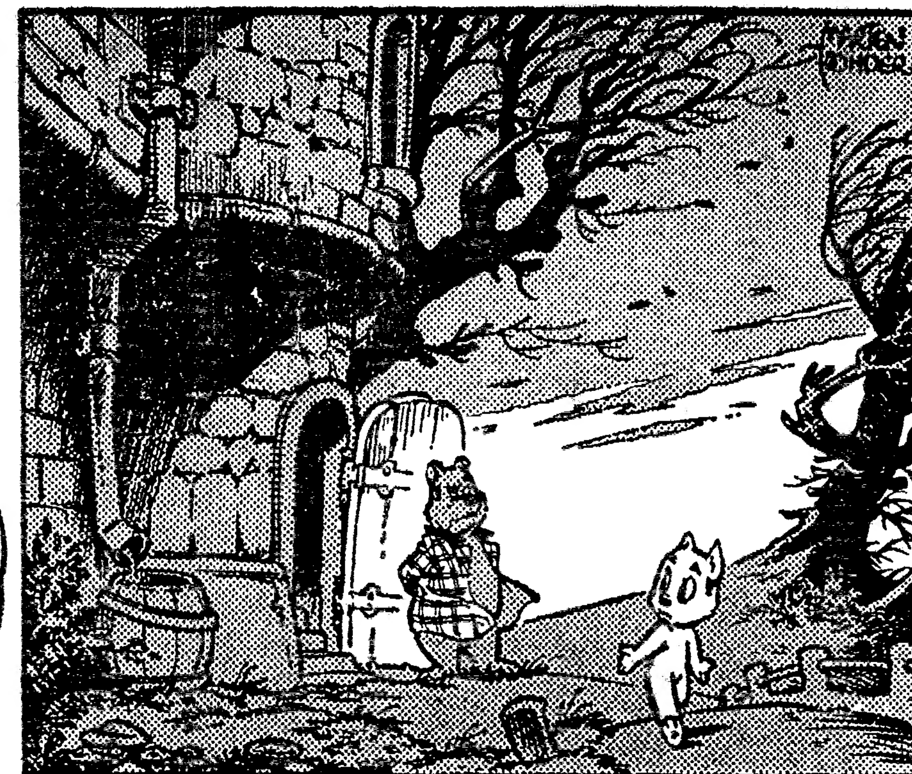

7576 Heer Ollie zat in een verkrampte houding op de afgedankte draaistoel. De noordooster huilde om de toren, zodat de luiken rammelden en een koude tocht door het kapotte raam naar binnen floot.

De schilder Tijn trok zich hier niets van aan; hij schilderde met grote verve zonder aandacht voor de ongemakken van zijn model.
,,D-dit houd ik niet vol'', sprak heer Bommel ten slotte klappertandend. ,,Ik h-heb h-het koud en ik zit al uren en u hebt nog niet eens n-naar mij gekeken. Dat verft maar en verft maar...''
De kunstenaar staakte zijn bezigheden en keek gestoord om zijn doek heen.
,,Wah?'', riep hij toornig langs zijn penseel. ,,Je stoort mijn fijne trillingen, makker! Ik ben bezig met het mooiste inzicht dat ik ooit op het strakke linnen heb laten gonzen. Jij kan wel inrukken voor mijn part, die kop komt later wel.''
Heer Ollie onderdrukte zijn ontstemming en verliet verkleumd doch waardig het vertrek om zich naar buiten te begeven.
Het toeval wilde dat Tom Poes juist Bommelstein passeerde toen hij van de stoep afkwam – en beiden hielden de pas in.
,,Is er iets'', vroeg Tom Poes deelnemend.
,,Er is van alles wat niet te pas komt!'', riep heer Bommel bitter uit. ,,Ik kan inrukken, en mijn kop komt later wel? Zo kan men een beschermer der schone kunsten toch niet toespreken in zijn eigen torenkamer, zeg nu zelf! Vooral wanneer het zo tocht om zijn tere gestel, dat hij wel eens een lelijke koude zou kunnen vatten! Het is heel vreselijk, jonge vriend. Maar ik heb me beheerst, met het oog op mijn onsterfelijkheid.''

7577 Tom Poes begreep natuurlijk niet direct wat heer Bommel bedoelde en daarom legde deze hem in korte trekken uit wat er aan de hand was.
,,Het is die schilder Tijn'', sprak hij. ,,Hij kleurt een meesterwerk in waarop mijn inzichten voor de eeuwigheid worden vastgelegd, hoewel het erg duur is en ik bovendien onbeleefd behandeld word in een koude omgeving. De kunst vergt het uiterste van een gevoelig heer!''
,,Hm'', zei Tom Poes. ,,Wees voorzichtig, heer Ollie! De meesterwerken van Terpen Tijn hebben soms rare kanten.''
Deze opmerking prikkelde heer Bommel en hij richtte zich fier op.
,,Onzin!'', zo riep hij uit. ,,Ik weet heus wel wat ik doe. Trouwens, ik werk in het algemeen belang. Iedereen die het portret ziet zal gegrepen worden door de diepe wijsheid die ervan uitgaat, zodat men heel stilletjes en met mooie gevoelens naar huis zal gaan. Daar betaal ik voor en daar werk ik voor. Gun je me nu nog niet eens een beetje onsterfelijkheid?''
,,Toch zou ik oppassen'', zei Tom Poes, terwijl hij schouderophalend verder liep.
Heer Ollie keek hem wrevelig na. De wind gierde door de kale bomen en een vaal licht gloorde aan de kim, want het werd avond.

,,Eén met de grootse natuur'', prevelde hij met fladderende jaspanden. ,,Fier bewandel ik mijn eenzaam levenspad als een lichtend voorbeeld voor velen. De stormen woeden om mijn gestalte, maar ik versaag niet. Hm... wat zou de jonge vriend bedoelen? Waarvoor moet ik oppassen?''

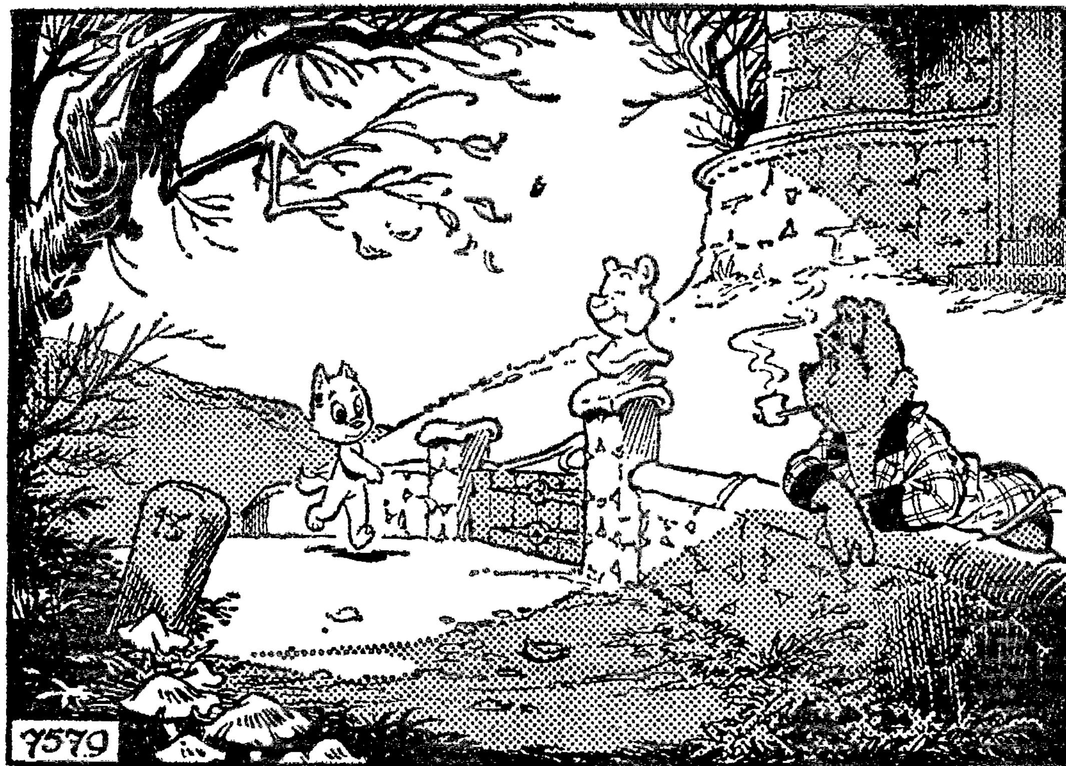

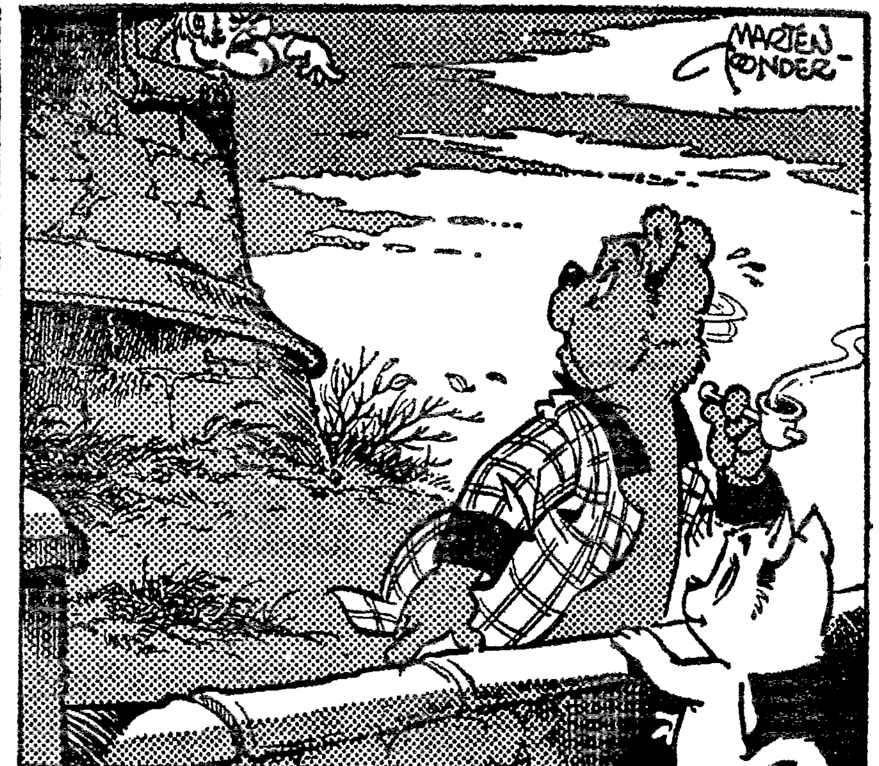
7578 Na het vallen van de duisternis werd het weer slechter. Buiten huilde de wind en soms rukte de storm met zo'n kracht aan het oude pand dat er een trilling door Bommelstein voer. Maar binnen knetterde het haardvuur opgewekt, en hoewel de kaarsvlammetjes op de tafel onrustig flakkerden, was het er recht behagelijk.
,,Warm en gezellig, daar houd ik van met dit weer'', sprak heer Ollie die tegen etenstijd wat was opgeklaard. ,,En een eenvoudige doch voedzame maaltijd is juist wat men nodig heeft tegen de kwade dampen.''
,,Het moet anders een heel werk zijn om zo'n vleeslichaam in stand te houden'', zei Terpen Tijn, terwijl hij krakend een augurk doormidden beet. ,,Neem nog wat van die kluif, makker — en vergeet de jus niet. Ik moet straks een goeie volle kop hebben, want anders wordt hij platgeslagen door mijn inzicht. Dat begint al lekker te vibreren.''

Heer Bommel keek gestoord op en wierp een blik op de kauwende kunstenaar.

,,Neem me niet kwalijk'', zei hij uit de hoogte. ,,Dit is geen kluif, maar een T-bone — en dit is geen jus maar Corlette-saus met een snufje coreander. En het is niet uw inzicht, maar het mijne, heer Tijn. Ten slotte betaal ik er duizend goudstukken voor.''

,,Zoals je wilt'', mompelde de meesterschilder die zijn vruchtjes op had en nu gemakkelijk zijn voeten op de tafel legde. ,,Als je voorlopig maar wegblijft. Morgen ga ik verder en je wangzakken storen de trillingen van het inzicht. Als ik mijn pijp op heb mag je me direct mijn kamer wijzen.''
,,Ja, ja'', zuchtte heer Ollie. ,,Kost en inwoning. Ik zal Joost schellen.''

7579 Op een ochtend enige tijd later, wandelde Tom Poes weer eens langs Bommelstein. Het was een stille herfstmorgen vol geuren, en de zon wierp een bleek licht op heer Ollie die over de muur van zijn achtertuin leunde.

,,Hoe gaat het met uw schilderij?'', vroeg Tom Poes belangstellend.

,,Ik weet het niet'', zei heer Bommel. ,,Die Tijn is nu al een week bezig met mijn portret, maar ik mag er niet bij zijn. Zou hij mijn trekken uit het hoofd tekenen? Soms maak ik me ongerust over de gelijkenis, die ten slotte duizend ducaten kost.''

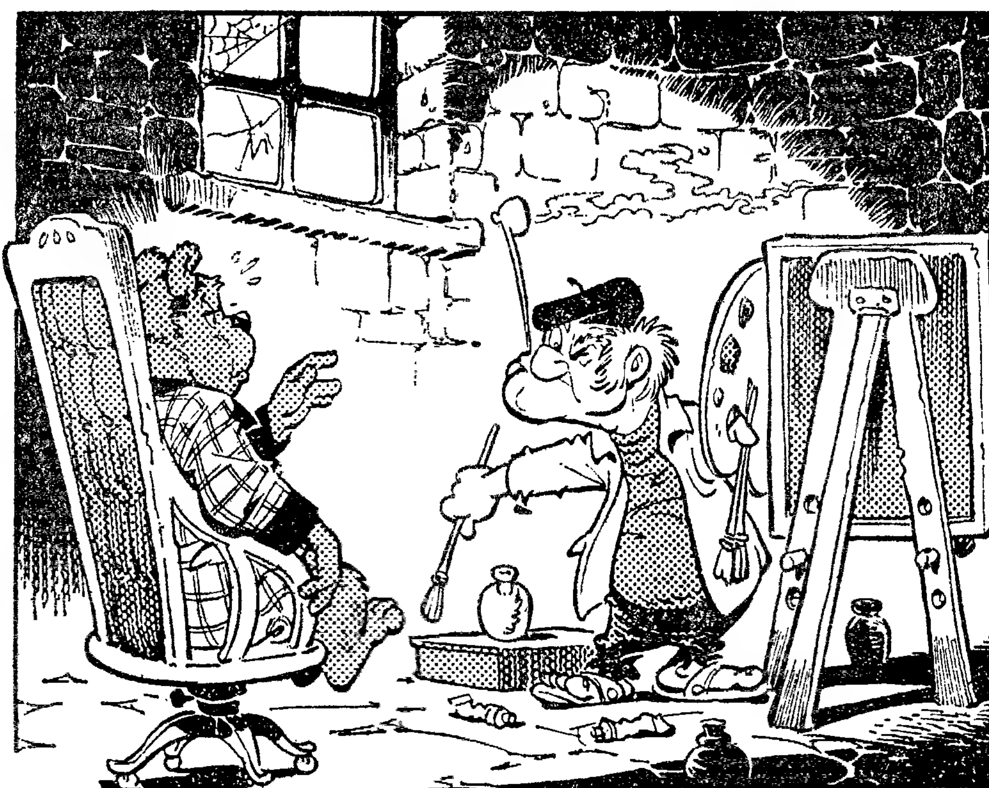
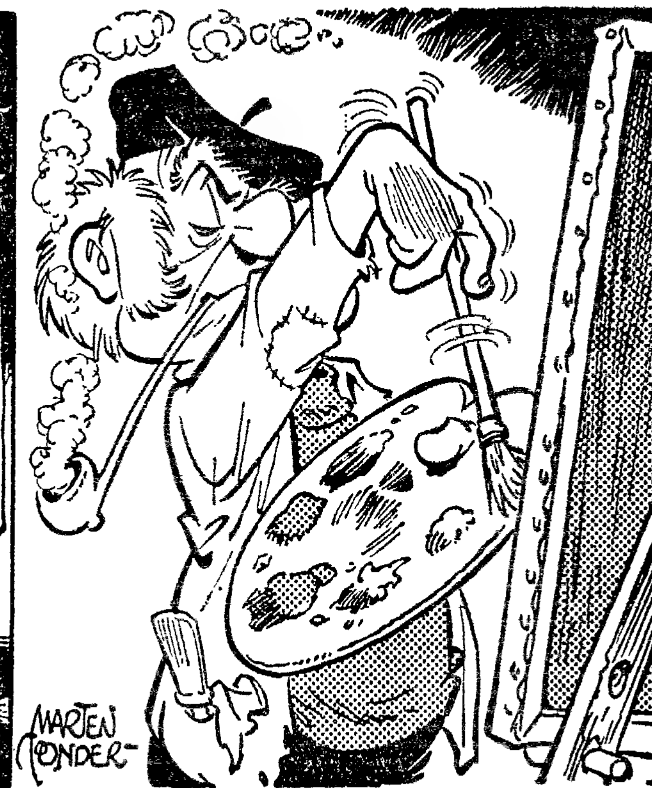
,,Terpen Tijn werkt altijd een beetje vreemd'', zei Tom Poes. ,,Ik denk dat hij nog steeds aan het gezicht bezig is.''

,,Maar dat is het juist!'', riep heer Bommel uit. ,,Hoe kan hij mijn inzichten nu weergeven zonder dat mijn gelaat ze weerspiegelt? Kijk, de wijsheid schuilt in een lichtje in het oog, of in een rijpe trek om de mondhoek; een nobel gelaat vol eh...dinges, als je begrijpt wat ik bedoel. Vibratie, bedoel ik.''

Op dat moment werd er in de toren achter hem een venster geopend en een schorre stem schalde door de vredige morgen.

,,Kom maar boven, makker!'', riep de schilder Terpen Tijn. ,,Het inzicht is klaar, met verleden, heden en toekomst. Nu is het tijd om je vleeslichaam eronder te borstelen.''

7580. ,,Kom boven, makker'', riep de schilder Tijn uit het torenvenster. ,,Je inzicht staat erop; het wordt tijd om je vleeslichaam eronder te borstelen.''
Heer Bommel kromp ineen.
,,Zo'n opmerking is héél hinderlijk'', sprak hij, terwijl hij zich naar de achterdeur begaf. ,,Je weet hoe gevoelig mijn gestel en mijn geestesleven eigenlijk zijn. Ach, ik zal blij wezen, wanneer het portret klaar is. Duizend ducaten is veel, maar de kost en de inwoning zijn misschien nog veel erger. Tot ziens, jonge vriend!''

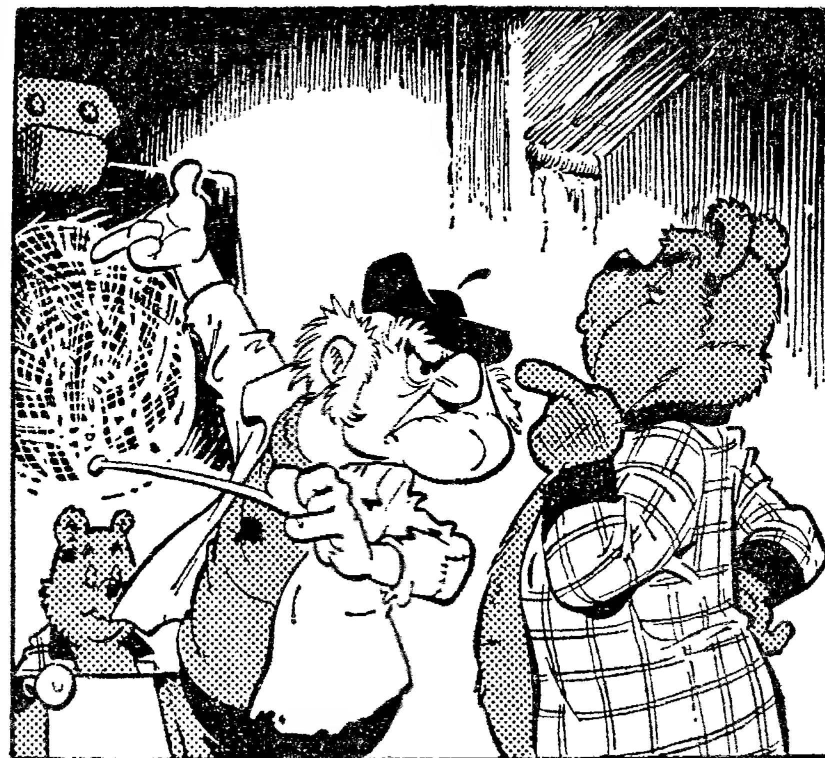
Met deze woorden verdween hij naar binnen en even later beklom hij hijgend de draaistoel om te gaan poseren.
,,Dus nu gaat het eigenlijke werk beginnen'', merkte hij op. ,,Ik zei net tegen Tom Poes...''
,,Draai een beetje naar het raampje!'', beval de kunstenaar, die hem met het penseel in de aanslag loerend bezag. ,,En laat de kop niet te veel tussen de ribben, hangen; dat geeft vetbobbels''.
Heer Ollie verschikte zuchtend en hernam: ,,Het zou prettig zijn, wanneer het over een paar weken klaar zou kunnen wezen. Er is een kersttentoonstelling in het stadsmuseum. Niet dat ik u wil overhaasten, natuurlijk...''
Terpen Tijn ging hier niet op in. Hij veegde met grote streken de verf op het doek en deed daarna een stapje terug, terwijl hij een rookwolk uitblies.
,,Ziezo'', mompelde hij. ,,Nog een hoog lichtje op de neusknop, dunkt me.''
,,Maar dit model-zitten is erg vermoeiend'', vervolgde heer Bommel. ,,En bovendien is mijn tijd beperkt. Een maand kan ik als druk bezet heer wel vrijmaken, maar langer zou het toch niet moeten duren, bedoel ik...''
,,Daar heb ik je!'' riep de meesterschilder uit. ,,Wat vocht in de ooghoek.. zo.. en een ietsje schaduw onder de wangzakken.. klaar!''

7581. Heer Ollie zette grote ogen op.
„Bedoelt u dat het portret klaar is?" vroeg hij. „Hoe kan dat? Ik heb nog niet meer dan een kwartier gezeten, als u begrijpt wat ik bedoel..."
„Klaar!", herhaalde de kunstenaar. „Zo'n schedel doe ik in tien minuten met de linkerhand."
Hij keerde met een forse beweging de ezel om, zodat de poserende heer een goed gezicht op het kunstwerk had en trad terzijde. Er viel een diepe stilte in, die ten slotte verbroken werd door het piepen van de stoel toen heer Bommel er driftig uitsprong.
„W-wat betekent d-dat?", riep hij met overslaande stem. „W-waarom staat mijn gelaat er zo klein op? En wat is dat voor een rare wolk boven mijn hoofd? Betaal ik daar mijn dure geld voor? Voor die prutstekening? Ik b-ben héél onaangenaam getroffen, dat wil ik u wel zeggen!"
Het gelaat van de meesterschilder betrok en hij wierp korzelig zijn penseel tegen de grond.
„Een rare wolk, hè?" herhaalde hij raspend. „Die wolk is het inzicht, dat je met je dure geld gekocht hebt, makker? En als ik dat geld niet nodig had, zou ik die bolle kop er niet onder hebben gehangen. Die wolk is een meesterwerk in terpioen; op het linnen gevibreerd met de trilling van de eh.. dinges! Kom op met je centen."
Heer Ollie liet deze uitleg met grote zelfbeheersing over zich heen gaan, doch toen Terpen Tijn zweeg, richtte hij zich fier op en kruiste de armen over de borst.
„Nooit!", sprak hij vastberaden. „Ik weiger te betalen."

7582 ,,Ik weiger te betalen voor die wolk!'', sprak heer Ollie uit de hoogte. ,,Die moet er af! Mijn trekken komen zó niet voldoende tot hun recht, zoals ik als kunstkenner zelf kan vaststellen. Over mijn veel te klein gelaat wil ik dan wel heenstappen, want ik ben niet krenterig. Maar die rooie smeerboel moet weg!''

De kunstenaar dook in elkaar en terwijl hij zijn gezicht dreigend naar voren stak, blies hij geweldige rookwolken uit.

,,Goed'', zei hij met opeengeklemde kaken. ,,Ik zal die inzichten eraf halen en loslaten. Maar de gevolgen zijn voor jou, makker!''

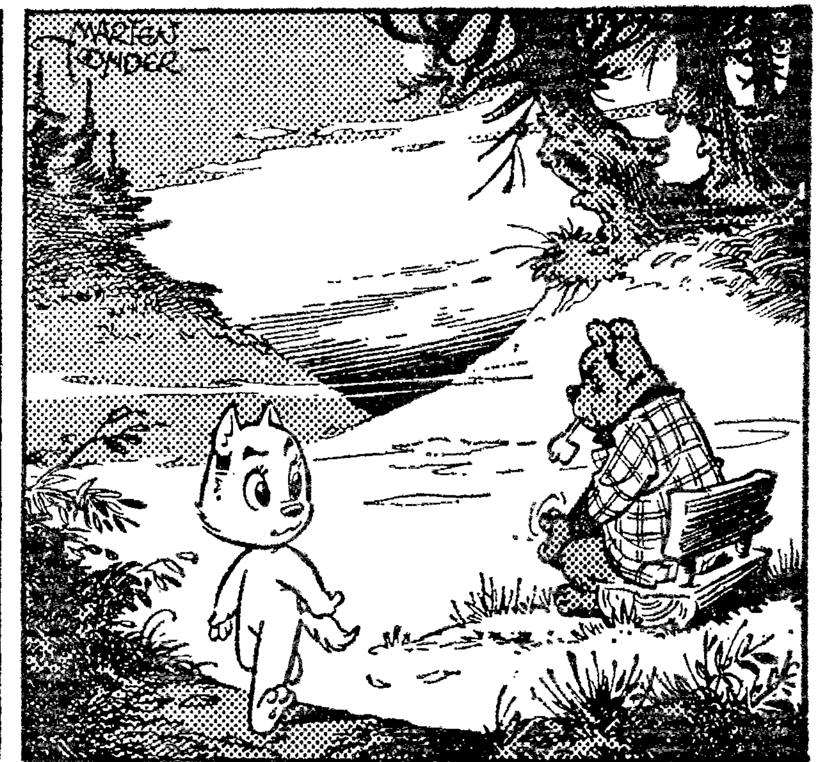
,,Gevolgen?'', herhaalde heer Bommel smalend. ,,Wat voor gevolgen? De inzichten spreken uit mijn trekken, al zijn die dan ook erg miezerig. Ik wil daar wel voor betalen, maar niet meer dan vijfhonderd ducaten. Nu weet u het!''

Na deze woorden keerde hij zich om en liep met zware passen naar de deur.

Terpen Tijn keek hem loerend na, en toen het houtwerk dreunend achter de vertrekkende heer dichtviel, verscheen er een vreemd lichtje in zijn ogen.

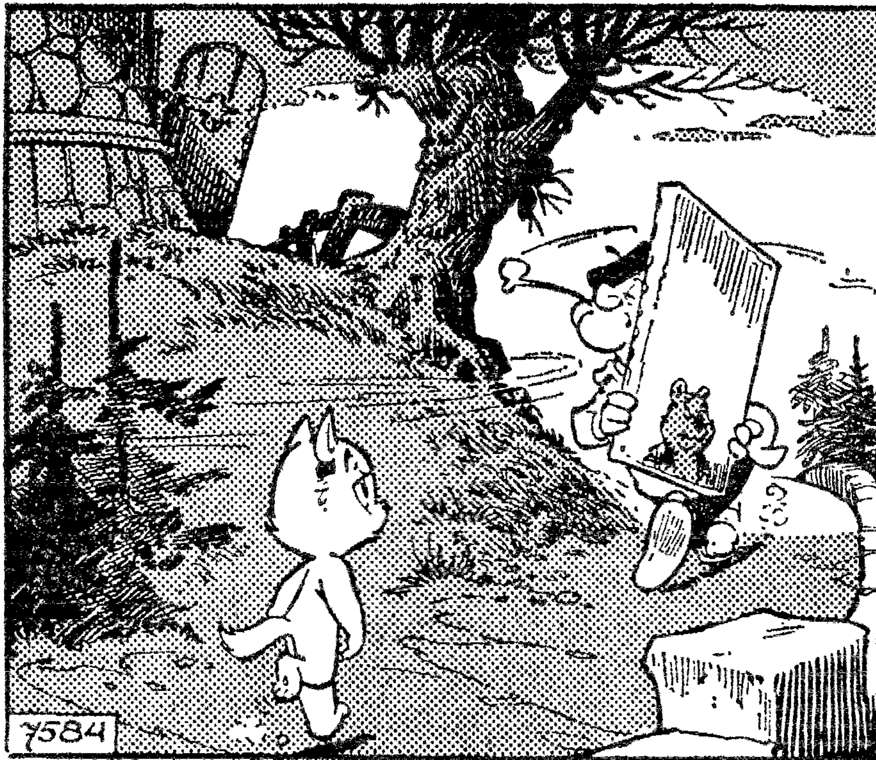
,,Aan m'n zolen'', prevelde hij raspend. ,,Dat doorregen vleeslichaam denkt dat hij door schrieperigheid kan afkomen van de inzichten die ik hem gegeven heb. Goed, nu zullen ze hem boven het hoofd blijven hangen, want men kan een vibratie in terpioen niet ongedaan maken. Ik zal de verflaag losmaken van het linnen, zodat hij niet langer vastgehouden wordt en toch de vorm houdt van de eh.... dinges!''

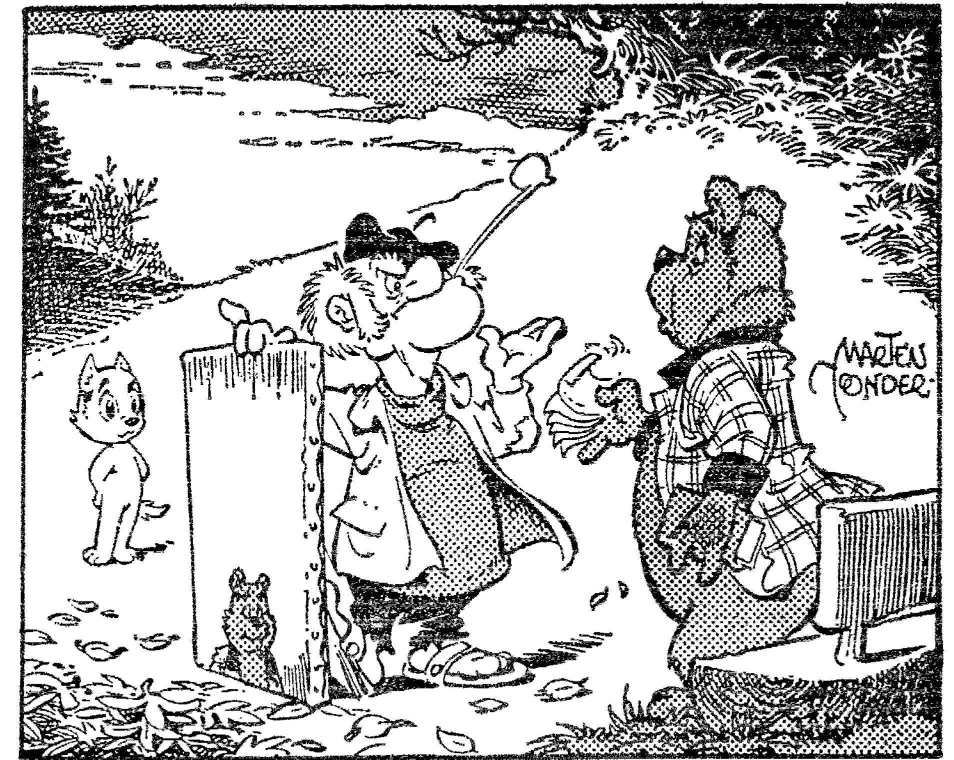

7583 Heer Ollie was ontstemd naar buiten gelopen. Het was een kille dag, de herfstnevels kronkelden zich traag om slot Bommelstein en boven de torens krasten de kraaien. Dit had een kalmerend effect op de opgewonden heer, en terwijl hij door de winterse dreven stapte, zakte zijn boosheid, zodat hij alleen nog maar wat verdrietig was toen hij Tom Poes ontmoette.
,,Het schilderij is af'', verklaarde hij desgevraagd. ,,Maar ach, het is maar een heel klein portretje geworden. Ik wil er niet meer dan vijfhonderd ducaten voor betalen, want ik laat mij niet afzetten, al speelt geld dan ook geen rol. Maar het is héél sneu, jonge vriend. De enige troost die ik nog heb is, dat het werk van een meesterschilder is — en dus onsterfelijk.''
,,Waarom is het zo klein?'', vroeg Tom Poes verwonderd, ,,Komen uw inzichten er niet goed op uit?''
,,Praat me niet over die inzichten!'', hernam heer Bommel ,,die gaan eraf. Ze drukken me op de schedel, als je begrijpt wat ik bedoel. Nee, die mag Tijn houden — en daarom betaal ik hem maar de helft van de prijs. Dat is toch eerlijk, zeg nu zelf?''
,,Hm'', zei Tom Poes, en terwijl heer Ollie broedend op een bankje ging zitten, vervolgde hij zijn wandeling.

,,Als dat maar goed afloopt'', dacht hij. ,,Men kan de prijs van een meesterwerk niet op die manier afdingen; vooral niet wanneer Terpen Tijn het geschilderd heeft. De gevolgen kunnen heel vreemd zijn.''

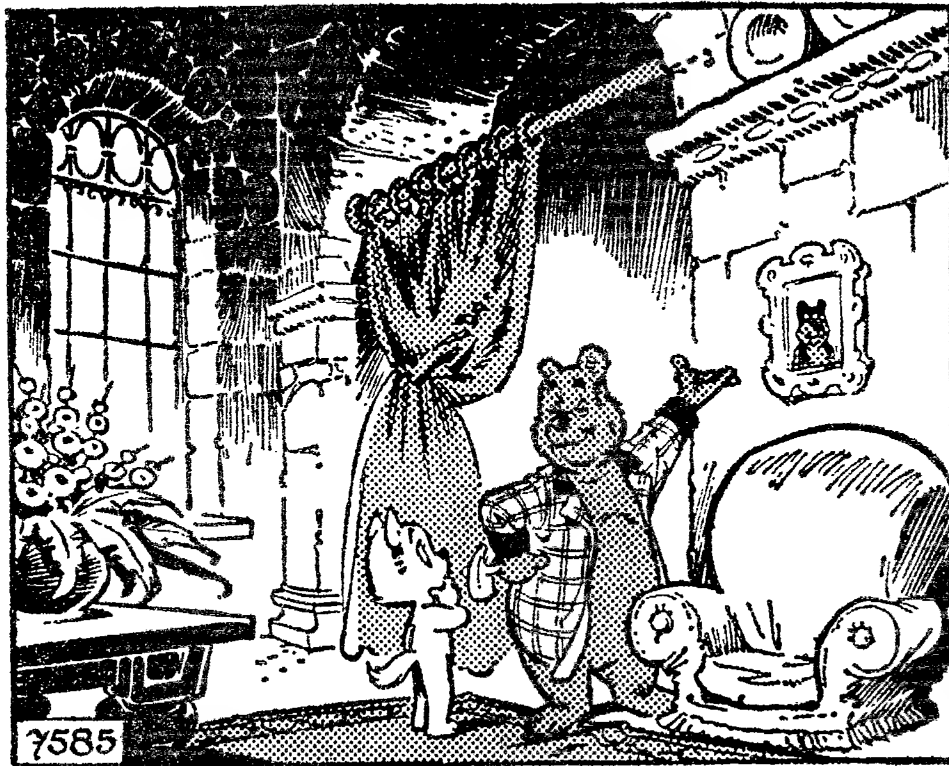

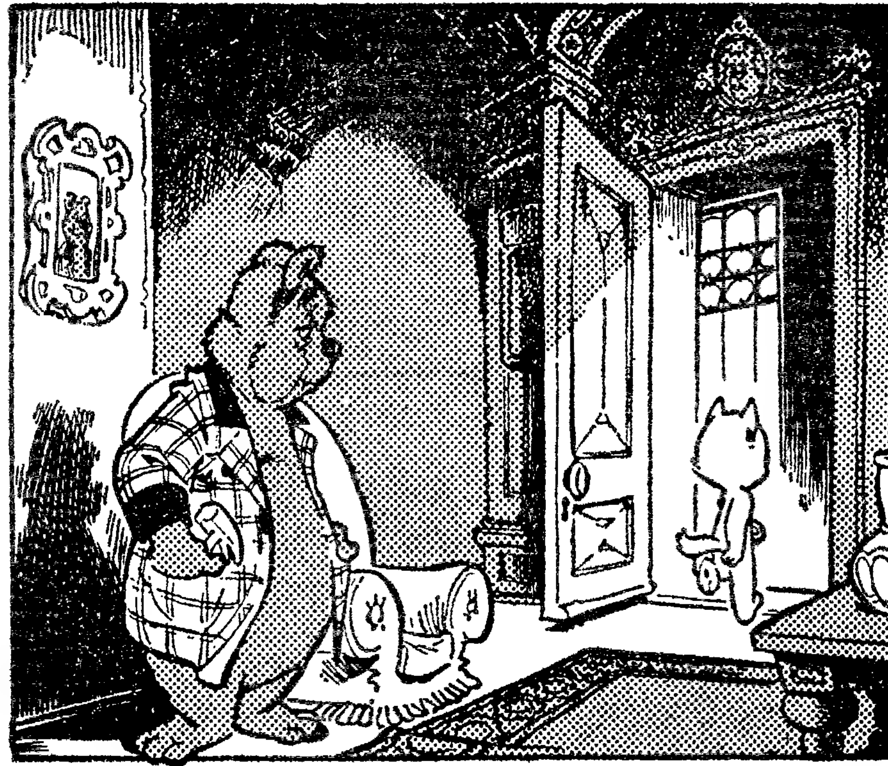

7584 Tom Poes vervolgde zijn wandeling, en toen hij zodoende slot Bommelstein passeerde, zag hij Terpen Tijn naar buiten komen met een groot doek dat hij voor zich uit hield.
,,Is dat nu het schilderij?'', vroeg Tom Poes verbaasd, ,,waarom is er zoveel ruimte boven heer Bommel? Het linnen is daar niet eens beschilderd!''
,,Op die ruimte stonden inzichten'', verklaarde de kunstenaar nors. ,,Wat er niet in zit, zit erbuiten. Waar is Bommel? Ik kom afrekenen.''
,,Heer Ollie zit een eindje verderop'', zei Tom Poes, ,,maar wat hebt u met die inzichten gedaan?''
Daar gaf de meesterschilder geen antwoord op. Hij liep met snelle pas het pad verder af, totdat hij bij een kromming heer Ollie gewaar werd.
,,Hier is je portretje!'', riep de schilder reeds van verre. ,,Kom op met de centen, makker!''
Heer Bommel schrok op uit diepe gepeinzen en trok haastig zijn portefeuille. Doch de ander wenkte af.
,,Geen flodderige papieren'', sprak hij terwijl hij het kunstwerk zo stevig op de grond zette dat het linnen gonsde. ,,De afspraak was duizend gouden ducaten.''
,,Vijfhonderd'', zei heer Ollie een beetje uit het veld geslagen. ,,Ik bedoel, ik heb zo gauw geen goudgeld bij me. Maar deze banknoten zijn wettelijk goedgekeurd. Als ik nu even omreken....''
,,Aan m'n zolen!'' riep Tijn schamper. ,,Afspraak is afspraak. Geef me honderd florijnen voor het losmaken van de inzichten, dan blijf je me de rest schuldig.''

De kunstbeschermende heer kon deze gedachtengang natuurlijk niet volgen, maar omdat hij meende een voordelige zaak te doen, telde hij zonder begrip tien bankbiljetten van tien af en reikte die over.

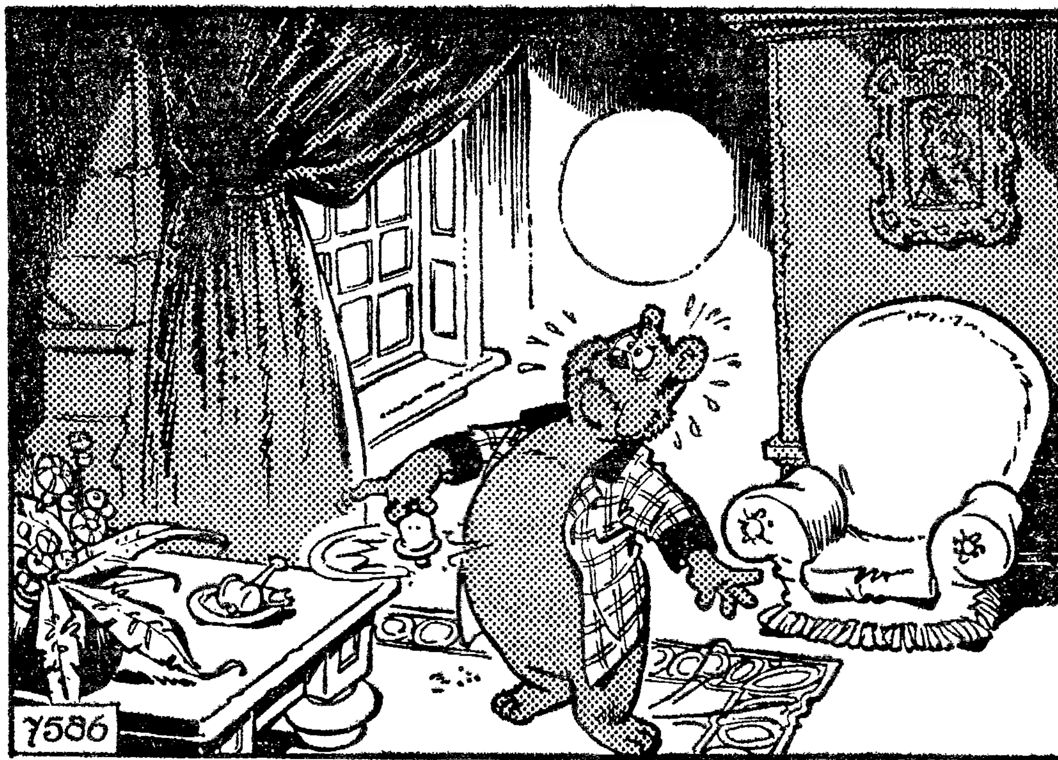

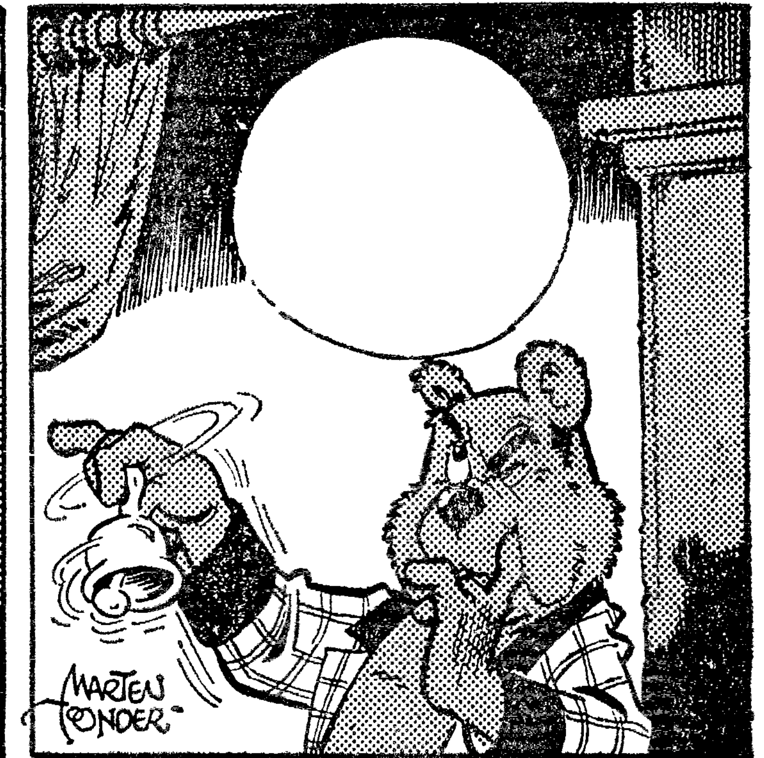

7585 Toen Tom Poes enige dagen later een bezoek aan Bommelstein bracht, toonde heer Ollie hem vol trots een klein schilderij dat hij juist aan de wand had gehangen.

,,Knap werk van de lijstenmaker, zeg nu zelf'', sprak hij tevreden. ,,Hij heeft het doek van Terpen Tijns schilderij handig omgevouwen, zodat mijn gelijkenis precies in de antieke lijst past, zie je wel?''.
,,Heel handig'', zei Tom Poes nadenkend. ,,En het is wel een goed portret, geloof ik. Ten slotte is het een echte Tijn''.
,,Precies'', gaf heer Bommel toe. ,,Een meesterwerkje, dat ik voor honderd florijnen heb kunnen krijgen, hoewel geld geen rol speelt. Men moet die artiesten een beetje in de hand houden, want ze maken zo gauw misbruik van een heer, wat jij?''
,,Hm'', zei Tom Poes. ,,Ik heb toch het gevoel, dat u beter had kunnen betalen''.
Natuurlijk vond heer Ollie dat geen prettige opmerking, en toen Tom Poes niet lang daarna opstapte, keek hij hem peinzend na.
,,Die jonge vriend met zijn gevoel'', sprak hij wrevelig tot zichzelf, terwijl hij in een gemakkelijke stoel plaats nam. ,,Altijd bederft hij mijn kleine genoegens. Dit is nu een schilderstuk waar ik erg aan gehecht ben, hoewel ik het eerst aan de gemeente had willen schenken — en nu doet hij alsof er iets engs mee zou kunnen gebeuren. Wat bedoelt hij eigenlijk?''
Zo denkende keek hij omhoog naar de plek waar het kunstwerk hing, en een schok voer hem door de leden. Geen wonder; boven zijn hoofd hing een vreemd, rond wolkje...

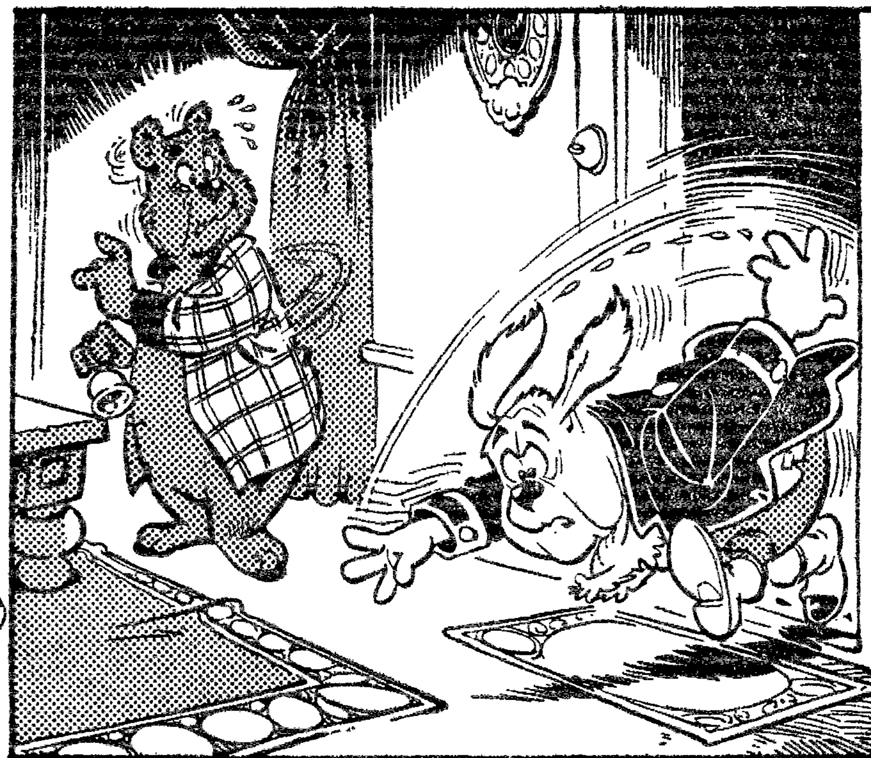
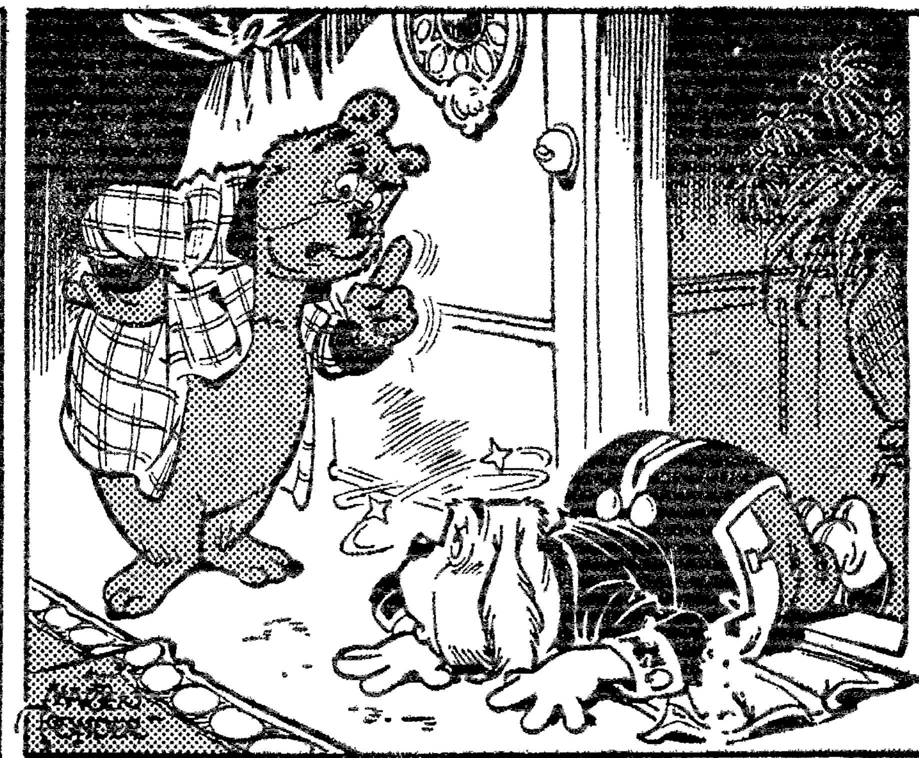

7586 Heer Bommel stond op en keek ongerust naar boven. Daar tekende een vreemde, witte vlek zich duidelijk af tegen de schaduwen, en het is begrijpelijk, dat het verschijnsel hem beklemde.
„Dat is niet normaal", sprak hij met verdraaide ogen tot zichzelf. „Ik moet last van hoofdpijn hebben. Een soort migrijn waar men zo veel van hoort. Geen wonder; met zo'n teer gestel is men na al die opwinding erg bevattelijk, als heer zijnde".
Hij luidde de tafelbel, want hij wilde zijn bediende opdragen snel een farmalgientje te halen voordat het lijden erger zou worden. Er verscheen echter niemand.
„Het is toch wat met het personeel tegenwoordig", prevelde heer Ollie, terwijl hij het bellen wat luider hervatte. „Ik zou wel eens willen weten, wat Joost eigenlijk aan het doen is!"

Op dat moment begon zich een figuur in de witte vlek af te tekenen en al spoedig was die duidelijk herkenbaar. Het was de knecht, die zich, gezeten in een gemakkelijke stoel, tegoed deed aan een glas port en een sigaar.
Een ogenblik was heer Bommel met stomheid geslagen, maar toen verscheen er een peinzende trek op zijn gelaat.
„Wat is dat?", zo vroeg hij zich af. „Geen hoofdpijn, dat is zeker. Zou ik.... Wacht eens! Zou dat soms mijn inzicht zijn? Een soort tweede gezicht, zodat ik kan zien wat Joost doet.... Dat zou een waardevolle gave wezen, waaruit men kan merken wat een heer vermag! Ik ben heel benieuwd hoe de lummel zich hieruit redt!"

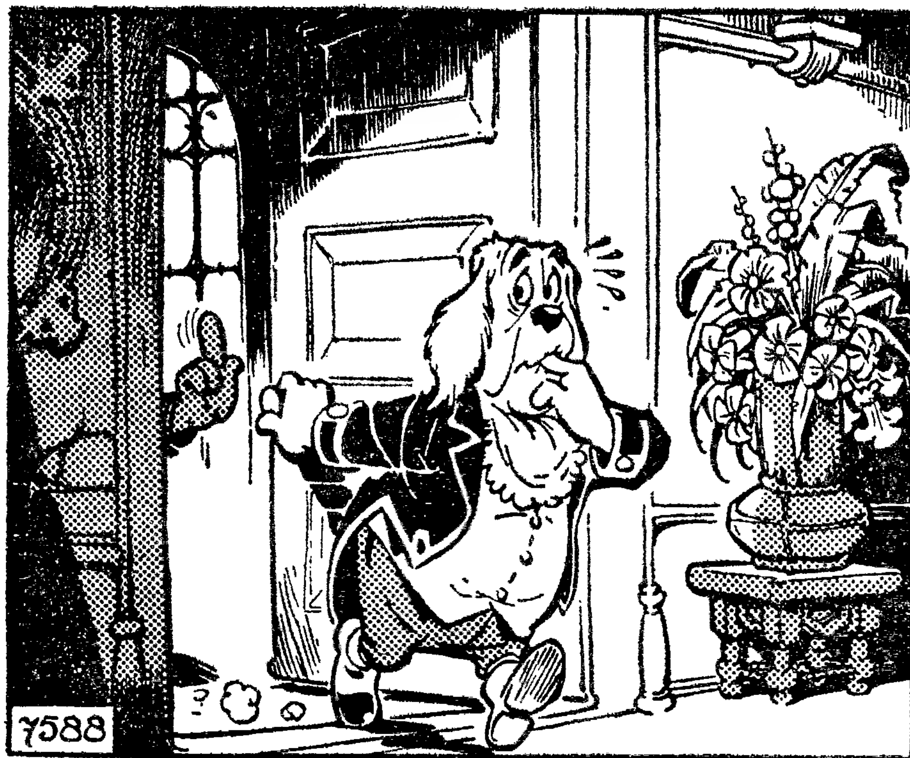
Met deze gedachte luidde hij de bel zeer heftig en hij merkte op, dat de vlek weer blank werd.

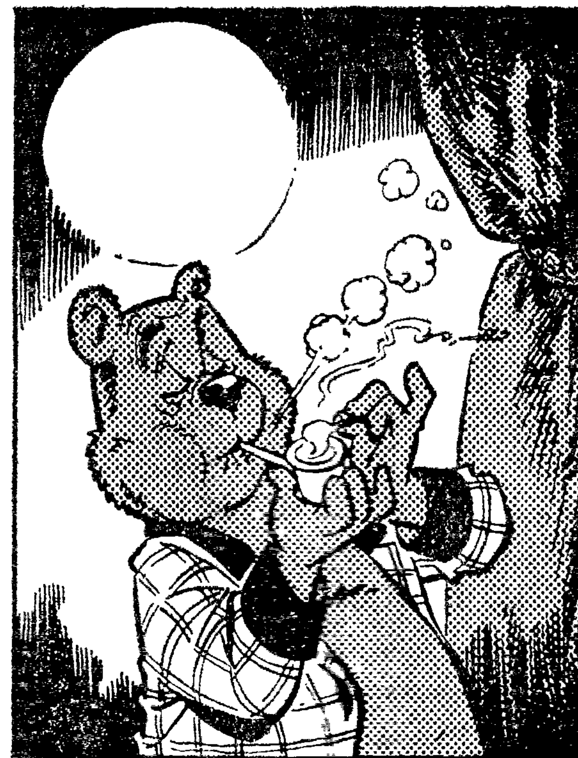

7587 Heer Ollie keek peinzend naar de witte vlek boven zijn hoofd, terwijl hij voortging de bel krachtig heen en weer te bewegen.
,,Dat moet het inzicht zijn, dat Terpen Tijn boven mijn hoofd geschilderd heeft'', dacht hij. ,,Het was storend op het portret, maar op deze manier heeft het zijn gemakken. Die man is toch wel een goede artiest; ik wist zelf niet dat ik het in mij had. Maar waar blijft Joost? Ik zou wel eens willen weten hoe hij me tegemoet treedt na zijn ernstig plichtsverzuim.''
De witte plek vulde zich plotseling met het beeld van de bediende, die bezig was een lelijke tuimeling te maken. Op hetzelfde moment werd er op de deur geklopt en betrad Joost haastig het vertrek. Hij deed dit zo overijld, dat hij niet goed oplette; daardoor struikelde hij over de drempel en sloeg voorover tegen de grond.

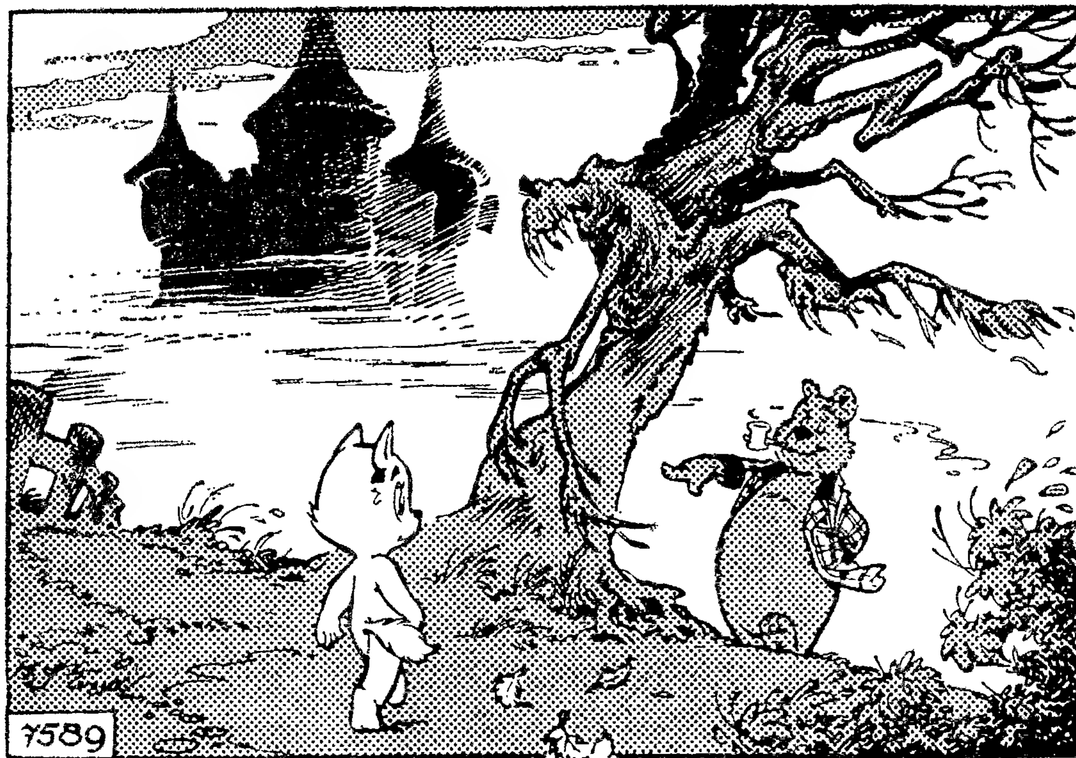
Terwijl het geluid van de val nog nadreunde loste het vreemde wolkje zich in de schaduwen op en heer Bommel zette de bel op tafel.
,,Dit heb ik zien aankomen'', sprak hij ernstig. ,,door mijn helder inzicht wist ik wat er gebeuren zou!''
,,U moet mij verschonen, heer Olivier'', zei de knecht, voorzichtig het hoofd opheffend. ,,Mijn zolen zijn wat glad, met uw goedvinden...''
,,Niks verschonen!'', hernam zijn meester streng. ,,Het is je eigen schuld. Dit komt ervan wanneer men de port en de sigaren van zijn werkgever nuttigt zonder zich te reppen wanneer er gebeld wordt!''

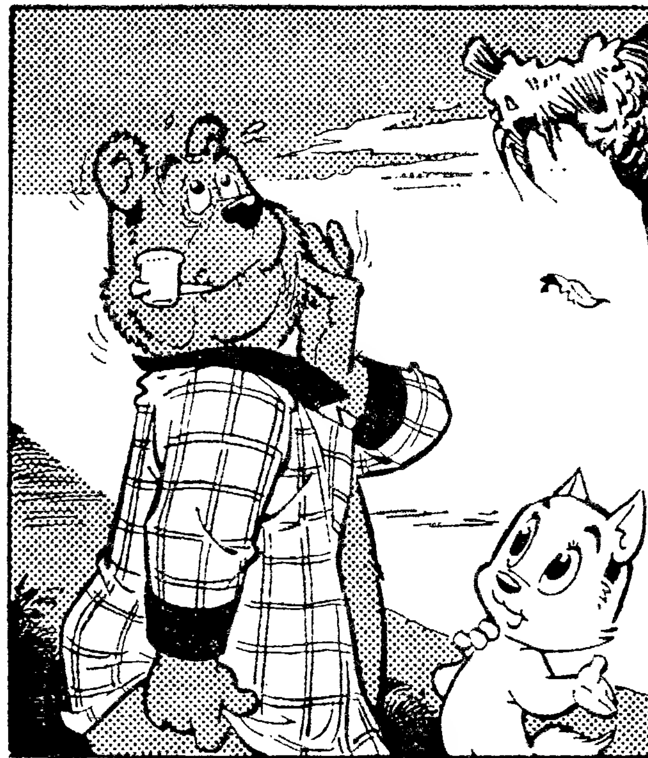
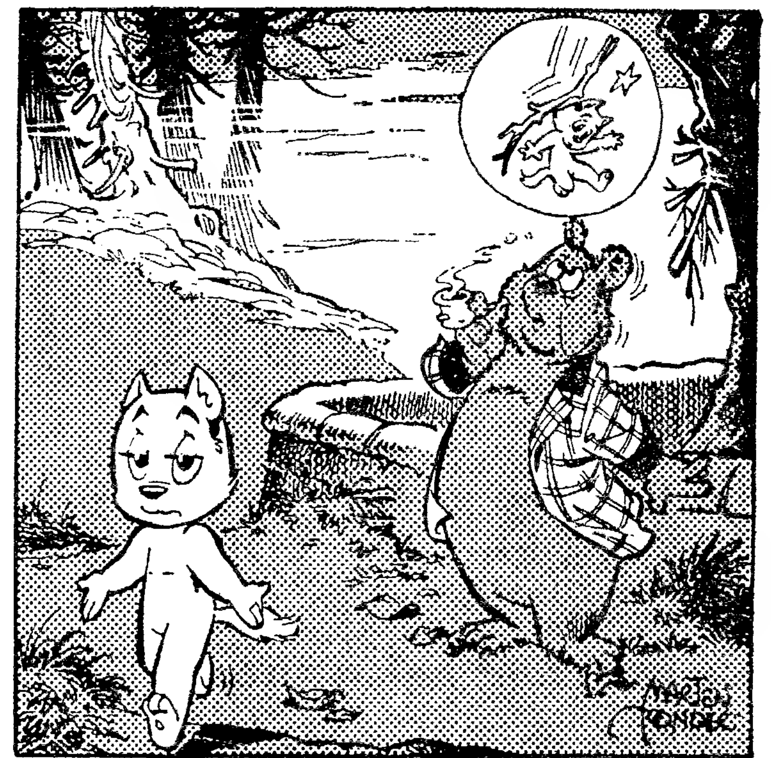

7588 - ,,Het is héél vreselijk'', hernam heer Bommel. ,,Ik sta hier eenzaam te lijden terwijl ik een vreselijke hoofdpijn zie opkomen, en jij zit rustig een sigaartje te roken en van mijn belegen port te drinken. Ga aan het werk, Joost, en laat het niet weer gebeuren!''
De bediende stond op en trok zijn jas glad. Hij zocht vergeefs naar woorden, en daarop verliet hij schuw de kamer met een trek van grote verbazing op het gelaat. Toen de deur dichtviel, stak heer Ollie tevreden een pijp op. ,,Een prachtige gave'', prevelde hij. ,,Daar kan men veel genoegen aan beleven, als heer zijnde. Ik hoef me alleen maar iets af te vragen of ik zie het antwoord reeds voor mijn geestesoog. Dit is nu wat ik altijd gewenst heb. Een helder inzicht, dat niet langer onder de korenmaat ligt, omdat niemand begrijpt wat ik bedoel. Ach, nu zal mijn naam bekend en geëerbiedigd worden zonder dat ik mijn portret aan het stadhuis hoef te geven.''
Hij blies een grote rookwolk uit en nadat hij voldaan had vastgesteld dat de witte vlek weer boven zijn hoofd verschenen was liep hij de gang in.
,,Een eindje wandelen zal mij goed doen'', dacht hij.

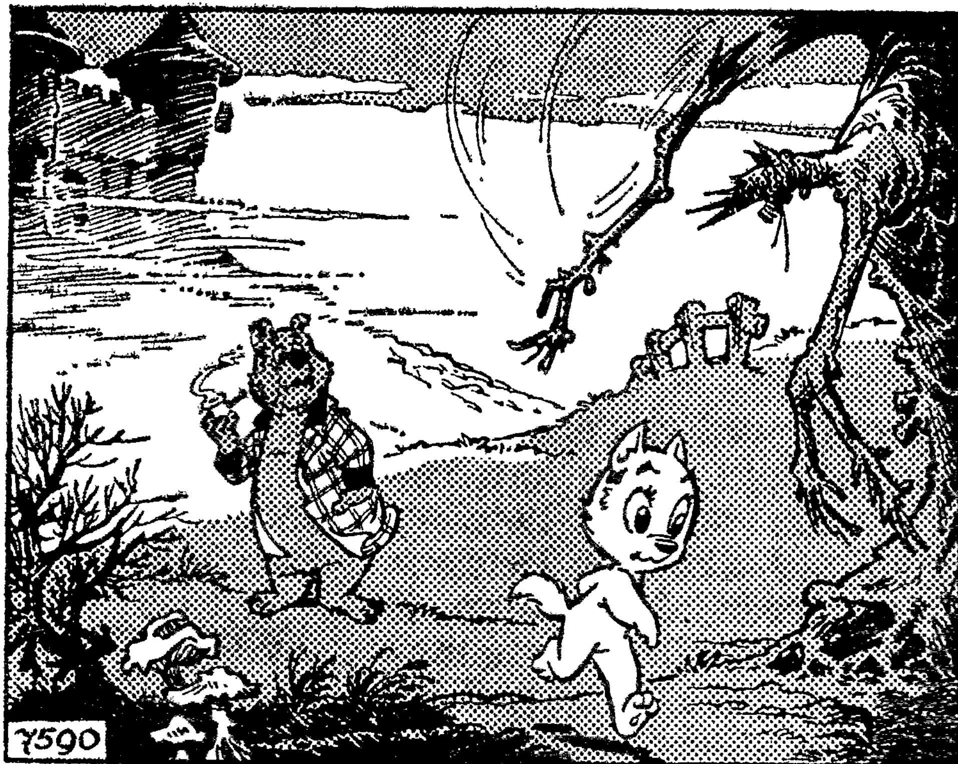
,,Het verheldert de innerlijke gevoelens nog meer en wie weet waartoe dat leiden kan. Ik vraag me af wie ik het eerst ontmoeten zal wanneer ik buiten kom.''
Steels wierp hij een blik omhoog en ja hoor, in het wolkje was een lopende figuur verschenen in wie hij zonder moeite Tom Poes herkende.

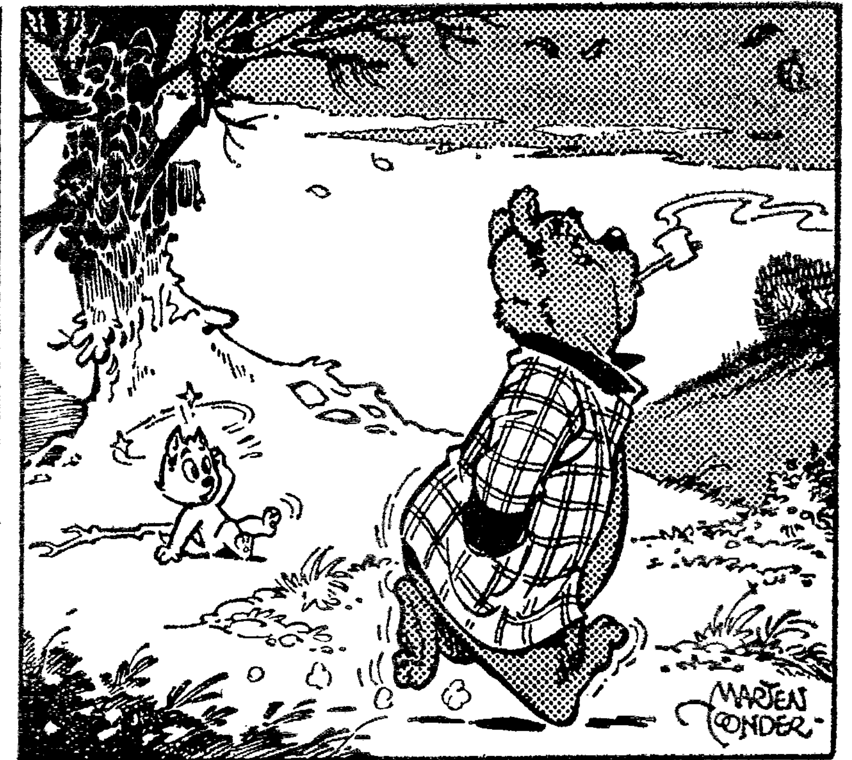

7589 - Tom poes maakte een wandeling. Het was koud voor de tijd van het jaar en hoewel er nog nevelslierten om de heuvels hingen, was er een kille wind opgestoken die weinig goeds beloofde.
Maar heer Bommel, die hij na een tijdje tegen kwam, scheen er geen last van te hebben. Zijn gelaat straalde een grote tevredenheid uit, toen hij reeds van verre riep. ,,De jonge vriend! Dat wist ik! Ja, ja, mijn inzichten hebben zich wonderbaarlijk verdiept. Ik hoef maar naar het wolkje boven mijn hoofd te kijken of ik weet alles wat ik weten wil.''
Tom Poes bleef verbaasd staan en keek omhoog.
,,Wolken zijn er genoeg'', zei hij. ,,Maar boven u zie ik niets bijzonders.''
,,Dit is jouw gebrek aan inzicht'', hernam heer Ollie. ,,Maar ik zal je bewijzen, dat het waar is! Ik ga je vertellen wat jou te wachten staat.''
Zo sprekende wierp hij een steelse blik naar boven, doch tot zijn teleurstelling was er inderdaad niets te zien. Een poosje stonden ze zo te kijken en toen kreeg Tom Poes er genoeg van.
,,Ik vind het maar raar hoor'', zei hij. ,,Als ik u was, zou ik maar een beetje oppassen en vroeg naar bed gaan.''

Hij keerde zich om en liep schouderophalend verder; maar hij had nog maar een paar passen gedaan of hij hoorde heer Bommels stem achter zich.
,,Je moet zelf oppassen!'', riep die. ,,Ik zie heel duidelijk een ongeluk boven je... eh... boven mijn hoofd hangen. Een vallende tak!''

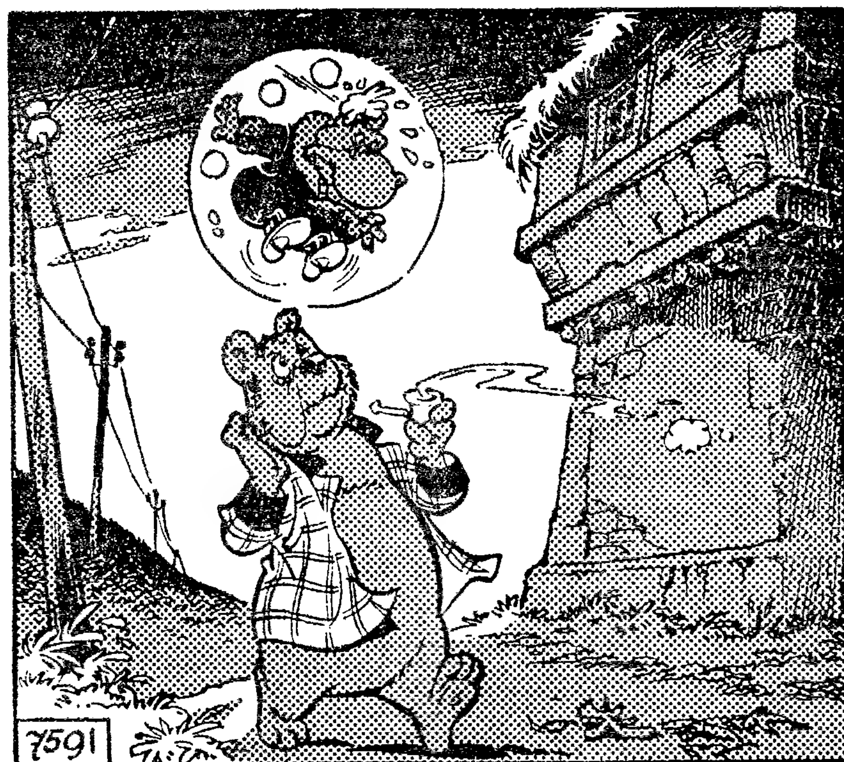

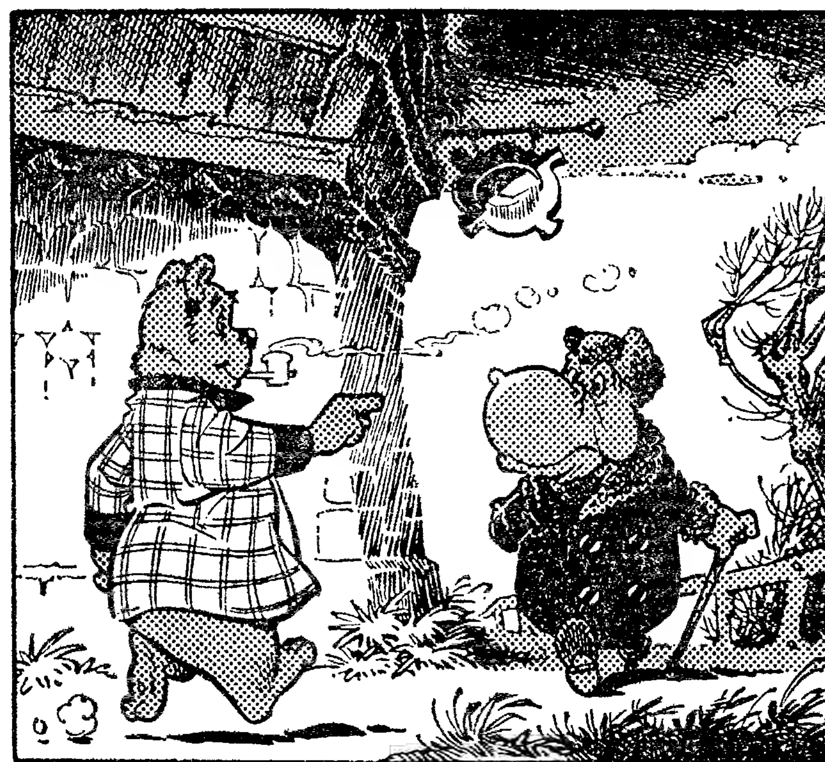

7590 - De wind werd sterker en Tom Poes liep flink door om warm te worden.
,,Pas op!", riep heer Ollie achter hem. ,,Ik zie heel duidelijk door mijn inzicht boven mijn hoofd, dat je door een vallende tak getroffen zult worden!"
Maar toen Tom Poes omkeek, was er niets van inzicht bij heer Bommel te zien, zodat hij een beetje ongerust verder ging.
,,Het zal de herfst zijn", dacht hij. ,,Of misschien een griepje. Als je koorts hebt zie je wel eens rare dingen."
Op dat moment floot er een windvlaag door de oude boom die hij juist passeerde. Er brak een dode tak af en voordat hij wist wat er gebeurde, kwam die met een klap tegen zijn hoofd terecht, zodat hij op de grond tuimelde.
,,Ik heb het nog zó gezegd!", riep heer Bommel op de achtergrond. ,,Dat komt er nu van wanneer je lacht om de waarschuwingen van een ouder en wijzer iemand!"

,,Maar ik lachte helemaal niet", zei Tom Poes, die wat duizelig een opkomende buil betastte. Heer Ollie was echter reeds doorgelopen, vervuld van zijn nieuwe kunde.
,,Hoe kan ik deze prachtige begaafdheid gebruiken om tot meer aanzien te komen?", vroeg hij zich af. ,,Een blijvend bewijs van mijn hoogstaande inzichten voor het nageslacht; dat is wat mij voor ogen zweeft. Wacht eens.... Ik moet in contact komen met een vooraanstaand iemand en die voor een dreigend gevaar waarschuwen! Dat zal iedereen te denken geven."

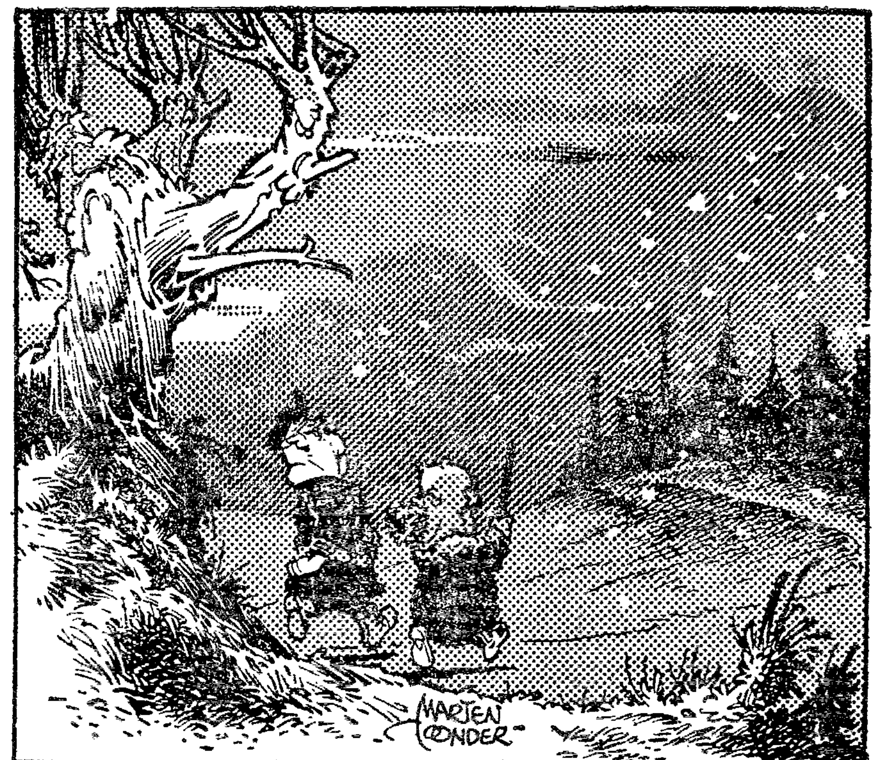

7591 - Vol diepe gedachten naderde heer Bommel de buitenwijken van Rommeldam, en toen hij zodoende de oude vlasspinnerij passeerde, ontwaarde hij plotseling de witte vlek weer boven zijn hoofd. Het verschijnsel tekende zich duidelijk af tegen de steeds donkerder wordende lucht en vertoonde het beeld van burgemeester Dickerdack die door een lading sneeuwballen getroffen werd.

De voortlopende heer was dan ook helemaal niet verrast, toen hij de magistraat om de hoek tegenkwam.
,,Daar heb je het weer!'', riep hij uit. ,,Ik weet, dat ik de gave heb, maar ik sta er steeds weer van te kijken.''
,,Wat heb jij voor een gave?'', vroeg de heer Dickerdack bevreemd. ,,Laat je onderzoeken, Bommel! Een goede begeleiding wil wel eens helpen als je er vlug bij bent.''
,,U begrijpt niet wat ik bedoel'', hernam heer Ollie een weinig ontstemd. ,,Maar ik moet u ernstig waarschuwen, burgemeester. U zult bekogeld worden door sneeuwballen, als u niet oppast.''
Nu barstte de ander in een hartelijk gelach uit.
,,Hoe verzin je het?'', riep hij uit. ,,Je bent me een schalk hoor! Zeker een late aprilmop. Er ligt niet eens sneeuw, man!''
Heer Bommel raakte nu werkelijk uit zijn humeur, maar toen hij gemelijk een blik op het grauwe landschap wierp, moest hij toegeven, dat de magistraat gelijk had.

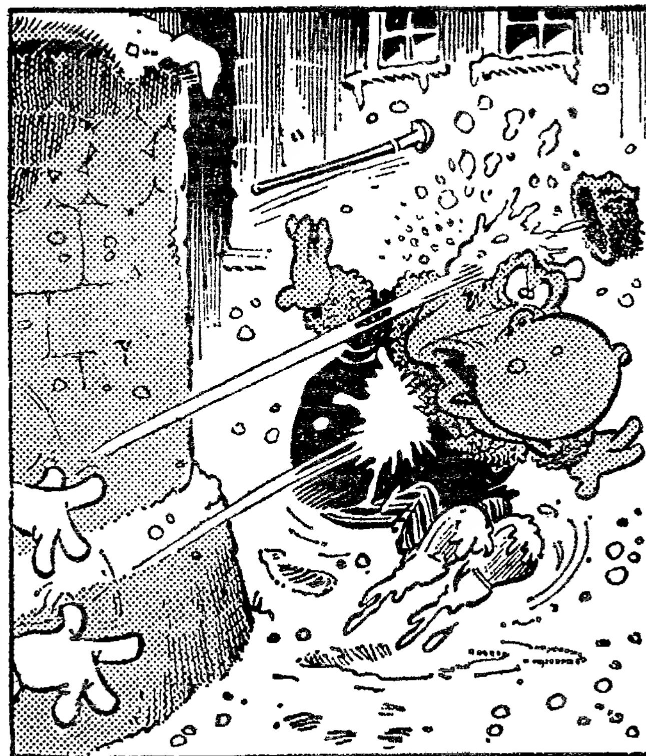

7592 - De burgemeester nam met een korte groet afscheid van heer Ollie en wandelde verder. Zodoende kwam hij al spoedig bij het kruispunt waar het Achterpad zich bij de hoofdweg voegde, en daar stond commissaris Bas een oogje op het verkeer te houden.
,,Die Bommel is toch een rare grappenmaker!'', riep de magistraat reeds van verre. ,,Hij waarschuwde me voor sneeuwballen — en er ligt niet eens sneeuw. Ik heb uit beleefdheid gelachen, maar het beklemde me. Wat wil die snuiter eigenlijk, vraag je je af.''
De politiechef schudde somber het hoofd, terwijl hij opliep met zijn meerdere om terug te keren naar de stad.
,,Het gaat van kwaad tot erger met hem'', sprak hij. ,,Zwak begaafd, zei dokter Zielknijper laatst, toen ik hem over het geval raadpleegde. Ik weet niet wat hij bedoelt, want van begaafdheid merk ik geen spoor. Hij is gewoon maar een lastpost, die voorbijgangers hindert met ongein.''
,,Dat dacht ik eerst ook'', hernam de heer Dickerdack. ,,Maar kijk eens naar boven, Bas.''
De ander gehoorzaamde en nu viel het hem op, dat een zware wolkbank boven de oosterkim nader schoof en ook zag hij tot zijn verrassing witte vlokken naar beneden dwarrelen.
,,Het gaat sneeuwen'', stelde hij vast. ,,Dat stond niet in het weerbericht. Hm, Bommel had zeker een stekende eksteroog. Maar toch bevalt het me niet. Was het werkelijk alleen maar ongein, of zit er iets anders achter?''

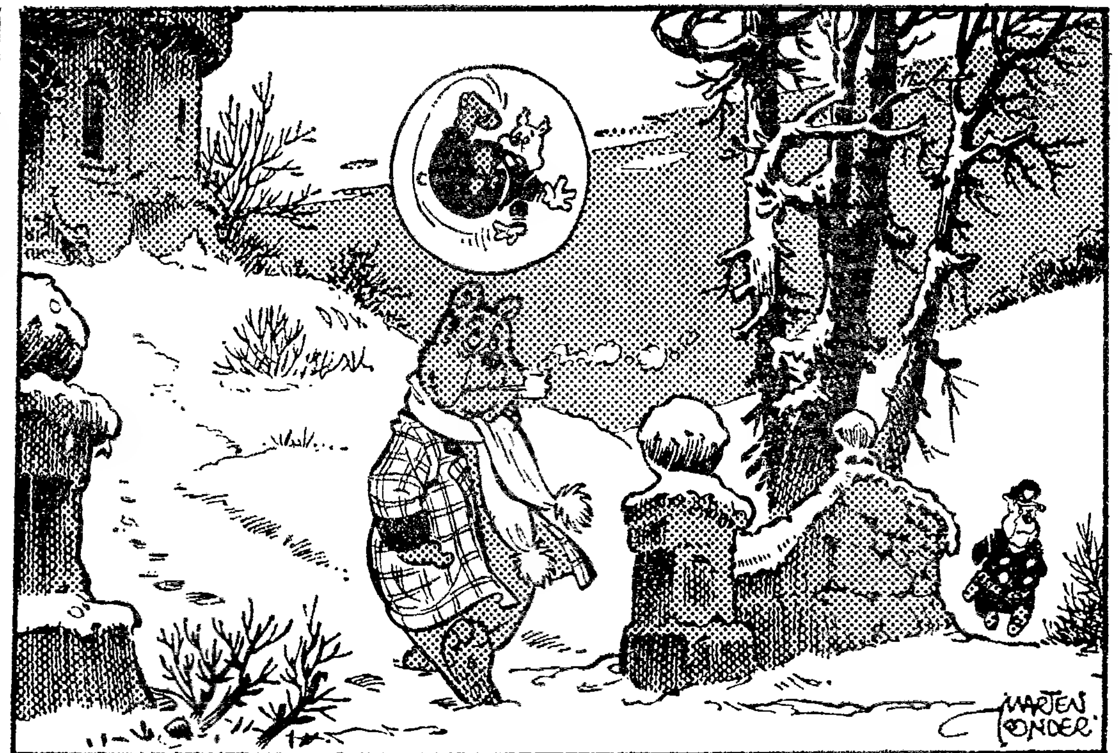
Deze opmerking stemde de burgemeester tot nadenken.
,,Wat kan er achter zitten?'', vroeg hij zich af. ,,Zou die schalk soms een bijzonder inzicht in het weer hebben?''

7593 - Toen de heren Rommeldam bereikten, viel de sneeuw in dichte vlokken neer en de straten waren bedekt met een witte laag.
,,Een mooi gezicht'', merkte de magistraat op. ,,Maar het geeft ongemak.''
,,Dat zou ik menen'', gaf de commissaris toe. ,,Extra werk voor de politie en ellende voor het verkeer. Ik ga hier rechtsaf naar het bureau, burgemeester. En pas maar op voor sneeuwballen!''
,,Geen nood'', riep de ander opgewekt. ,,Niemand haalt het in zijn hoofd om mij te bekogelen. Stel je voor!''
Nauwelijks had hij dat gezegd, of hij werd zó hard getroffen door enkele stevig geknede sneeuwkogels dat hij uitgleed en met een dreun in de witte wade belandde.
De daders stieten een juichkreet uit, maar omdat de politiechef onmiddellijk toesnelde, zetten ze het op een lopen zonder hun bombardement af te ronden.
,,D-dat... gaat te ver!'', stamelde de eerste burger getroffen. ,,Is er dan geen eerbied meer? Waar gaan we naar toe, Bas? Wat doet de politie eigenlijk? Een aanslag op klaarlichte dag; dat is toch het toppunt!''
,,U moet het niet te zwaar opvatten'', zei Bulle Bas. ,,Het is maar een onschuldige kwajongensstreek.''
Maar zijn stem klonk onzeker.

7594 De heer Dickerdack richtte zich wat op en veegde de sneeuw van zijn schedel, terwijl de resten smeltend in zijn kraag gleden.

,,Een onschuldige kwajongensstreek'', herhaalde hij bitter. ,,Ja, ja! Dat is dus het standpunt van de politie. Ik zal het noteren, Bas. Het is een schande!''

Zo sprekend ging hij voorzichtig staan, terwijl de politiechef gedienstig zijn gevallen bontmuts opraapte.

,,Het is een schande!'', herhaalde hij met verheffing van stem. ,,Alles wijst erop, dat hier meer achter zit. Waarschijnlijk een aanslag van opstandige radicalen. En de sterke arm zegt, dat ik het niet te zwaar moet opvatten. Het is fraai. Maar hier is het laatste woord nog niet over gesproken.''

Hij rukte het hoofddeksel uit de handen van de geschokte ambtenaar, drukte het op zijn verkleumde kruin en verwijderde zich huiverend.

,,Daar sta je dan'', prevelde de heer Bas, terwijl hij steun zocht tegen de muur. ,,Maar ik moet toegeven, dat het gebeurde me te denken geeft. Hier zit Bommel achter, dat is duidelijk. Hij heeft natuurlijk een bende omgekocht om deze misselijke overval te plegen en mij voor aap te zetten. Het wordt tijd, dat ik hem wat beter in de gaten houd.''

Met deze gedachte liep hij de poort weer uit en richtte zijn schreden naar slot Bommelstein, dat donker op zijn heuvel lag.

De sneeuwval was intussen minder geworden en ook de lucht werd lichter. Heer Ollie had dan ook het plan opgevat om een eindje te gaan lopen en net toen de heer Bas naderde, verliet hij zijn erf met een wollen das om de gevoelige hals.

,,Dat is de commissaris!'', stelde hij vast, een blik op de witte vlek boven zijn hoofd werpend. ,,Het lijkt me toe, dat hij een lelijke smak maakt! Mijn plicht is duidelijk; ik moet de stakker waarschuwen.''

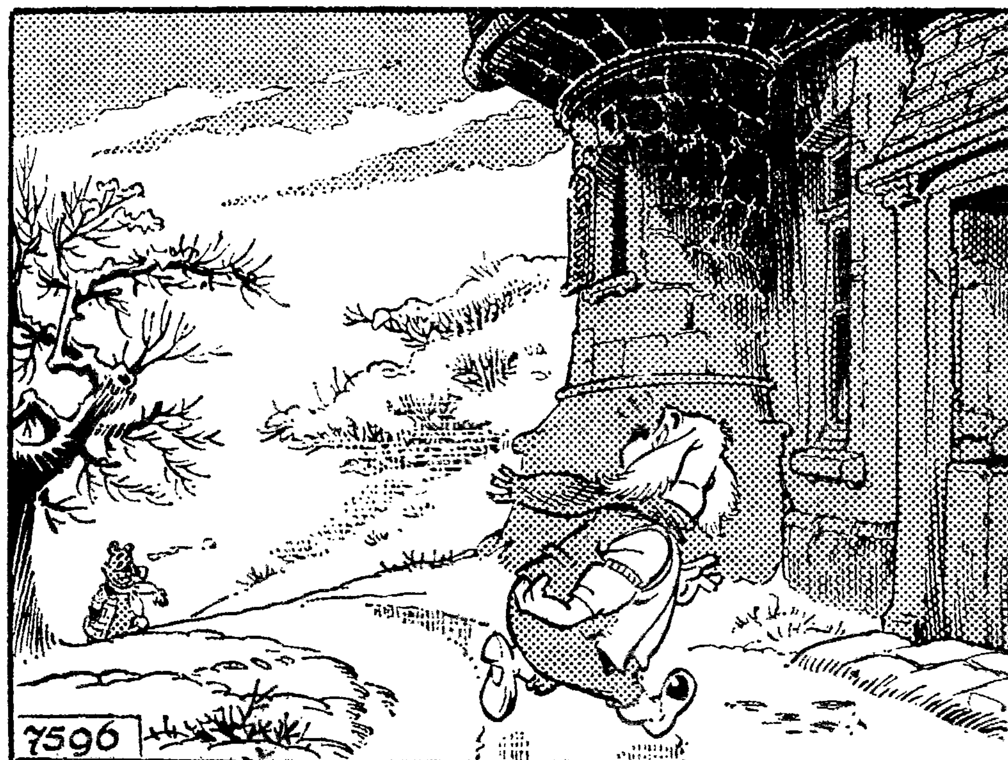

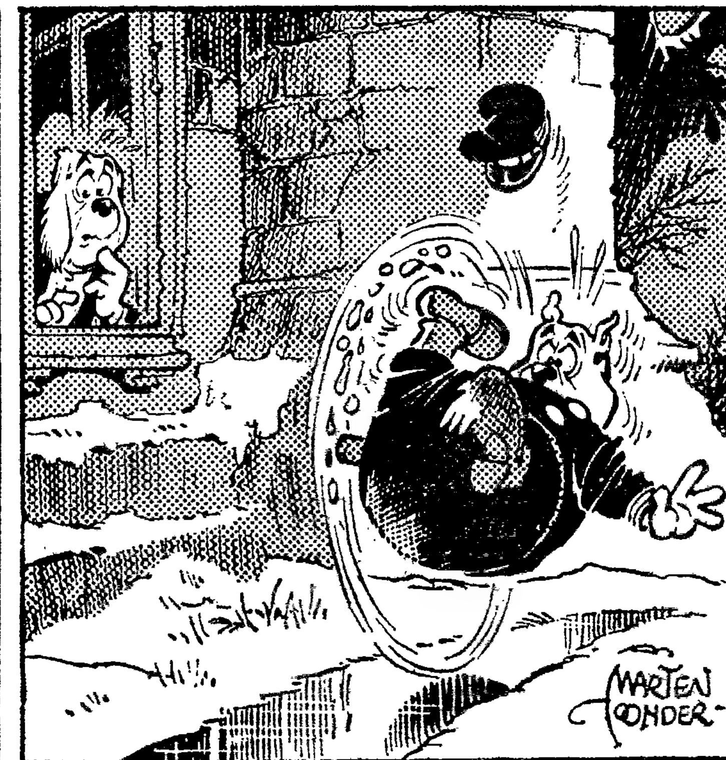

7595 Heer Bommel verliet zijn tuin en toen hij op de weg kwam, stond hij plotseling tegenover de politiechef.
,,He, dat is toevallig'', begon hij. Maar de ander liet hem niet uitspreken.
,,Ik moet niets hebben van jouw toevallen!'' snauwde hij. ,,Wat weet jij van die sneeuwbalaanslag op de burgemeester, huh?''
,,Dat?'', vroeg heer Ollie een weinig uit het veld geslagen. ,,Dat was een voorgevoel. Een inzicht eigenlijk. Het is een bijzondere begaafdheid, bedoel ik. Zo weet ik bijvoorbeeld, dat u een lelijke val zal maken, heer Bas. Ik waarschuw u maar even.''
Nu steeg de ontstemming de politiebeambte naar de keel. ,,Daar is het je om begonnen, huh?'' riep hij rood. ,,Je wilt me ten val brengen, he? Het was een doorgestoken kaart, waarvoor ik nog geen bewijzen heb, maar je bent bezig Dickerdack tegen mij op te zetten. Ik heb jou door, Bommel, en ik ga je in de gaten houden!''
Zijn stem schalde door de winterlucht, maar aan de achterkant van Bommelstein was hij niet hoorbaar. De bediende Joost gaf zich daar dan ook ongestoord over aan het maken van een glijbaan in de verse sneeuw.

,,Hoe aardig, zo'n sullebaantje'', sprak de knecht ontspannen tot zichzelf. ,,Het herinnert me aan mijn jeugd, toen er nog geregeld sneeuw viel. Tegenwoordig is het sukkelen. Geen wonder, dat de jeugd tot allerlei baldadigheid komt, als men mij toestaat.''

7596 Joost ging enige tijd geheel op in het maken van zijn glijbaan, maar omdat hij een oplettende bediende was, hield hij intussen een oogje op de omgeving. Toen hij dan ook de gestalte van zijn werkgever wat ingezakt naar huis zag terugkeren, haastte hij zich onopvallend de keuken weer in.

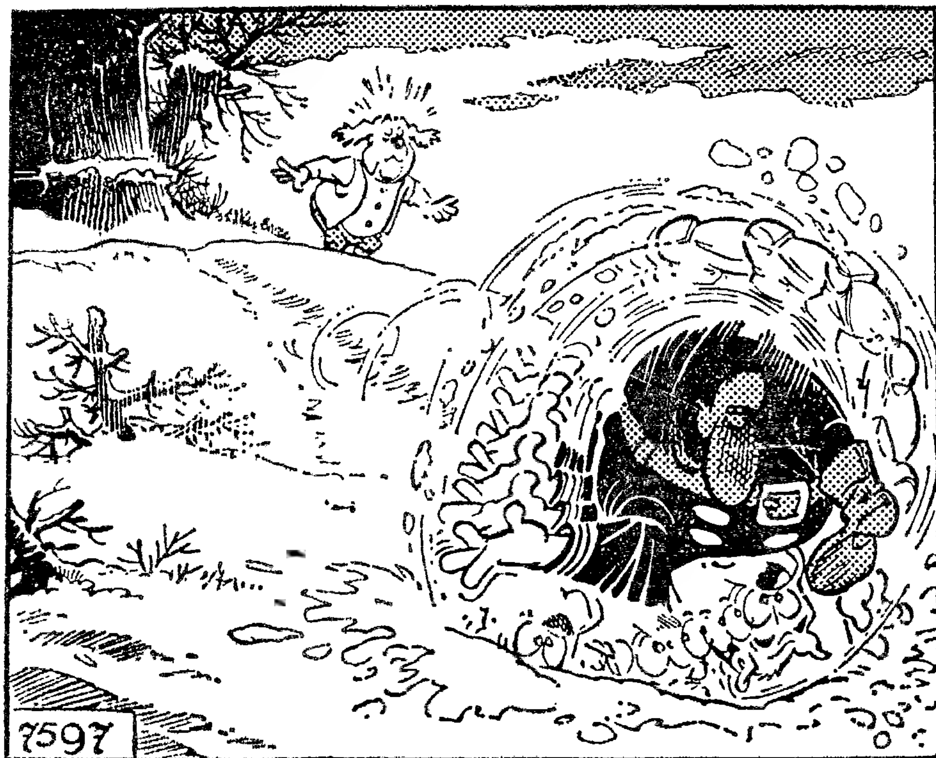
,,Dat is beter,'' sprak hij tot zichzelf. ,,Heer Olivier heeft soms geen gevoel voor eenvoudige ontspanning, en hij zou er maar al te gemakkelijk een verkeerde conclusie uit trekken.''

Zo denkende ging hij ijverig met zijn potten en pannen in de weer en het gerinkel klonk helder door het open venster naar buiten.

,,De knecht is daar bezig'', mompelde commissaris Bas, die met behoedzame tred van de andere kant naderde. ,,Ik zal hem eens even aan de tand voelen over de gedragingen van zijn werkgever. Met fijne tact komt men soms heel wat te weten van het personeel. En in dit pand is iets duisters aan de gang, dat leert de ervaring me.''

Onhoorbaar richtte hij zijn schreden naar de deur, want hij ging er van uit, dat verrassing een belangrijk wapen is. Zodoende betrad hij echter de glijbaan die Joost daar zo opgewekt had aangelegd, en tot zijn schrik voelde hij plotseling zijn voeten onder zich uitglijden. Het werd een lelijke tuimeling en de bediende, die buiten het gestamp van laarzen en het kraken van lederwerk hoorde, stak onthutst het hoofd naar buiten.

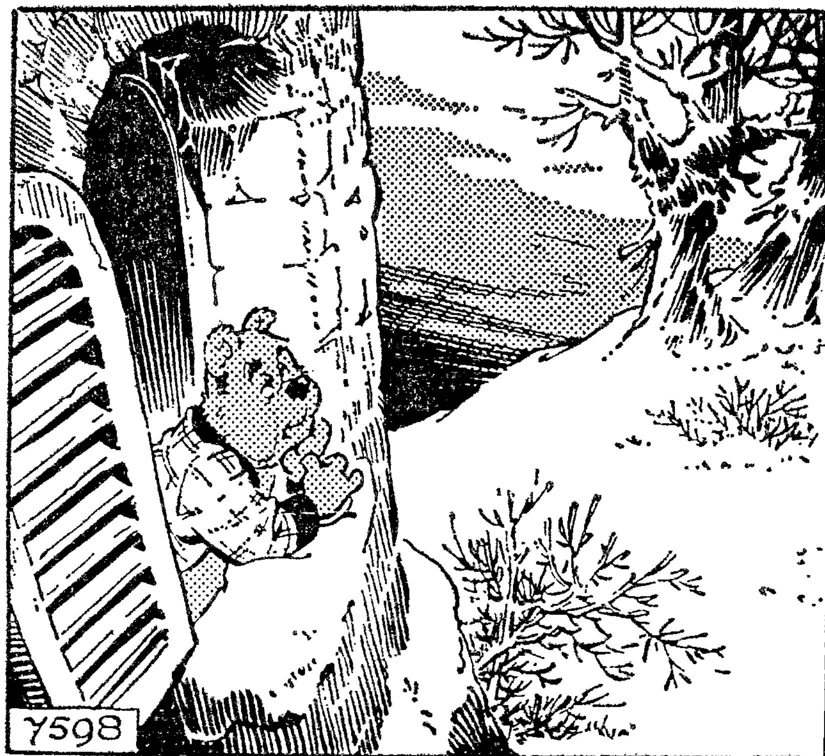
,,Nee, maar!'', fluisterde hij. ,,D-de po-politie! Dit is hoogst betreurenswaardig! Ik vrees, dat er nu nog veel verkeerdere conclusies getrokken zullen worden, als men mij toestaat!''

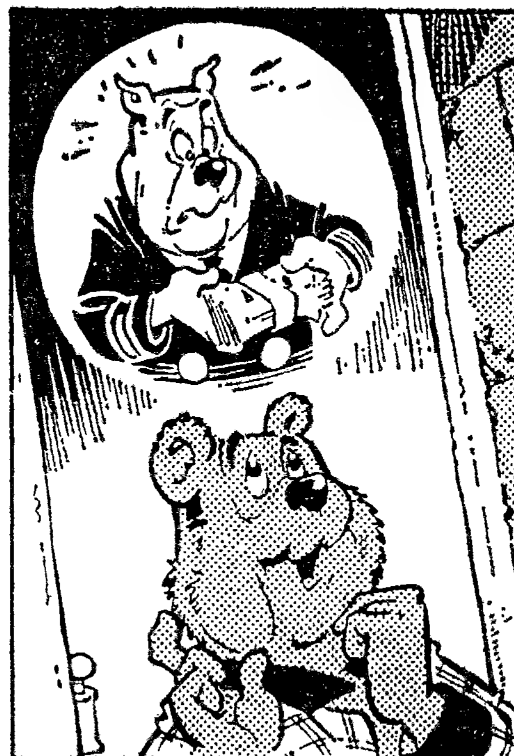
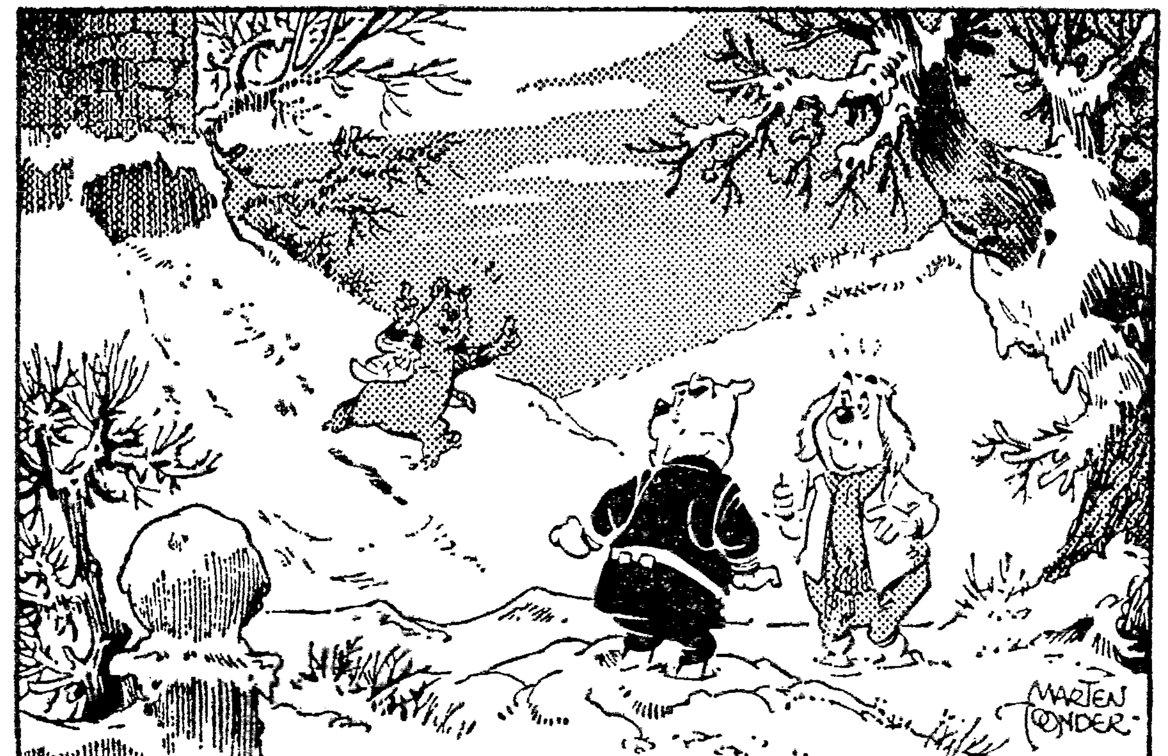

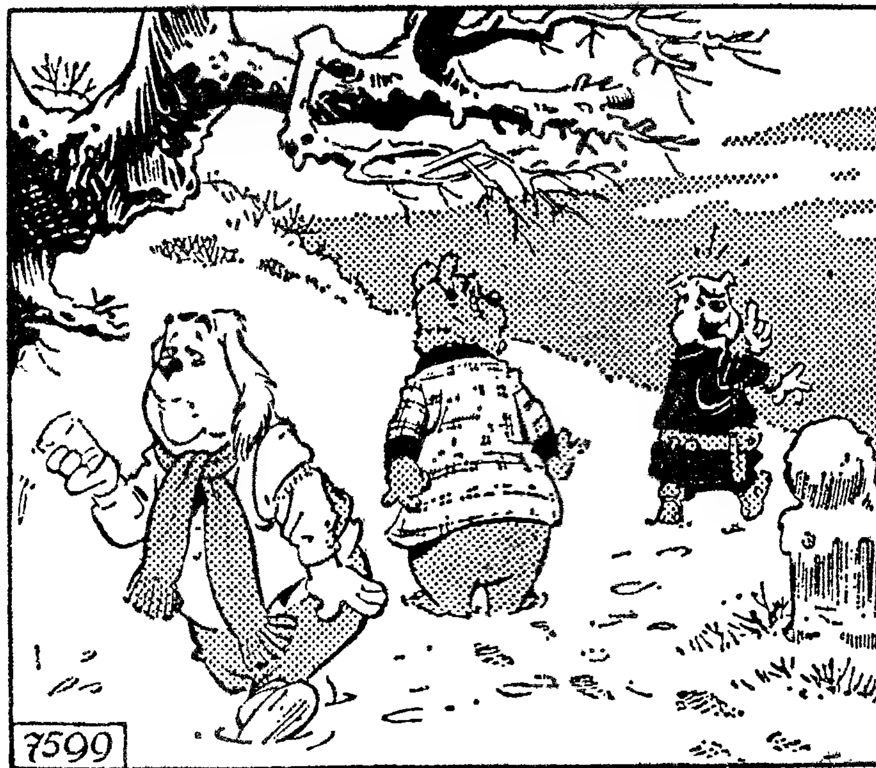

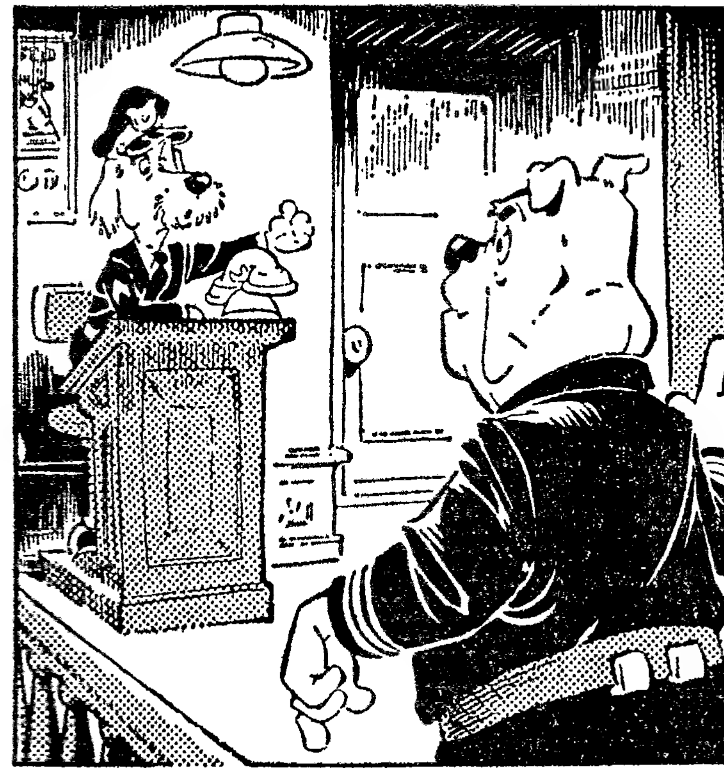
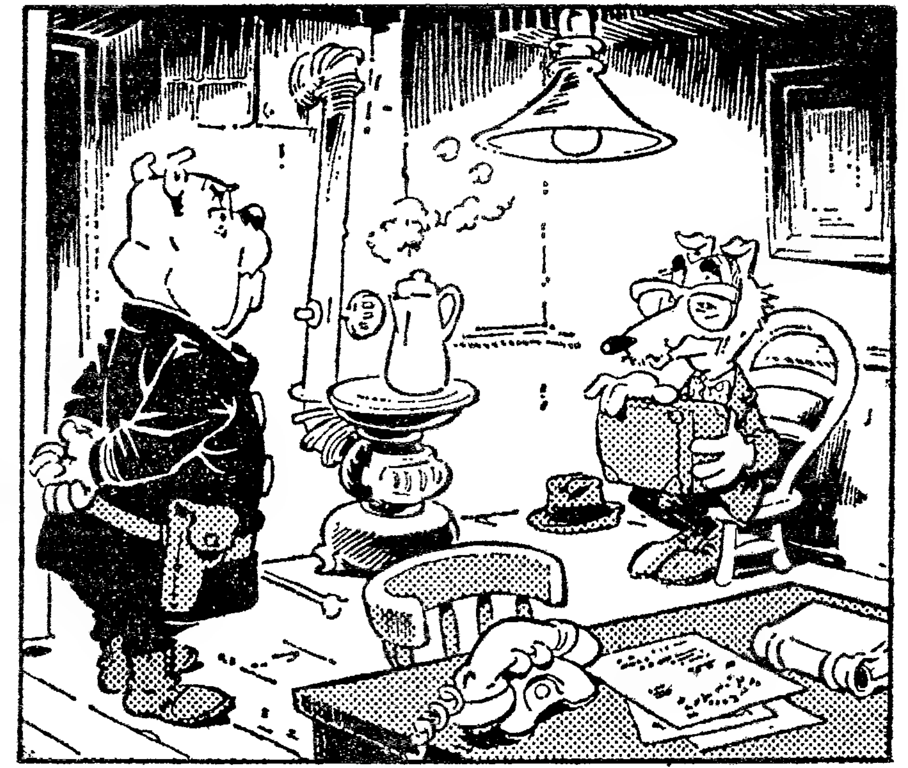
7597 Commissaris Bas trachtte zijn evenwicht te herstellen, maar zijn voeten trappelden op de spiegelgladde ijsbaan zonder een houvast te vinden en ten slotte kwam hij dan ook met een doffe dreun in de sneeuwlaag terecht.
Op dat punt liep de heuvel vrij steil naar beneden en het bleef daardoor niet bij een eenvoudige val. De ongelukkige, die zijn bezinning geheel verloren had, rolde vormloos de helling af, zodoende heel wat sneeuw om zich heen verzamelend.
Toen hij ten slotte tot rust kwam, staarde hij glazig uit een grote witte bal, en Joost, die de afdaling met groeiende ongerustheid gevolgd had, begreep dat hier helpend opgetreden moest worden. Daarom tapte hij ijlings een glaasje water en snelde met een aspirine op de beklagenswaardige politiechef toe.
,,Een val!'', sprak deze moeilijk. ,,Een val, door Bommel voor mij opgezet! Maar ik heb hem door. Ik zal hem weten te vinden!''
,,O heden nee!'', riep de bediende uit. ,,Het was geen val, maar gewoon een sullebaan, met uw goedvinden! U weet wel. Ik heb mij daarop even vertreden terwijl het water aan de kook kwam.''
De commissaris liet een dof gegrom horen en de knecht vervolgde haastig: ,,Het verzette mijn zinnen, wanneer ik mij verstouten mag. Die waren wat stoffig geworden na het redderen van de spinraggen in de bibliotheek. Ik hoop, dat u mij wilt verschonen!''

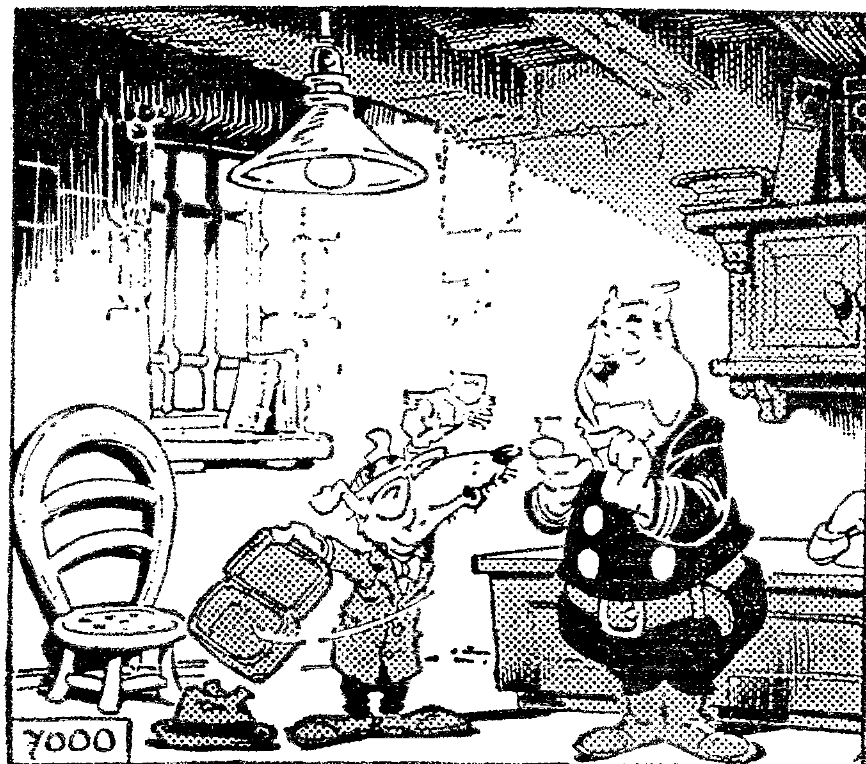

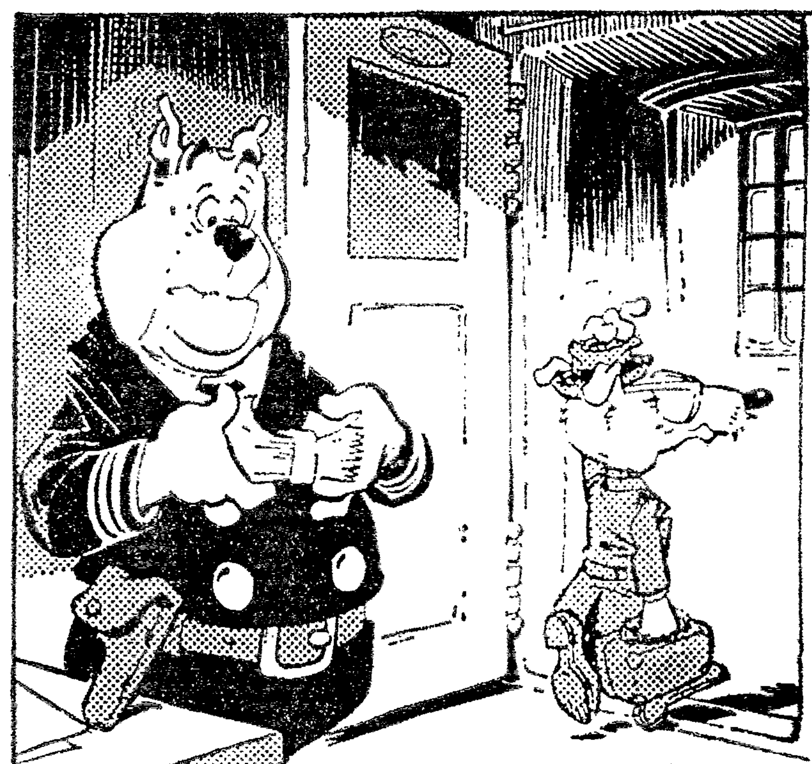
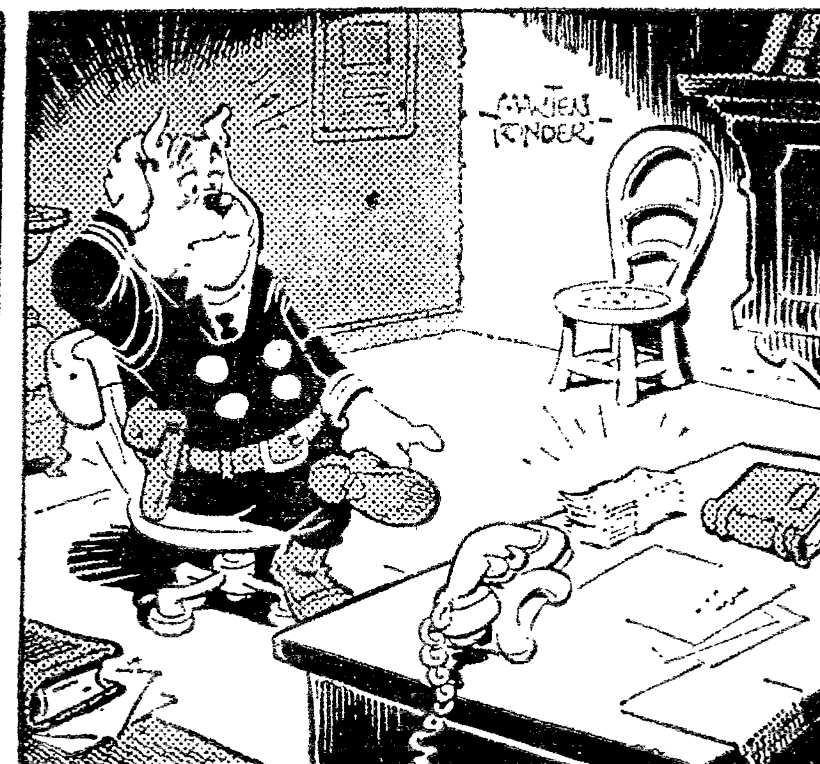
7598 Het optreden van commissaris Bad had heer Ollies stemming gedrukt en daarom had hij zich in een torenkamer teruggetrokken om in de stilte weer op krachten te komen. Daartoe opende hij een venster en stak het gelaat peinzend in de winterlucht. Maar omdat dit raam op de achterzijde uitkeek, had hij de val van de politiechef nauwkeurig kunnen volgen - en het getier dat erop volgde, verstoorde de rust die hij zo nodig had.
,,Het is allemaal erg verdrietig voor mijn gevoelig gestel'', sprak hij bedrukt tot zichzelf. ,,Ik heb dit aan zien komen. Wat naar is het toch, dat ik niets dan akelige dingen zie. als ik mijn gave gebruik. Maar ja, er is nu eenmaal meer smart dan vreugde op deze wereld.''
Hij zuchtte en richtte de blik berustend omhoog. Zodoende werd hij opnieuw de witte vlek gewaar, en daarin tekende Bulle Bas zich duidelijk af, verrast een bundel bankbiljetten in de handen houdend.
,,Nee maar, dat is nu toch prettig!'', riep heer Bommel uit. Opgelucht rende hij de toren uit naar de plek waar de commissaris uiting aan zijn ongenoegen gaf.
,,Wees niet boos!'', riep hij nadersnellend. ,,Ik heb nu toch zo iets aardigs voor u gezien!''
,,Nu hoort u het zelf'', zei de bediende Joost oplevend. ,,Heer Olivier meent het heus goed, met uw welnemen. En kijk, hier is een aspirientje voor u. Daar zal u van opknappen.''
,,Huh?,'' gromde de beambte. ,,Wat opknappen!? Wat is hier voor aardigs, zou ik willen weten?''
,,U krijgt onverwachts veel geld!'', legde heer Ollie hijgend uit.,,Dat heb ik gezien in mijn inzicht.''

7599 „U krijgt veel geld”, verklaarde heer Bommel glimlachend. „Dat heb ik gezien in mijn inzicht, dat mij nooit bedriegt. Vindt u dat nu niet aardig?”
Tot zijn teleurstelling bewolkte de politiechef echter nog meer.
„Dat is het toppunt!”, snauwde hij, zich omdraaiend. „Sussen met smoesjes, Huh? Ik ken jou zo langzamerhand. Maar de verdenkingen stapelen zich op - en reken maar, dat ik je gangen na laat gaan!”
Met deze woorden verwijderde hij zich, zijn pet in de sneeuw achterlatend. Toen hij enige tijd later het politiebureau betrad, was zijn stemming nog niet veel beter geworden, want de val was hem niet in de koude kleren gaan zitten.
„Nog wat nieuws, Snuf?”, vroeg hij gemelijk aan de brigadier die de wacht had. „Anders ga ik naar huis.”
„Nieuws niet zo indirect”, zei de ondergeschikte. „Maar in uw kamer zit iemand op u te wachten voor een persoonlijke zaak, die erg belangrijk is. Een zekere Dubbelkant.”
De commissaris stampte het wachtlokaal door en opende met een ruk de deur van zijn vertrek.
„Meneer Dubbelkant?”, gromde hij. „Wat is dat voor een persoonlijke zaak? Huh? Ik heb niet veel tijd, want ik heb behoefte aan tijgerbalsem.”
„Ik heb iets beters”, sprak de bezoeker, die op een stoel tegen de muur zat. „U hebt een lot in de Rommeldamse gemeenteloterij gekocht. Nummer P8406. Klopt dat?”

7600. „Heb ik een lot in de loterij gekocht?", herhaalde de heer Bas verbaasd. Hij frommelde in zijn zakken en haalde er na enig zoeken een gekreukeld papiertje uit. „Dat klopt", mompelde hij. „Nummer P8406. En wat zou dat?"

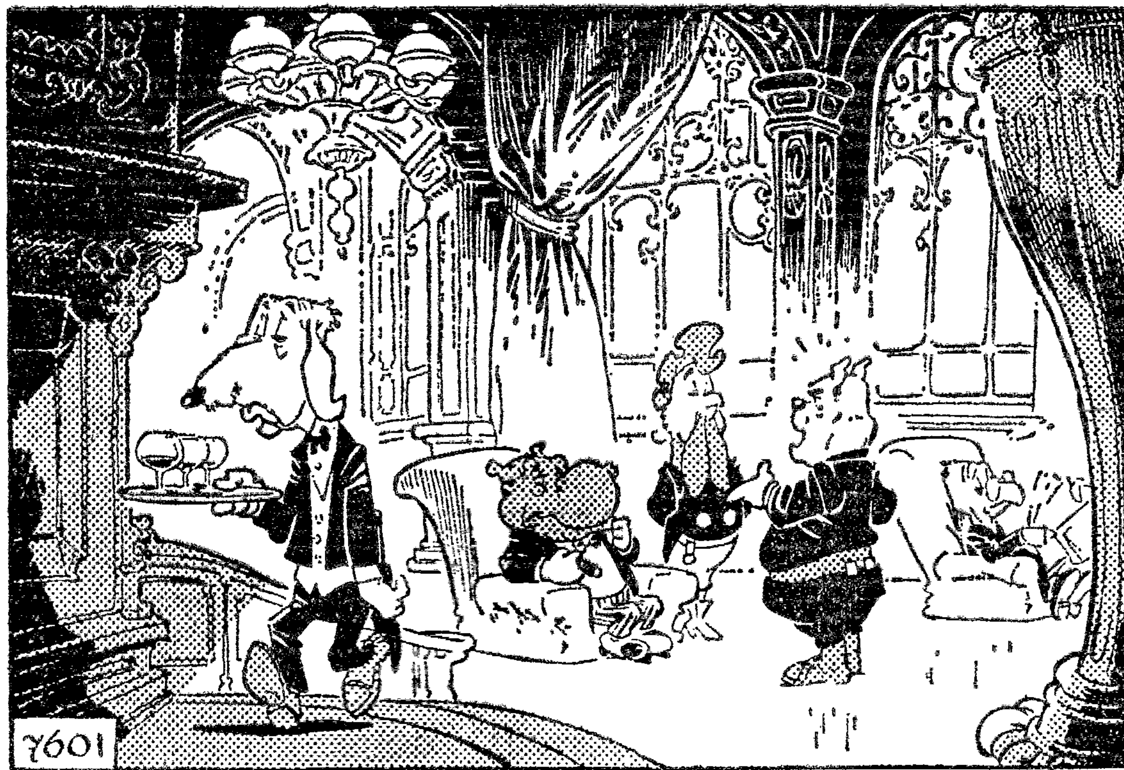
De bezoeker sprong op en nadat hij zijn koffertje had geopend bracht hij een stapel banknoten te voorschijn. „Ik feliciteer u!", riep hij op prettige toon. „Op dat nummer is een prijs van 5000 florijnen gevallen! Wat zegt u daarvan?"

De politiechef zei niets. Hij nam het bundeltje aan en staarde er sprakeloos naar, terwijl de heer Dubbelkant opgewekt afscheid nam. Enige tijd heerste er stilte in het eenvoudige dienstvertrek; daarop wierp de hooggeplaatste beambte het geld op zijn bureau en liet zich op zijn stoel zakken.

„Dit lijkt nu leuk", mompelde hij. „Met de stijgende kosten en de salarissen wat ze zijn. Maar er zit iets achter, dat voel ik met m'n klompen."

Hij zuchtte en terwijl er denkrimpels over zijn voorhoofd speelden, hernam hij grimmig. „Dit is zwijggeld! Een poging tot omkoping. Bommel doet het handig, dat moet gezegd worden. Maar ik heb hem door. Die randfiguur vergist zich, een eerlijk politieman laat zich niet omkopen. Sterker nog, dit is de druppel in de emmer bezwarend materiaal. Hij zal raar opkijken, dat beloof ik!"

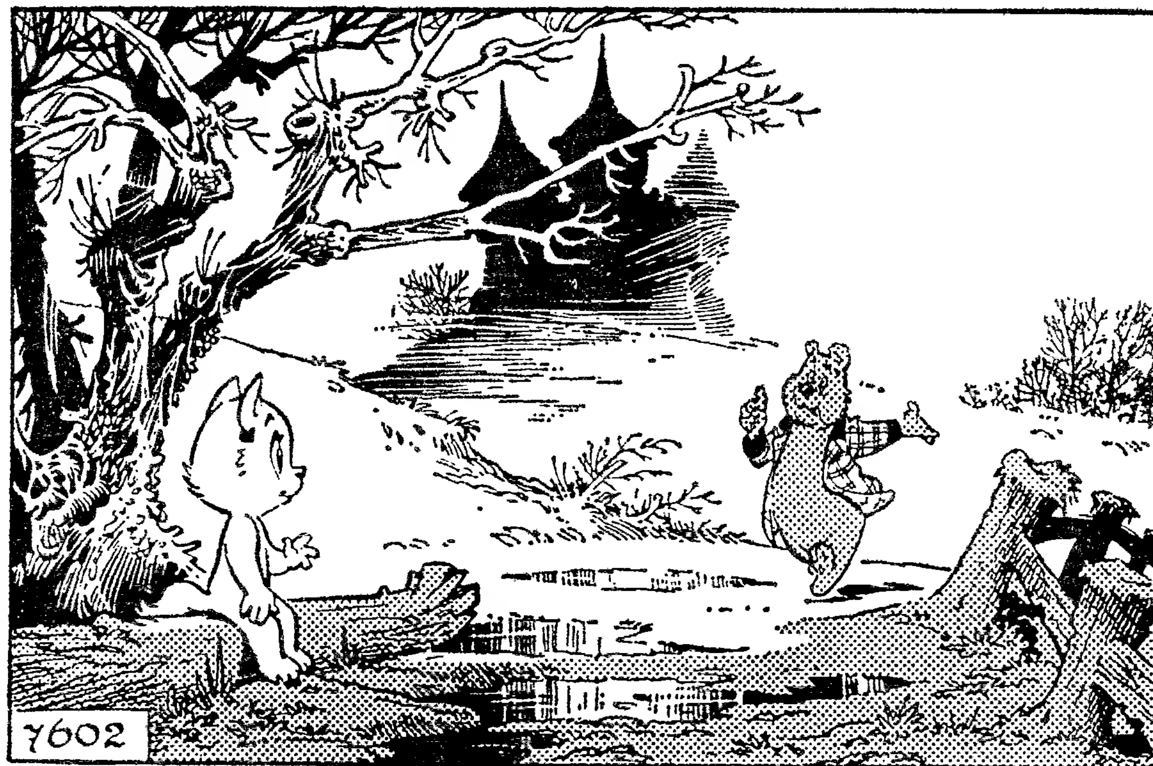
Met deze gedachte borg hij de banknoten zorgvuldig in zijn kast en zette zijn reservepet op om de burgemeester te gaan zoeken.

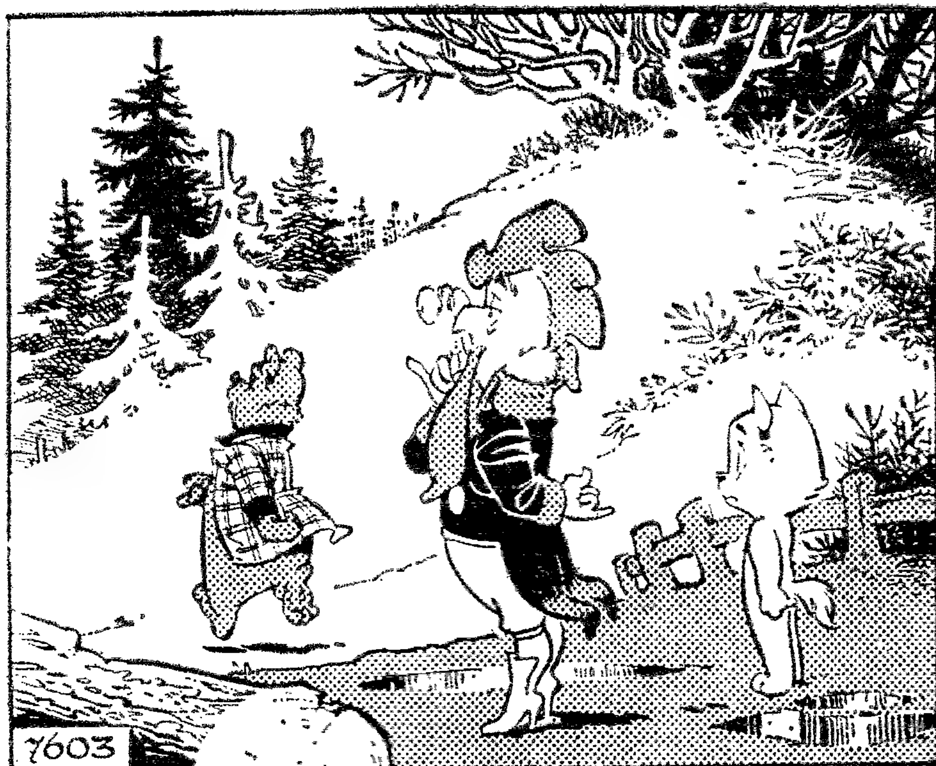
7601. Commissaris Bas vond de burgemeester in de Kleine Club, waar de magistraat zich op dat uur van de dag placht te ontspannen.
,,Waar het heen moet weet ik niet'', sprak hij tot de markies de Cantecler. ,,Eerbied voor het gezag is er niet meer. Bewaar me, ik ben geen regent, maar er zijn grenzen.''
,,Parbleu'', prevelde de edelman. ,,De grenzen beginnen bij de adel, amice.''
,,Stel je voor'', hernam de heer Dickerdack, die niet geluisterd had. ,,Men heeft mij bekogeld! Met sneeuwballen!''
,,Ik weet wie daar achter zit!'', zei de politiechef nadertredend. ,,Het is Bommel! Van sneeuwballen is hij vervallen tot de aanleg van een glijbaan om de politie ten val te brengen. En intussen draait hij ons een rad voor de ogen met voorspellingen. Maar ik heb hem door, vooral nu hij een poging tot omkoping gedaan heeft.''
Daarop vertelde hij wat er was voorgevallen, en de burgemeester luisterde hoofdschuddend.
,,De schijn is tegen hem'', gaf hij toe. ,,Maar je moet je niet laten meeslepen door vooroordelen, Bas!''
,,Het zijn na-oordelen!'', zei de commissaris gemelijk. ,,De bewijzen stapelen zich op, dat moet u toegeven. Ik weet alleen nog niet wat voor motief de verdachte heeft voor zijn misselijke streken.''
,,Tiens'', sprak nu de markies, die oplettend geluisterd had. ,,De zaak is duidelijk; de rakker heeft rode sympathieën en gaat van kwaad tot erger. Verzekerde bewaring, dat is het enige. Ik voor mij zou niet aarzelen, commissaris!''
Hij nam afscheid en schreed heen.
,,Maar wat zijn dat voor voorspellingen?'', vroeg hij zich op de trap af. ,,Daar zou ik toch meer van willen weten.''

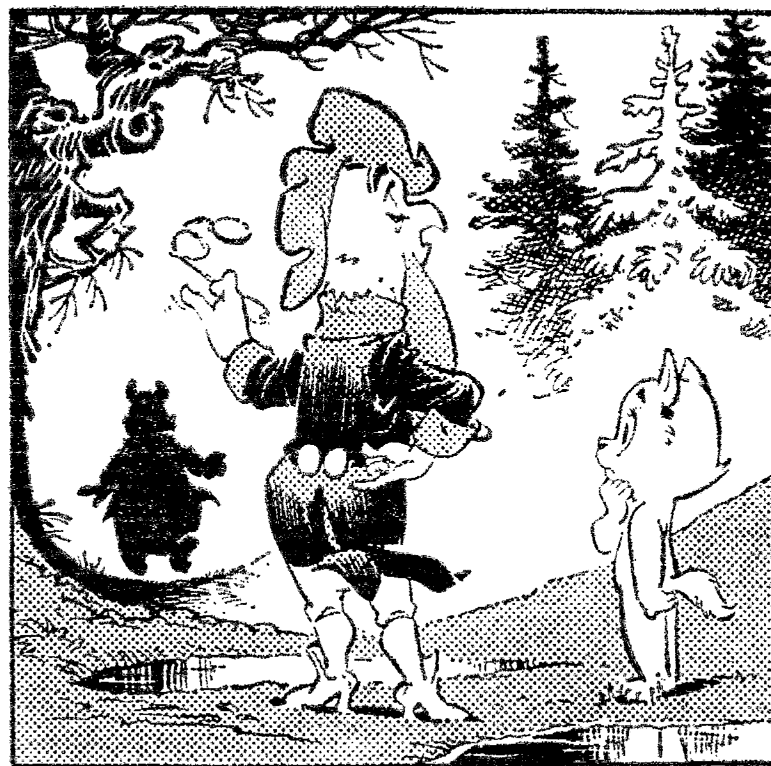

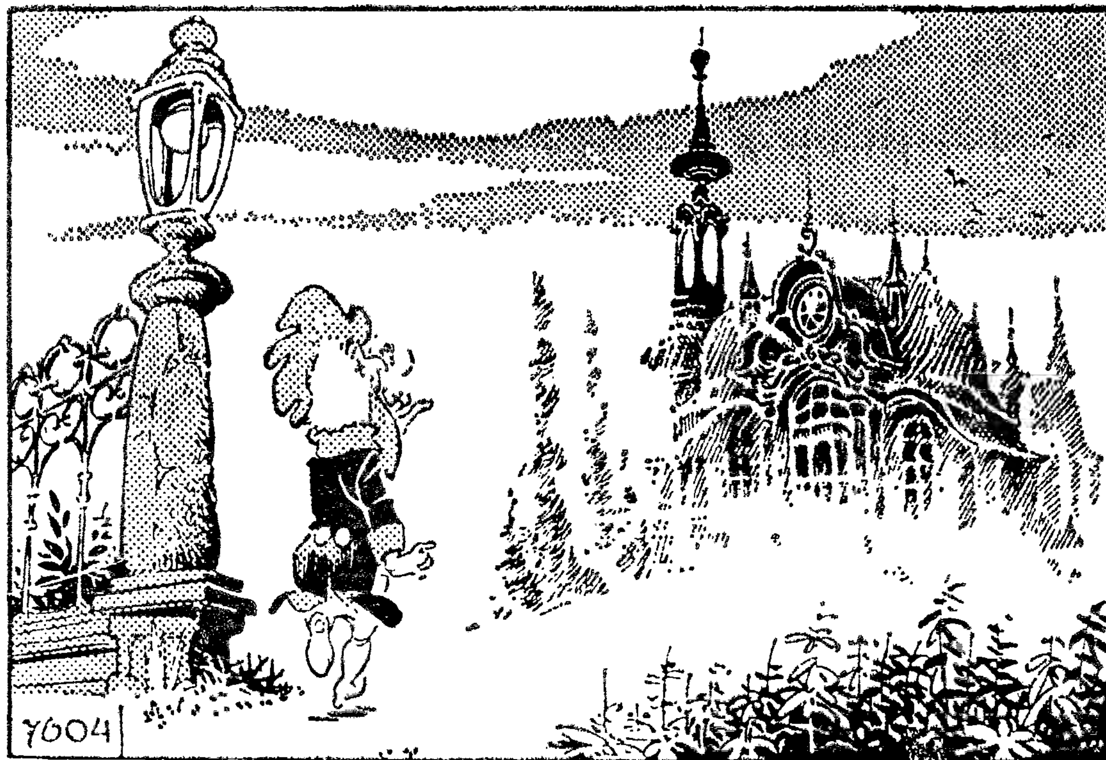
7602. Tom Poes zat op een boomstam en keek naar slot Bommelstein, dat zich donker tegen de winterlicht aftekende.
,,De inzichten van heer Ollie zijn toch wel raak'', dacht hij. ,,Net als de boomtak, die op mijn hoofd viel. Maar ik ben bang, dat ze niet altijd gewaardeerd worden. Niemand vindt het leuk als een ander hem ongeluk voorspelt.''
Op dat moment werd hij heer Bommel gewaar, die door de smeltende sneeuw naderbij kwam.
,,Jonge vriend!'', riep hij opgewonden uit. ,,Goed dat ik je zie, want ik krijg meer inzichten dan ik verwerken kan. Ze stijgen me naar de keel, zodat ik aan hartkloppingen begin te lijden. Het is de verantwoordelijkheid, als je begrijpt wat ik bedoel. Weet je wat ik gezien heb?''
Tom Poes schudde ongerust het hoofd en heer Ollie hernam: ,,Ik zag een toren die instortte! En ik sta er helemaal alleen voor, wat me toch werkelijk boven de krachten gaat, zeg nu zelf! Wat moet ik doen?''
,,Welke toren was het?'', vroeg Tom Poes. Heer Bommel wilde antwoorden, doch nu klonk de stem van de markies, die op weg naar huis naderbij gekomen was.
,,Parbleu'', sprak hij. ,,Bezig met uw voorspellingen, amice? Ik hoorde ervan in de club en ze wekten mijn belangstelling. Para-normale begaafdheid komt meer voor bij gestoorden.''
,,Begaafd, dat is het'', gaf heer Ollie bescheiden toe. ,,Inzicht! Maar het is moeilijk, hoor! Men wordt zo licht verkeerd begrepen. Nu heb ik bijvoorbeeld gezien, dat er een toren van uw huis in elkander zakte. Ik wil u alleen maar voorzichtig waarschuwen, maar hoe moet ik dat doen?''
,,Voorzichtig waarschuwen'', prevelde de edelman verblekend. ,,Sapristi!''

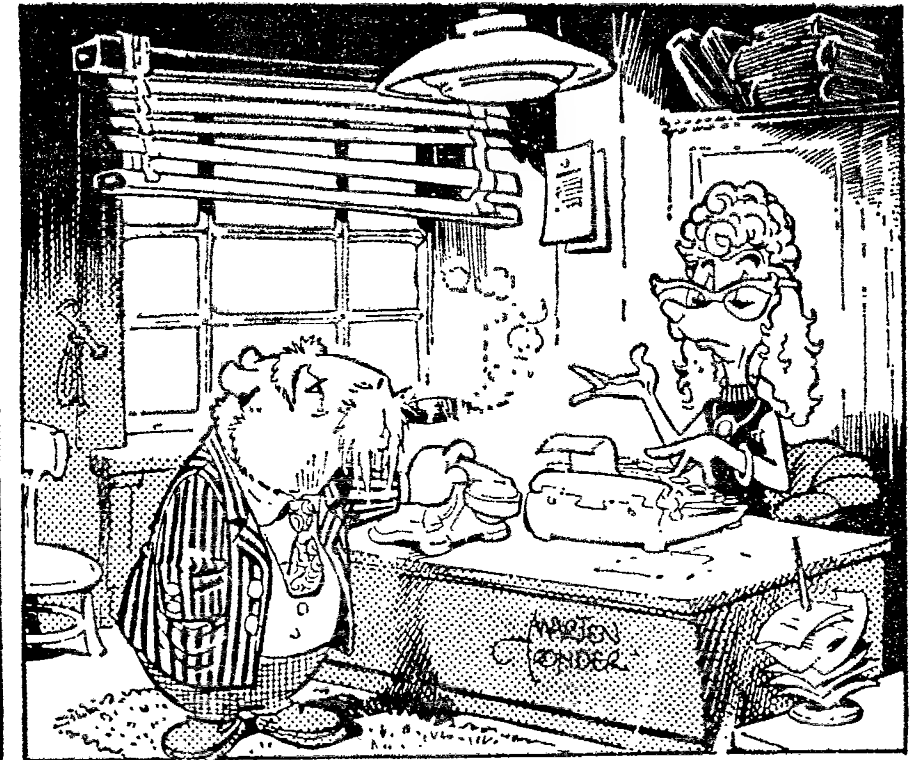

7603. „Ik kan er niets aan doen", zei heer Bommel weglopend. „Ik zag uw toren heel duidelijk naar beneden komen — en nu weet u het."
De heer Cantecler keek hem met grote ogen na en wendde zich toen tot Tom Poes.
„Tiens!", sprak hij. „Heeft hij dit werkelijk vaker? Dit is toch niet normaal, dat zult ge moeten toegeven. Wat bedoelt hij met inzicht?"
„Heer Ollie schijnt dit soort dingen in een wolkje boven zijn hoofd te zien", legde Tom Poes uit. „Ik denk, dat het iets met een schilderij te maken heeft, dat hij niet heeft betaald. Het zit hem dwars."
„Par exemple", prevelde de edelman. „Een niet betaald schilderij, hè? Een kostbaar stuk van een meester, wed ik. Ja, ja. Net wat ik dacht. De inspanning om boven zijn stand te leven begint hem te veel te worden. Dat leidt tot dwangvoorstellingen."
„Ik weet het niet", zei Tom Poes nadenkend. „De tak die ik op mijn hoofd kreeg, was echt genoeg. Hard hoor. En die had hij toch ook gezien."

„Interessant", hernam de markies. „Maar ik blijf bij mijn mening, amice. Stel je voor: hij voorvoelt het instorten van mijn toren! Dat is een duidelijke fobie, voortspruitend uit naijver, die begrijpelijk is wanneer men de bouwval beschouwt waarin deze eh.. Bommel huist. Het is eigenlijk niet verantwoord om de stakker vrij rond te laten lopen."

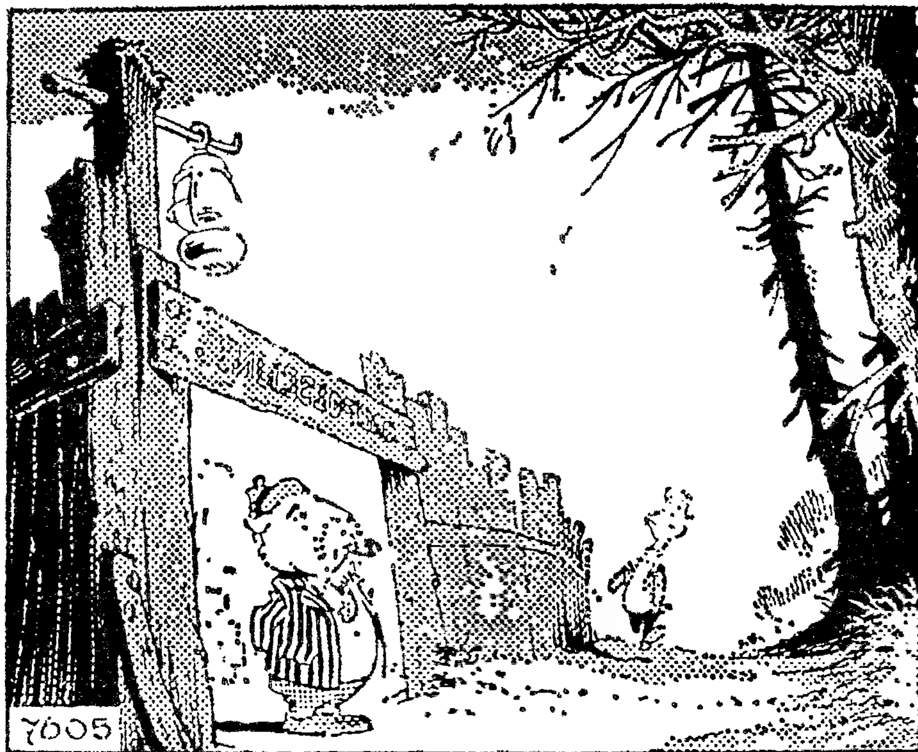

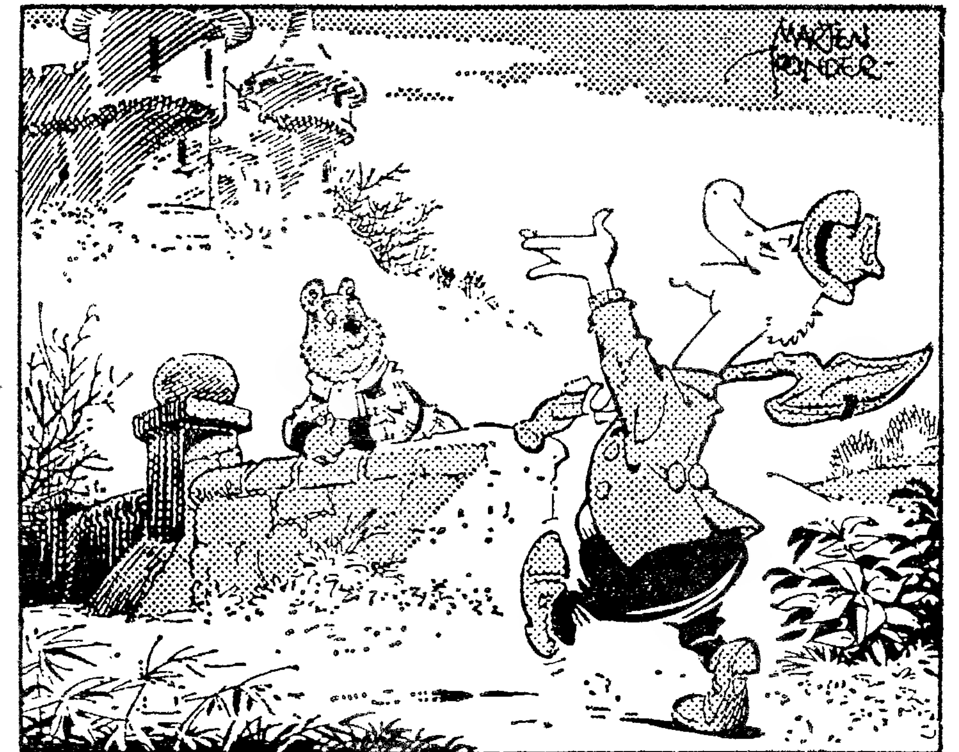

7604 Het buiten van de markies rees sierlijk uit de winternevels op en de huiswaarts kerende edelman liet zijn blikken goedkeurend langs de voorname lijnen glijden.
"Tiens!", prevelde hij. "Daar voorspelt deze eh.. Bommel, dat mijn toren zal vallen. Zijn impertinentie is stuitend! En toch wil ik de mogelijkheid van helderziendheid niet geheel uitsluiten; het komt vaker voor, dat dergelijke geretardeerde figuren over anormale eigenschappen beschikken. Het kan geen kwaad om de fundamenten eens door een vakman te laten keuren."
Met deze gedachte betrad hij zijn studeervertrek en belde de aannemer op aan wie hij het onderhoud van het pand placht toe te vertrouwen.
Deze, een zekere Gruisbelt, luisterde verbaasd naar de opdracht.

"Meneer Kantekleer wil het metselwerk van zijn toren nagekeken hebben", sprak hij tot zijn secretaresse. "Hij is bang dat het ding inzakt. Onzin natuurlijk; maar dat soort sjieke lui is niet gelukkig als ze geen zorgen hebben over niks. Hebben we een geschikt mannetje om de zaak even na te lopen, Mathilde?"
"Nee", zei de secretaresse na een korte blik op de karweitjeslijst. „We hebben niemand. Ze zijn allemaal met de sloop van krotten bezig, dat weet u ook wel."

"Jammer", hernam de heer Gruisbelt wat bedrukt. "De markies is een goeie klant en ik wil hem met z'n torentje niet voor het hoofd stoten. Hm, ik zal zien wat ik doen kan zonder dat ik zelf iets doe. Ik heb een afspraak voor de lunch en die kan wel even uitlopen."

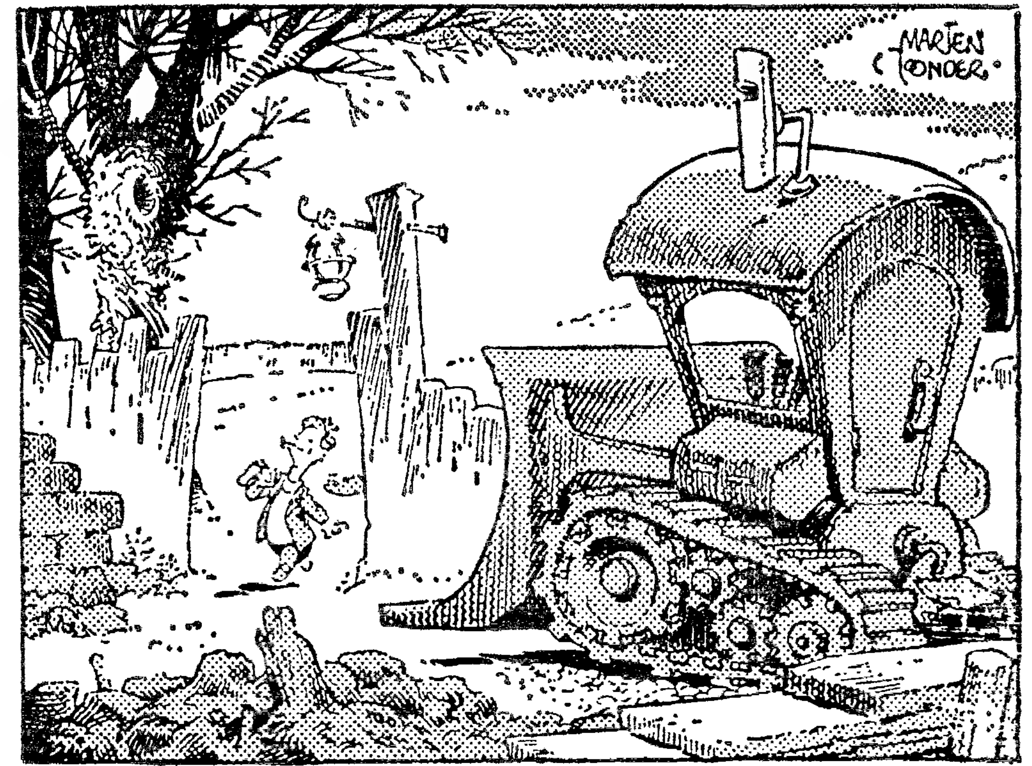

7605 De aannemer Gruisbelt begaf zich naar buiten en stelde zich voor de ingang van zijn onderneming op. "Wat doe ik nu aan die toren van meneer Kantekleer?", vroeg hij zich bezorgd af. "Er mankeert natuurlijk niks aan dat ding, maar hij moet niet de indruk krijgen, dat ik hem laat zitten. Als ik nu maar een mannetje had.."

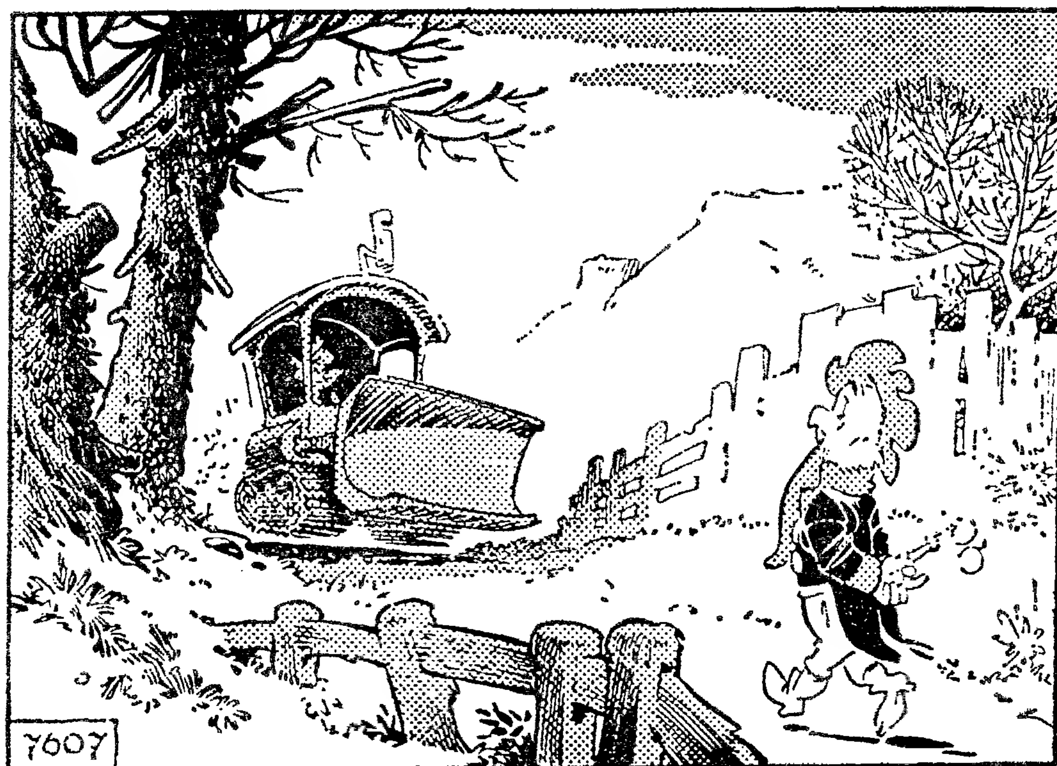
Op dat moment viel zijn blik op Wammes Waggel, die schommelend over de weg naderde, en zijn gezicht klaarde op.
"Wacht es eventjes", sprak hij, toen de wandelaar dicht genoeg bij was. "Zoek je soms een baantje?"

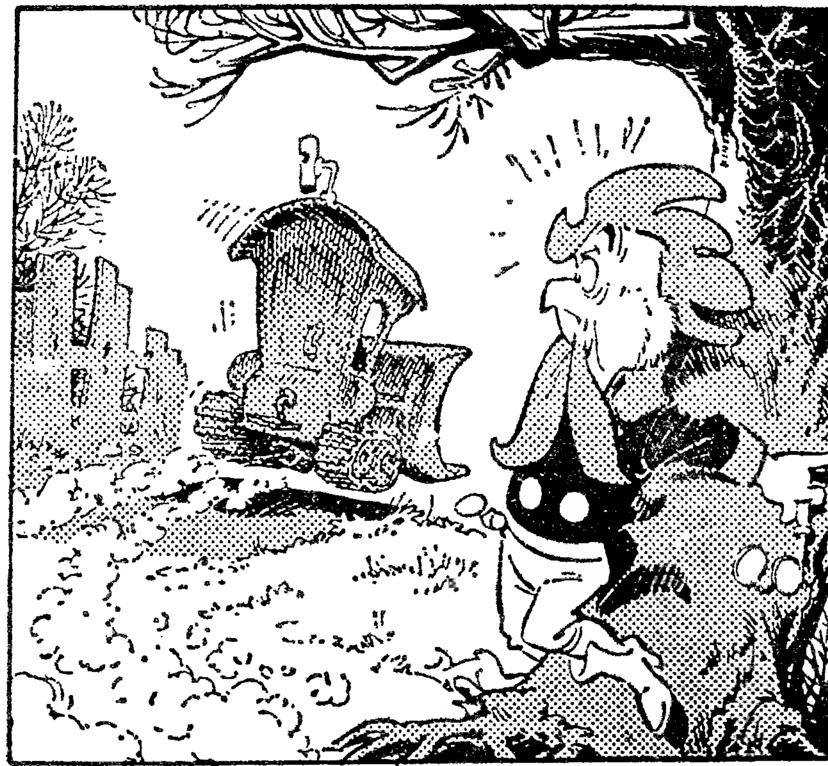
„Ik zoek niet", zei Wammes verrast. "Ik liep zo maar wat. Maar nu je het zegt. Een baantje lijkt me reuze enig."
"Mooi", hernam de bouwer. "Wat ben je van je vak?"
Het gelaat van de ander nam een peinzende uitdrukking aan.
"Dat zou ik zo gauw niet weten", mompelde hij. "Vroeger verkocht ik ijsjes. Maar dat is saai in de winter. De lui vinden ze ineens niet lekker meer."
"Bouwvakker dus", verklaarde de heer Gruisbelt. "Dat komt goed uit. Jij bent juist het mannetje dat ik zoek. Ga de toren van meneer Kantekleer maar eens bekijken. Er schijnt iets met de fundamenten loos te wezen. En als je het handig doet, krijg je tien florijnen."
Dit voorstel stond Waggel wel aan, en nadat hij een spade ter hand genomen had, begaf hij zich welgemoed op weg.
"Moet je horen!", riep hij, toen hij heer Bommel bij een muurtje gewaar werd. "Ik heb een bouwvak gekregen en nu ga ik de fundamenten van Kantekleer bekijken. Die zijn loos!"

7606 Commissaris Bas, die de gangen van heer Ollie onopvallend naging, zag hem die middag in gesprek met Wammes Waggel en hij stelde zich achter een boom op om te weten te komen waar het over ging.
"Ik heb in mijn inzicht gezien, dat de toren in elkander zakte!", hoorde hij heer Bommel zeggen. "Je mag wel voorzichtig zijn met het graven, Wammes!"
Deze waarschuwing schokte de eenvoudige bouwvakker. "In elkaar zakken, daar houd ik niet van", verklaarde hij. "Als je er net onder staat zou je je lelijk pijn kunnen doen. Als dat het werk is moet ik andere gereedschappen hebben van m'n baas."
Hij draaide zich om en keerde op zijn schreden terug.
"Ik zal daar gek zijn", sprak hij tot zichzelf. "Graven is best enig. Maar als je dan net een leuke kuil gemaakt hebt en je krijgt allemaal stenen op je hoed, dan is er niks meer aan, hoor. Ik weet iets veel beterders."
Met deze gedachte betrad hij de opslagplaats, waar zijn werkgever, de aannemer Gruisbelt, allerlei materiaal had opgeslagen. Bij zijn indiensttreding had Waggel daartussen een oude graafmachine opgemerkt. En omdat het rijden in dergelijke voertuigen hem reeds van jongsaf had aangetrokken, is het te begrijpen dat zijn gedachten hiernaar uitgingen.
Gelukkig had de heer Gruisbelt het terrein verlaten om naar zijn lunch te gaan, zodat hij de handen vrij had.

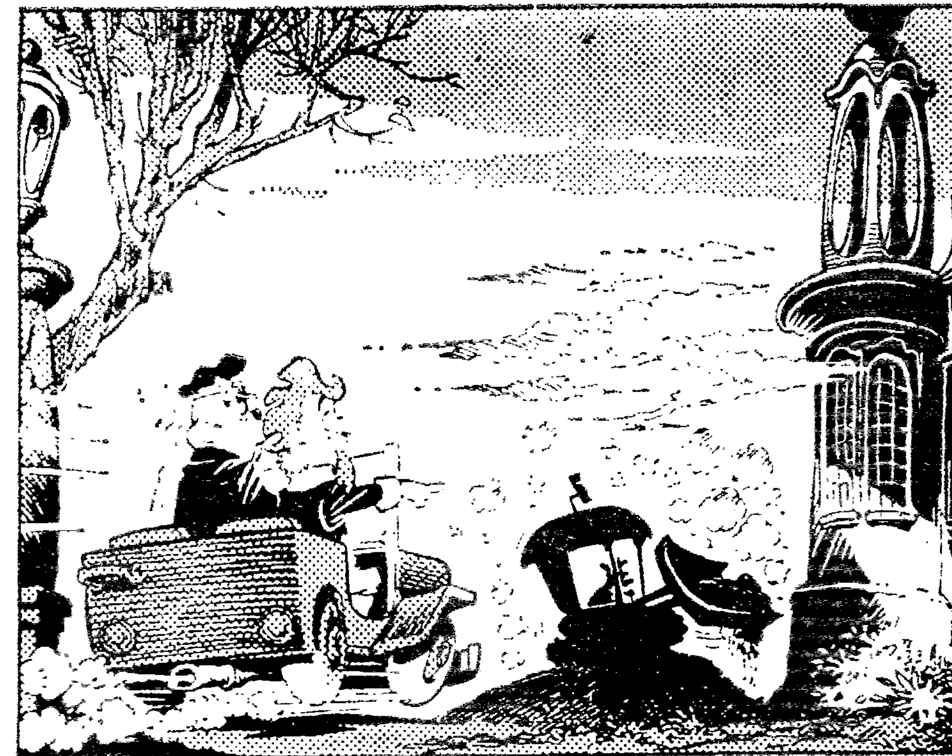

7607 De markies de Cantecler liep mijmerend over de weg. Reeds enige tijd was hij doende met een sonnet dat de verlatenheid van de wintertijd bezong, maar de rechte inspiratie wilde niet komen.
''De wind is schraal en kaal zijn de takken'', prevelde hij. ''Vaal doorgloort een vreugd'loos licht het grauwe zwerk.. Tiens, die takken storen me. Als vanzelf brengen ze mij tot hakken en die gevoelige bezigheid is reeds lang vervangen door het platte geweld der motorische zagen. De poëtische geur van stervend hout heeft plaats gemaakt voor benzinedampen — en soms vrees ik, dat ook de dichter het veld moet ruimen...''
Op dat moment werd hij opgeschrikt door zwaar motorgeronk, dat snel naderbij kwam, en toen hij verstoord opkeek, zag hij een plomp graafwerktuig op zich af stormen. Met een sprong bracht hij zich tegen een boomstam in veiligheid, zodat het voertuig passeerde zonder schade aan te richten.
''Parbleu!'', sprak de edelman verbleekt. ''Mijn vrees is gegrond. Dit is de tijd van materiële en geestelijke luchtvervuiling. Wat gaat deze piraat aanrichten? Slopen, natuurlijk. Plat slopen is alles wat men kan tegenwoordig. Al het oude en nobele gaat tegen de grond...''
Hij zweeg plotseling en er verscheen een verwilderde uitdrukking op zijn gewoonlijk zo beheerste trekken.
''M-maar dat was een graafwerktuig van de aannemer Gruisbelt!'', stamelde hij. ''De woesteling zal toch niet bezig zijn met mijn toren?''

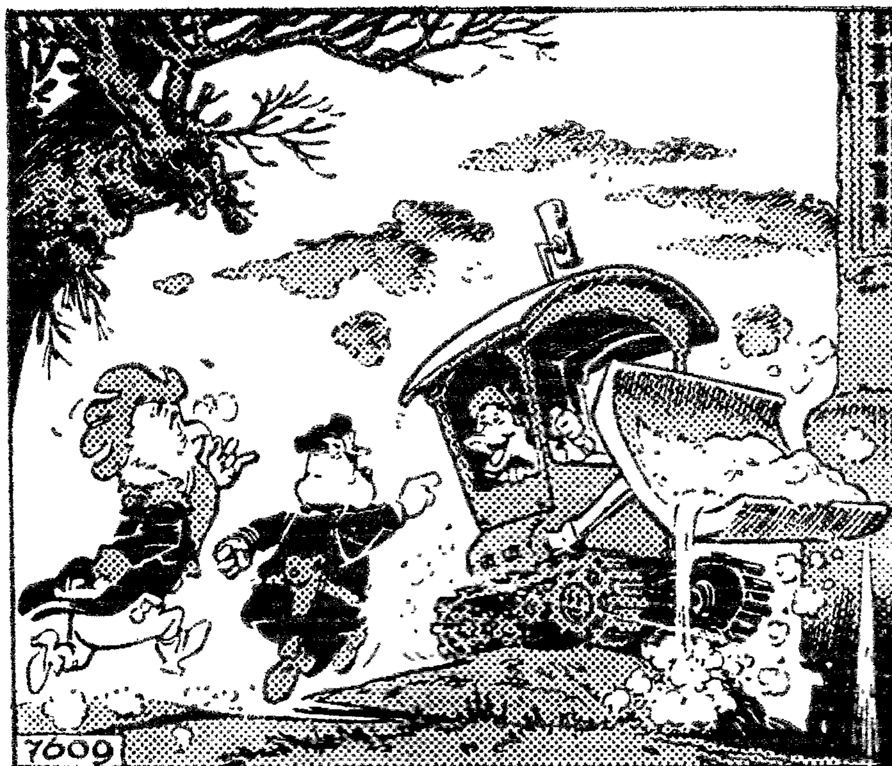

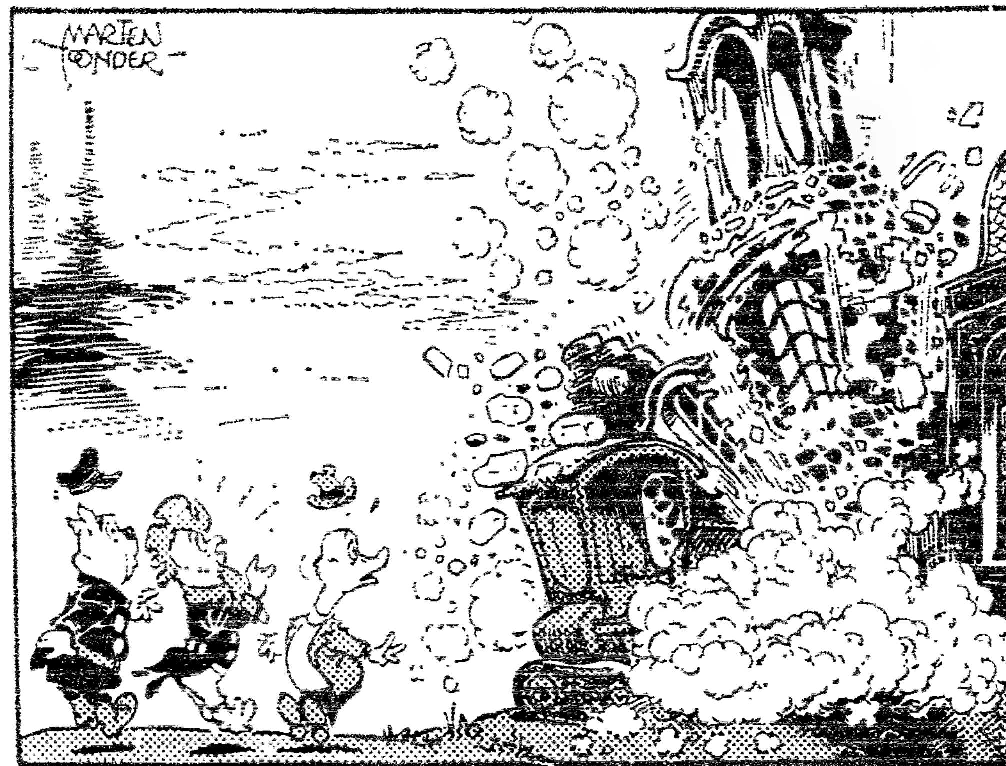

7608. De markies de Cantecler stond roerloos in de stille winterlucht, terwijl een grote ongerustheid zich van hem meester maakte.
,,Par exemple'', sprak hij tot zichzelf. ,,Ik dien mij naar huis te spoeden voordat deze platte bouwer zich op mijn fundamenten werpt. Ik kan dit gemotoriseerde onderzoek niet permitteren.''
Voordat hij echter aan dit voornemen gevolg had kunnen geven, naderde er een ander voertuig over de heuvel. Het was commissaris Bas in een politiejeep, die remde zodra hij de edelman in het oog kreeg.
,,Ik heb nu bewijzen!,'', riep hij uit. ,,Het net om Bommel sluit zich! Ik heb hem horen praten met een medeplichtige over het laten instorten van een toren. Maar dit keer. . .''
,,Dat is mijn toren!'', riep de heer de Cantecler overspannen. ,,Nu weet ik het zeker! Er op af, snel!''
Zo sprekende sprong hij in de wagen en de politiechef gaf onmiddellijk gas, omdat hij begreep, dat hier haast geboden was.
In een beklemd zwijgen reden de heren door de koude winterdag, en spoedig kwam het buiten van de edelman in het zicht. Al van verre was het duidelijk, dat hun ongerustheid niet voor niets was geweest. Temidden van dichte benzinedampen was het graafwerktuig bezig de aarde onder de toren weg te scheppen en een diepe kuil gaapte reeds onder het fraaie metselwerk.

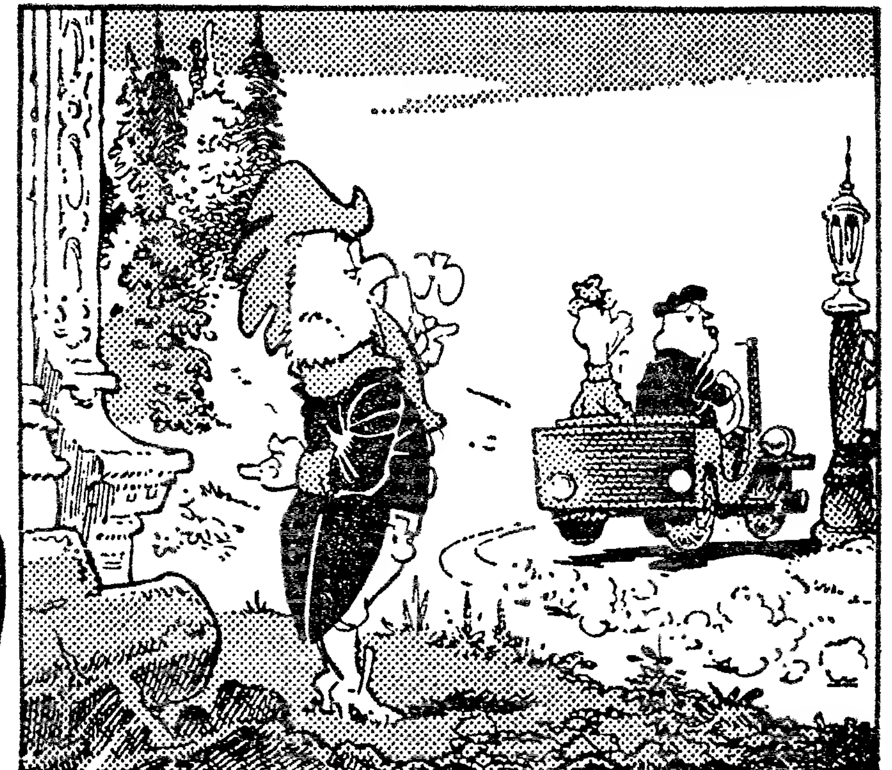
,,Sapristi!'', riep de edelman. ,,Grijp dat janhagel voordat het te laat is! Ik stel u verantwoordelijk, commissaris!''

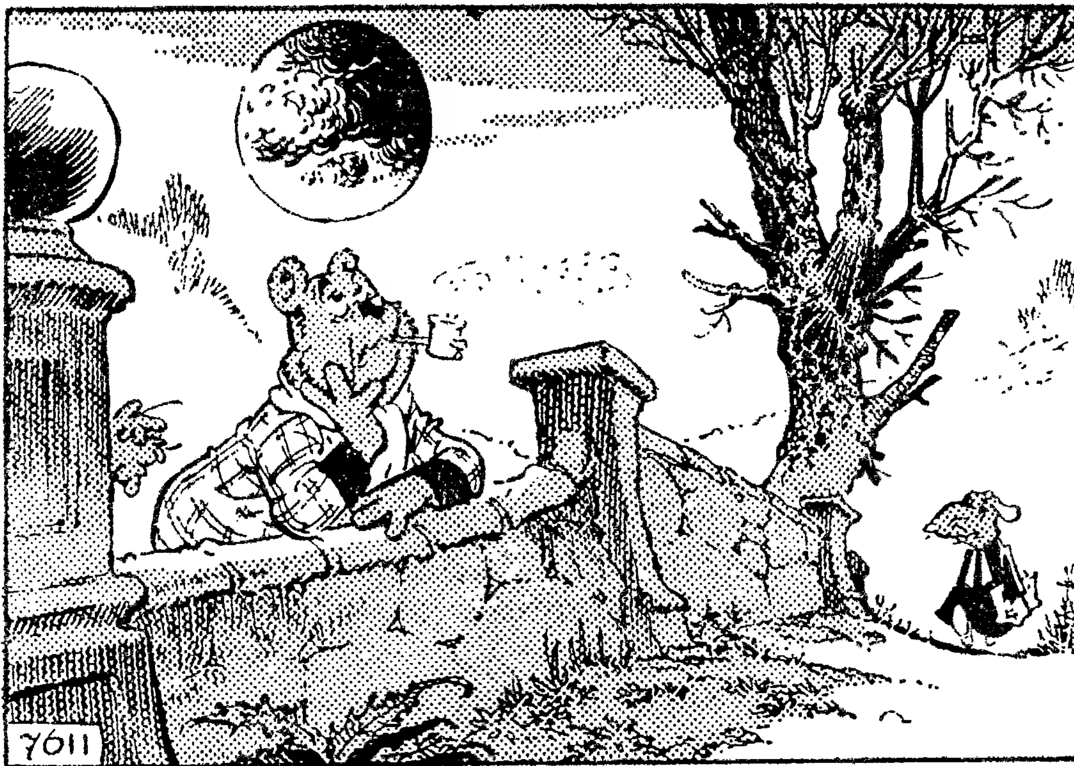
7609 Commissaris Bas stopte de jeep en gevolgd door de markies snelde hij naar de graafmachine die bij de toren bezig was.
,,Halt!'', riep hij met zware stem. ,,In naam der wet! Wat moet dat? Huh? wat doe je daar?''
De machinist stak het hoofd naar buiten en glimlachte vriendelijk.
,,Hallo, luidjes'', sprak hij, de motor afzettend. ,,Ik graaf een beetje. Voor de fondermenten, hè? Het gaat reuze, maar ze zijn lelijk loos. Gevaarlijk, hoor! Als ik niet zo'n goede bouwvak had, zou ik me best pijn kunnen doen. Maar met deze auto gaat het enigjes!''
Zo sprekende klom hij uit zijn voertuig en trad op de beide heren toe. ,,Moeilijk is het niet zo zeer'', legde hij uit. ,,De ijscowagen was wel makkelijker, maar ja, die werd saai, hè?''
,,Zo'', zei de politiechef. ,,Saai, hé? Dit karwei trok je meer aan, huh? Hoeveel heeft Bommel je gegeven? Spreek op!''
,,Parbleu'', sprak nu de edelman. ,,Bespaar me deze onsmakelijke scène op mijn gazon, amice. Reken dit sujet in en voer hem naar het bureau.''
,,Het gaat me om de bewijslast'', hernam de commissaris. ,,Het zou gemakkelijker zijn wanneer hij bekent. Tot nu toe heeft er niets strafbaars plaats gevonden...''
Op dat moment klonk er een akelig krakend geluid en daarop stortte de ondergraven toren met donderend geweld in elkander.

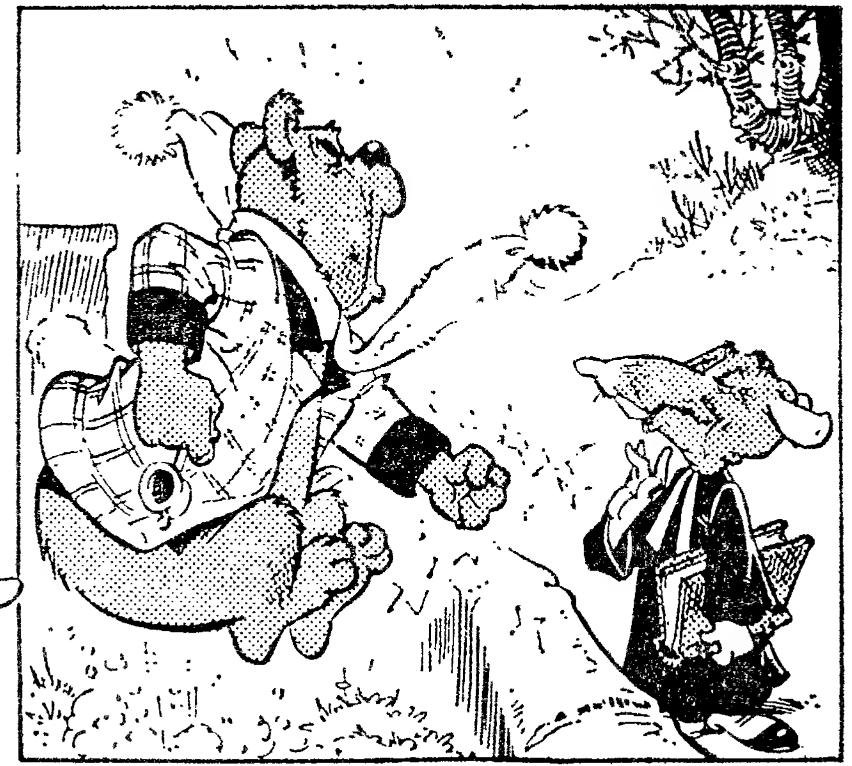

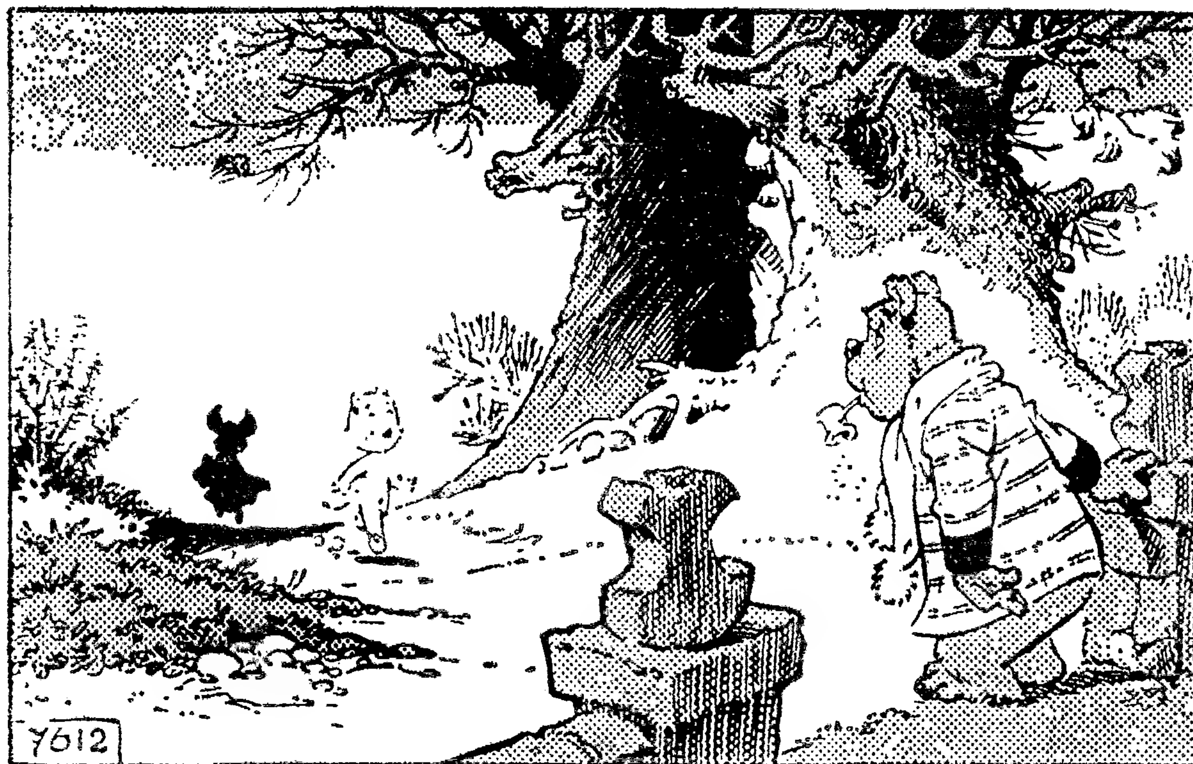
7610 De markies stond verstard naar de ondergang van zijn toren te kijken. Maar toen ten slotte de fraai vergulde bol die de spits sierde, met een slag op het puin terechtgekomen was herstelde hij zich.
,,Fi donc'', prevelde hij, een matte blik op de ruïne werpend. ,,Daar is mijn belvédère op platte wijze naar beneden gehaald onder het oog van de politie.''

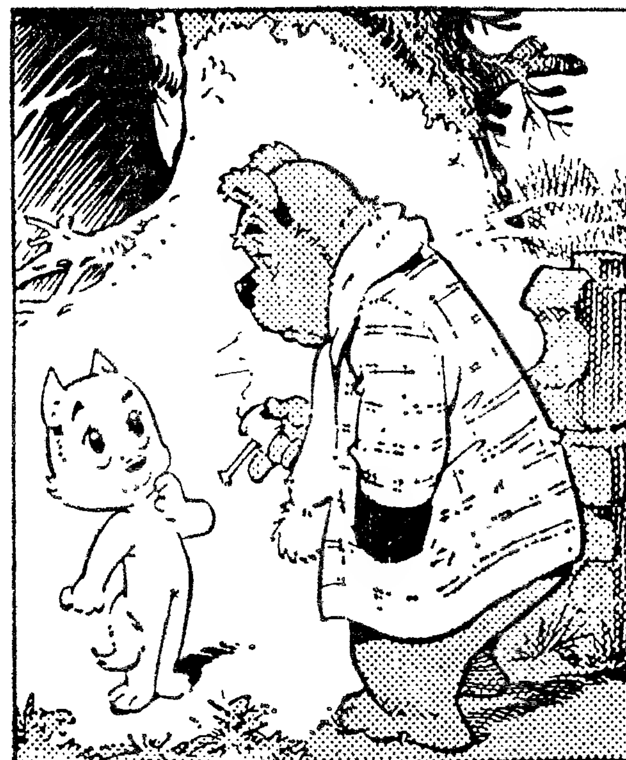
Deze woorden brachten beweging in de commissaris, en terwijl hij Wammes Waggel bij de schouder vatte riep hij met rauwe stem:''Zo is het! Op heterdaad! Je bent mijn arrestant!''
''Doe niet zo flauw'', zei Wammes huilerig. ''Ik kon het toch zeker niet helpen? Het ging vanzelf, dat zag je toch?''
''En effet'', hernam de edelman. ''Het inrekenen van deze dement snijdt weinig hout, amice. Het gaat om eh.... Bommel; de rabauw achter de schermen!''
''Dat weet ik wel!'', riep de politiechef verhit. ''Die heb ik steeds al in de gaten gehouden. Daarvoor heb ik juist deze getuige nodig. En als hij wil praten is de zaak rond. De bewijslast stapelt zich op. Aanslagen op de burgemeester en op mezelf, een poging tot omkoping en nu dit. Hij is erbij!''
Na deze woorden voerde hij de ongelukkige Waggel naar de politiejeep en reed in snelle vaart heen, terwijl de heer de Cantecler hen peinzend naoogde.
''Een eigenaardige affaire'', sprak hij tot zichzelf. ''het ziet ernaar uit, dat Bommel geheel ontspoord is. Opsluiting in een gepaste inrichting zou misschien doeltreffender zijn dan een rechtszaak. Tiens, ik zal de nodige stappen ondernemen.''

7611 Heer Ollie leunde over zijn muurtje en staarde bekommerd naar boven. Een schrale wind floot droevig door de takken en de heuvels lagen kaal en verlaten om hem heen, maar zijn aandacht was gericht op de witte vlek die zich boven zijn hoofd aftekende.
''In mijn inzicht pakken de wolken zich samen'', mompelde hij. ''Wat zou dat betekenen? Er is zeker storm op komst...''
Op dat moment werd hij gestoord door een krakende stem en toen hij zich vooroverboog, zag hij een zwart geklede figuur op de weg staan.
''Meneer Bommel, als ik me niet vergis'', sprak deze. ''Mijn naam is Woordkramer, advocaat en procureur, hoe maakt u het? Op de griffie heb ik wat stukken ingezien en daarin kwam ik uw naam tegen. Het ziet er niet zo mooi uit. Donkere wolken pakken zich boven u samen. Maar met het oog op onze oude relatie wilde ik u even waarschuwen. Als u mij de zaak in handen geeft, zal ik een betrouwbare psychiater inschakelen. Dat is de aangewezen weg in uw geval.''
''Een psi wàt!?'', riep heer Ollie uit.
''Een zenuwarts'', verduidelijkte de rechtsgeleerde. ''Uw overtredingen kunnen gemakkelijk op ontoerekenbaarheid wijzen. En dat wil dikwijls helpen.''
Door deze woorden verloor heer Bommel zijn zelfbeheersing. ''Niks zenuwarts!'', riep hij, met de vuist op het muurtje hamerend. ,,Mijn zenuwen zijn ijzersterk, dat weet iedereen! Het is een belediging, bedoel ik! Men gunt mij mijn inzichten niet, maar ik neem het niet langer. Ga weg, voordat ik mijn geduld verlies!''
''Boosheid helpt niet'', zei de heer Woordkramer glimlachend. ''U kunt beter verstandig zijn.''

7612 Meester Woordkramer groette vriendelijk en toen hij zijn weg vervolgde, zakte heer Ollies woede weg.

,,Hoe vreselijk is dit alles'', mompelde hij verslagen. ,,Donkere rechtszaken pakken zich boven mijn hoofd samen, zodat men mijn naam op de griffie tegenkomt. Ach, wat moet het nageslacht nu van mij denken?''

Hij zuchtte diep en Tom Poes, die toevallig langs kwam, bleef staan om te vragen wat er aan de hand was.

,,Hm'', zei hij toen heer Bommel alles had uitgelegd. ,,Ik was al bang voor zoiets. Er zit maar één ding op, Heer Ollie. U moet Terpen Tijn die goudstukken betalen, zodat hij die gevaarlijke inzichten weer op het schilderij zet.''

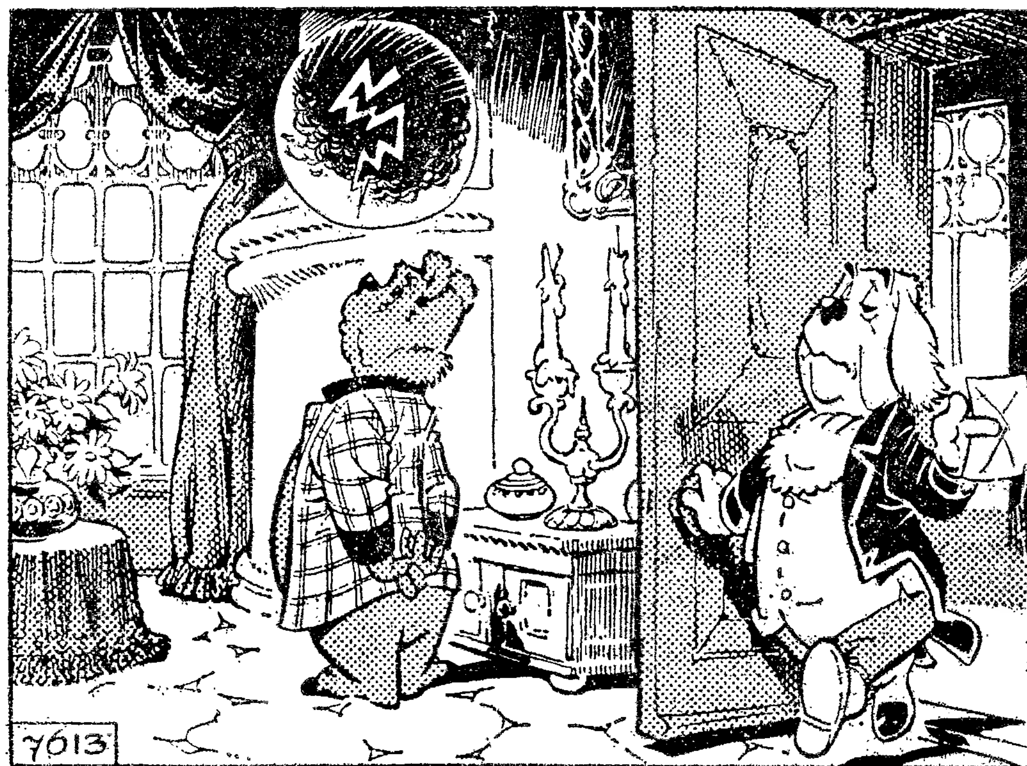
Deze woorden troffen de bekommerde heer onaangenaam.

,,Terpen Tijn betalen?'', herhaalde hij, terwijl hij zich fier oprichtte. ,,Dat nooit! De knoeier heeft mij bedrogen! Omdat hij geen kans zag mijn gelaat trillend weer te geven heeft hij het piepklein in een hoekje gedrukt; met een verfklodder erboven. Daar betaal ik niet voor, ook al word ik miskend voor het gerecht gesleept!''

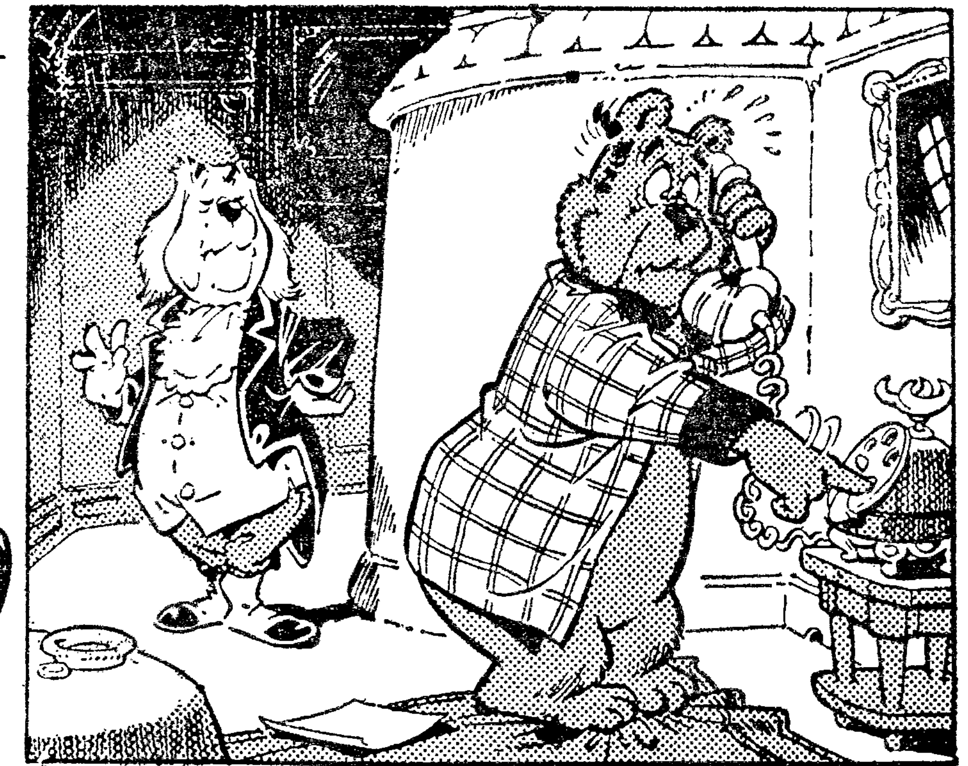
,,Maar....'', begon Tom Poes.

Heer Bommel liet hem echter niet uitspreken. ,,Sterker nog!'', hernam hij terwijl hij de armen over de borst kruiste. ,,Ik heb ontdekt, dat de inzichten mij helder boven het hoofd zweven. Die kan niemand mij afnemen, jonge vriend! Daar zal ik voor vechten, ook al zou de onderste rechtszaak bovenkomen! Streng maar rechtvaardig zal ik mijn eenzame weg gaan; slechts geholpen door diezelfde inzichten....''

Hij aarzelde even en er verscheen een zorgenrimpel op zijn voorhoofd. ,,Hoewel het laatste erg donker was'', voegde hij eraan toe.

7613 Het gesprek met Tom Poes had heer Bommel niet opgevrolijkt. Hij ging zijn huis binnen en ijsbeerde tobberig door de woonkamer, terwijl hij tersluiks naar boven keek. Daar was de vlek weer verschenen, maar het wit was nu geheel gevuld met donkere wolken waar een bliksemschicht doorheen schoot.

,,Heldere inzichten?'' mompelde hij bitter. ,,Het mocht wat! Ik voel me vreemd gedrukt, alsof er iets boven mijn hoofd hangt....''

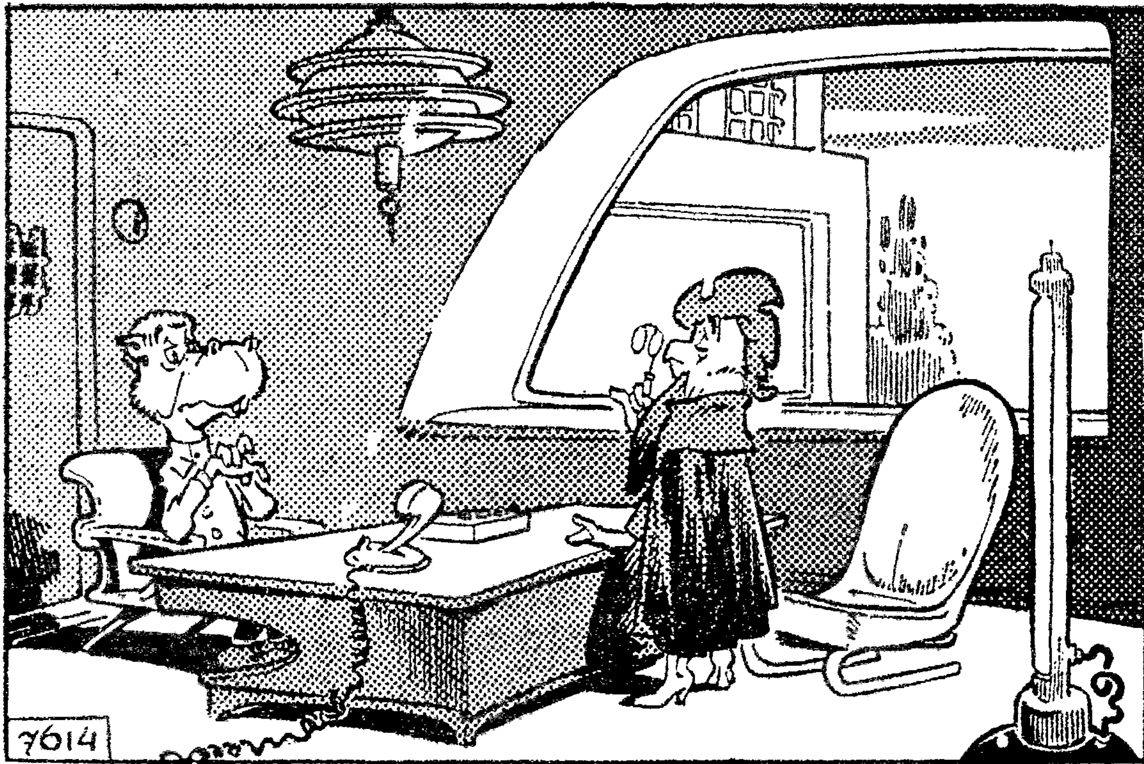
Op dat moment werd er geklopt en terwijl de donkere vlek verdween, trad Joost binnen.

,,Excuseer, heer Olivier'', sprak de trouwe knecht. ,,Daar was een deurwaarder aan de deur met een schrijven van de rechtbank. U wordt gesommeerd voor de rechter te verschijnen, met uw welnemen. En hij raadt u aan een verschoning mee te nemen, omdat inhechtenisneming ter plaatse dreigt.''

Het duurde even voordat zijn werkgever deze mededeling verwerkt had, maar toen snelde hij naar de telefoon en belde met bevende vingers de advocaat Woordkramer op.

,,Het is heel betreurenswaardig'', vervolgde de bediende op de achtergrond. ,,Ik zag dit al aankomen, toen u mij een poosje geleden liet struikelen, als u mij toestaat.

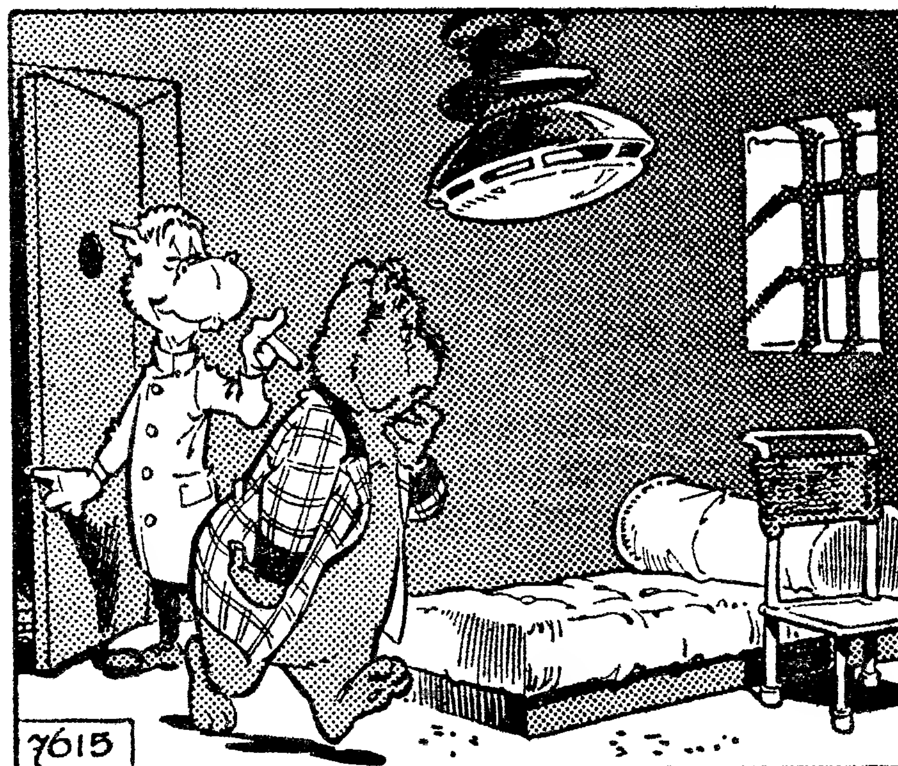
Dit soort dingen kan te ver gaan en het is slecht voor mijn goede naam wanneer u in de gevangenis vertoeft. Het staat mijn volgende betrekking in de weg!''

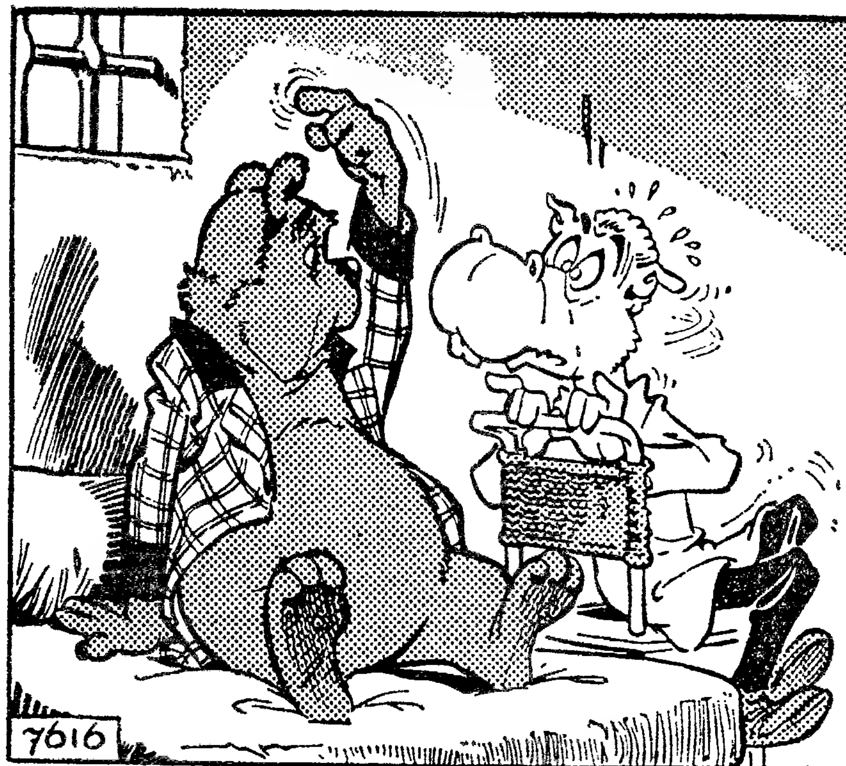

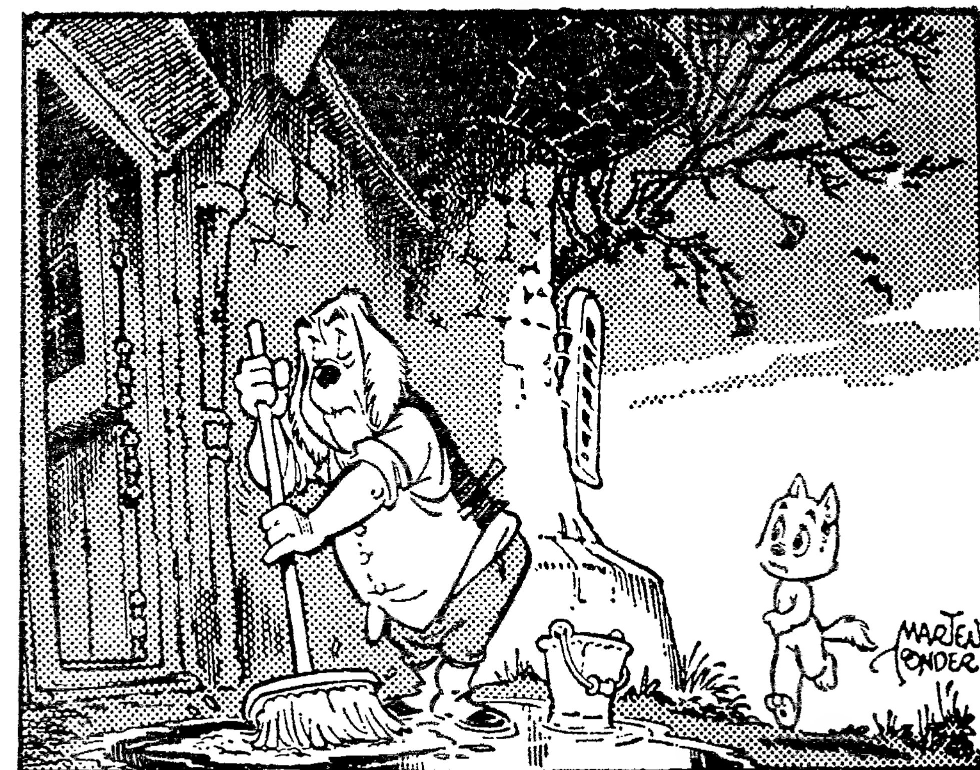
7614 De volgende morgen verscheen de markies de Cantecler in het sanatorium van doctorandus Zielknijper, voor een vertrouwelijk gesprek.
,,Ik word reeds geruime tijd in mijn uitzicht gehinderd door een zekere eh.. Bommel'', sprak de edelman.
,,Dat is toevallig!'', riep de zielkundige uit. ,,Er is al..''
De markies wierp hem door zijn lorgnon een kille blik toe en vervolgde: ,,Hij tast het milieu aan met platte grollen en eigenaardige uitspattingen. Maar nu hij mijn toren heeft laten instorten, is het gedaan met zijn hoge sprongen. Het gerechtelijke zwaard hangt hem boven het hoofd. Het komt me echter beter voor hem in een goed gesloten inrichting te laten plaatsen.''
,,Dat is toevallig'', begon de heer Zielknijper, doch de edelman onderbrak hem met een kleine wenk.
,,Het gevaar, dat hij er met een korte celstraf of een boete afkomt is daardoor veel kleiner'', hernam hij. ,,Het is bovendien veel humaner, nietwaar? Noblesse oblige. Eh bien, wanneer ge deze zaak bevredigend regelt, stel ik u een belangrijke bijdrage voor uw kliniek in het uitzicht, amice!''
,,Dat is toevallig!'', herhaalde de zielkundige. ,,Er is al een afspraak voor de heer Bommel gemaakt door meester Woordkramer. De patiënt komt vanmiddag hier en ik zal hem nauwkeurig observeren, meneer de markies! U kunt gerust zijn.''
Hij sprong op en haastte zich naar de deur om die voor de vertrekkende bezoeker te openen.
,,Een belangrijke geldelijke bijdrage'', besloot deze met grote nadruk. ,,Ik reken op u.''
Met deze woorden stak hij een slappe hand uit, die de ander krachtig en vol begrip drukte.

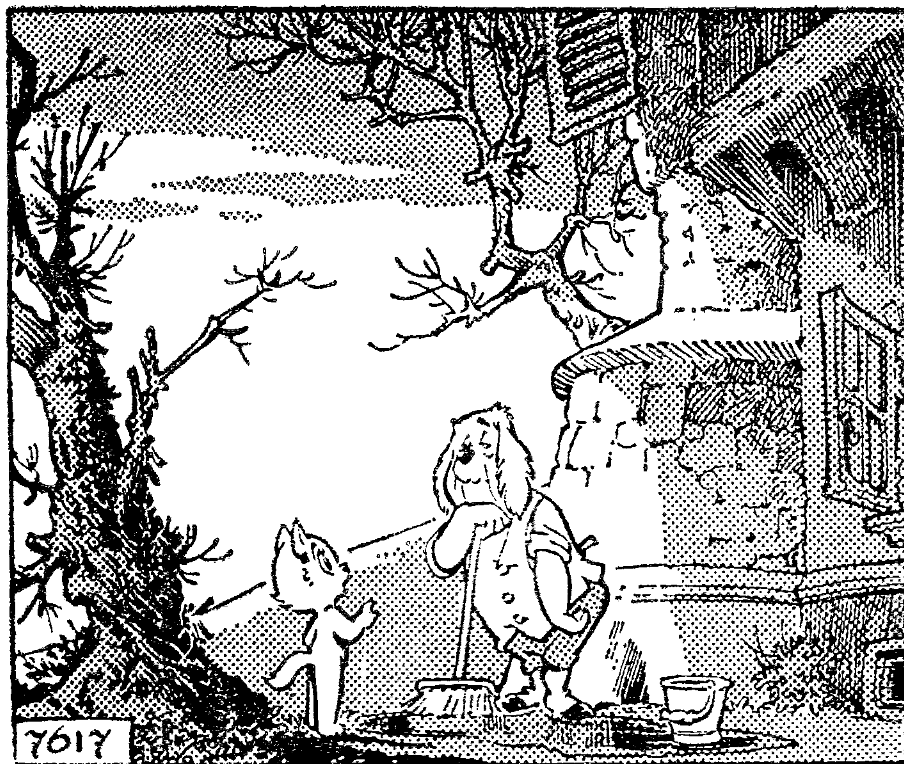

7615 Op aanraden van meester Woordkramer was heer Ollie met grote tegenzin naar het sanatorium gegaan, waar hij door doctorandus Zielknijper in een onderzoekkamer gelaten werd.
,,Eigenlijk is het onzin'', sprak hij. ,,Maar ja, die advocaat zei dat het goed was met het oog op de rechtbank die boven mijn hoofd hangt. En het enige dat ik daar wil hangen zijn mijn inzichten, die tegenwoordig door donkere wolken verduisterd worden, als u begrijpt wat ik bedoel..''
,,Ja, ja'', onderbrak de zielkundige sussend. ,,Alles komt in orde, als u zich maar helemaal ontspant. Gaat u maar prettig rustig op die bank liggen en praat u maar vrijuit.''
Heer Bommel gehoorzaamde met een zucht.
,,Ik praat toch vrijuit?'', hernam hij een beetje kribbig. ,,Het zijn grote witte vlekken die ik boven mij zie. Nu ook. Maar nu zitten er gelukkig geen wolken in..''
,,Heel interessant'', zei de heer Zielknijper, die bij zijn hoofdeinde had plaats genomen en alles opschreef. ,,Spreekt u verder. Wat ziet u nu in die witte vlekken? U kunt ongeremd spreken; we zijn onder elkaar.''
,,Uzelf'', verklaarde heer Ollie, oplettend naar boven kijkend. ,,En de markies de Cantecler. Ja, u geeft elkander de hand en knikt daarbij. Dat zie ik in mijn inzicht. Weet u misschien wat dat kan betekenen?''
Hij kreeg geen antwoord, want de geneesheer was aan zo'n verwarring ten prooi, dat hij zijn schrijfgerei liet vallen.

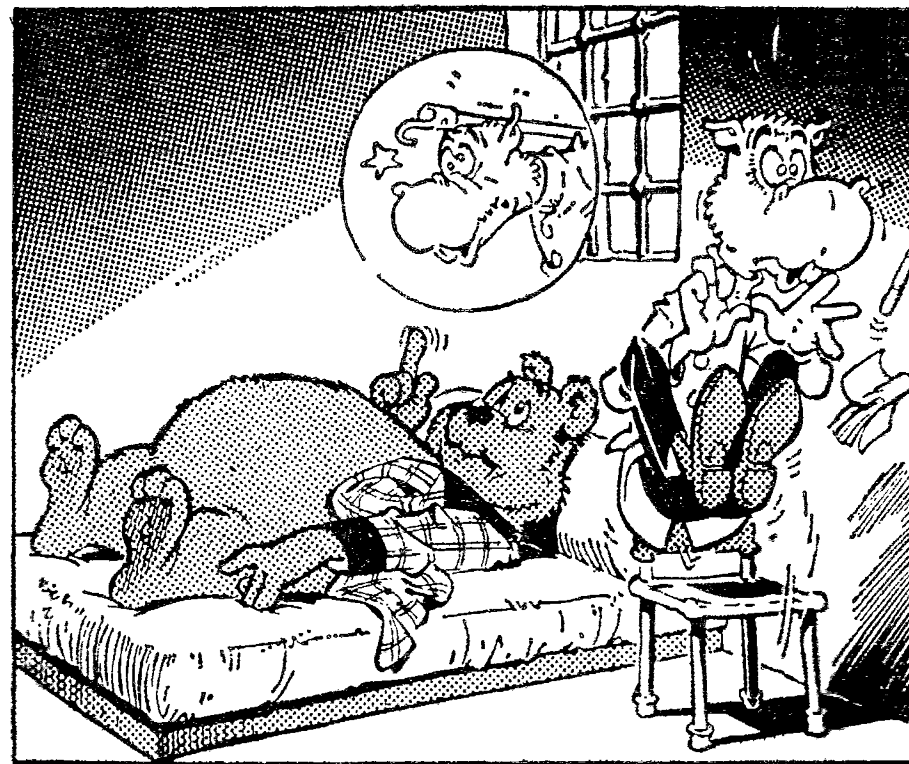

7616 Doctorandus Zielknijper draaide zich om en staarde zijn patiënt met bleke ogen aan.
„W-wat was dat wat u zag?", vroeg hij nerveus.
„Een inzicht", verklaarde heer Ollie. „U gaf de markies de hand. Over mijn hoofd heen. Kijk, ik zie alles wat er gebeurd is en wat er nog gebeuren zal in een witte vlek, waarin de laatste tijd donkere wolken drijven. Het is een gave, als u begrijpt wat ik bedoel. Maar het wordt dikwijls verkeerd begrepen en dat is héél vreselijk voor een heer met een gevoelsleven."

De zielkundige knikte afwezig. Het was duidelijk, dat hij geschokt was en dat er vele gedachten achter zijn voorhoofd speelden.
„Zo, zag u dat van de markies?", hernam hij peinzend. „Ik zal alle noodzakelijke maatregelen nemen, dat er niets uitlekt. Dit is vertrouwelijk, bedoel ik. Eh.. ik wil eigenlijk zeggen: er is niets om u bezorgd over te maken. Een eenvoudig geval van eh.. van flapdrose, waarschijnlijk. Gedebiliseerde flapdrose!"
„O", zei heer Bommel. „Is het dat? Dan moet u mij toch eens uitleggen wat ik zag. Meestal begrijp ik het direct, maar dit vind ik maar vreemd, hoor."
De heer Zielknijper stond op en bracht de lijder voorzichtig weer tot een liggende houding.
„Kalm, kalm", sprak hij sussend. „Blijft u vooral rustig. Geheel ontspannen en regelmatig ademen. We gaan verder, dan zult u zien dat alles in orde komt."
Heer Bommel was dus in goede handen, maar Tom Poes wist dat niet en hij was nogal ongerust.
„De koppigheid van de heer Ollie kan niets dan moeilijkheden brengen", dacht hij. „Ik moet proberen hem tot andere gedachten te krijgen voordat hij in de gevangenis belandt."
En met dat idee begaf hij zich naar Bommelstein, waar Joost juist zijn straatje schoon veegde.

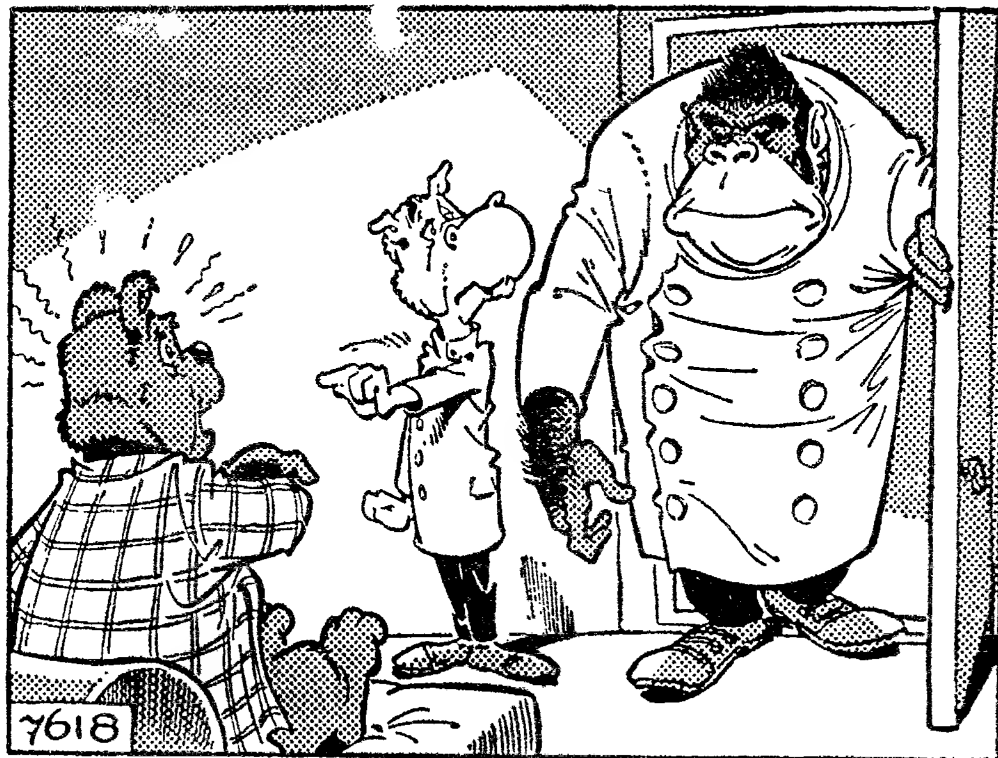

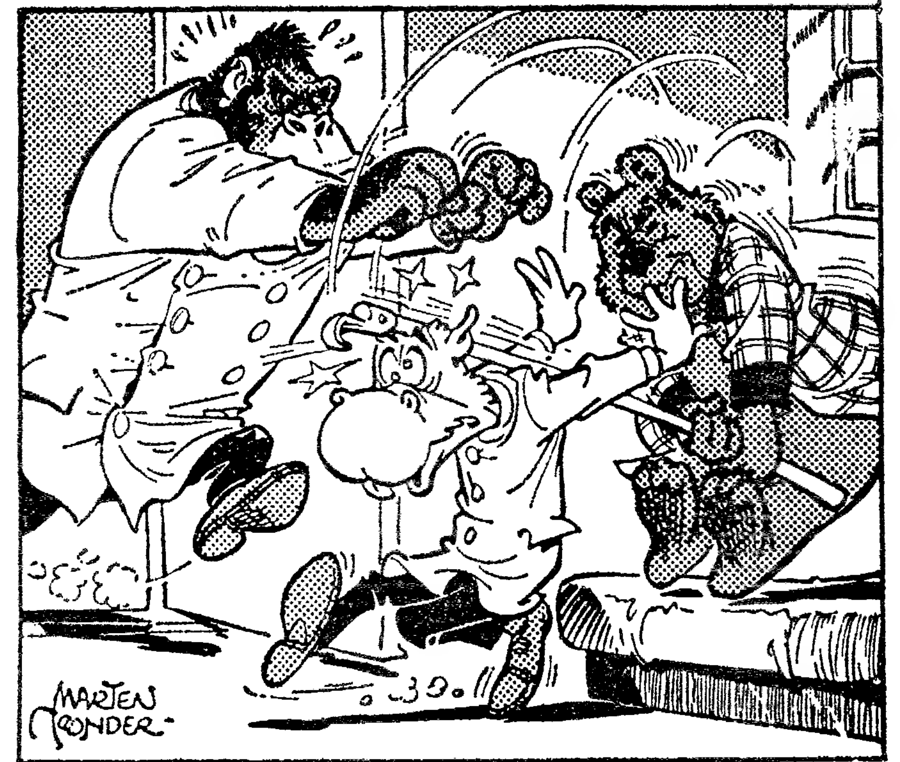

7617 „Waar is heer Bommel?", vroeg Tom Poes. „Ik ben bang, dat hij nogal in de moeilijkheden zit."
„Zegt u dat wel, jonge heer", beaamde joost. „Het was al erg genoeg, dat hij inzage nam van mijn vrijetijdsbesteding en dat hij mij liet struikelen, met uw goedvinden. Maar het gaat van kwaad tot erger, en er dreigt zowaar een lelijke rechtszaak!"
„Het wordt tijd, dat ik er wat aan doe", mompelde Tom Poes. „Ik kan hem niet langer alleen laten modderen."

„Maakt u zich geen zorgen", hernam de trouwe bediende glimlachend. „Op aanraden van de advocaat Woordkramer is heer Olivier naar een zenuwarts gegaan. En bij Zielknijper is hij in goede handen, wanneer ik mij verstouten mag."

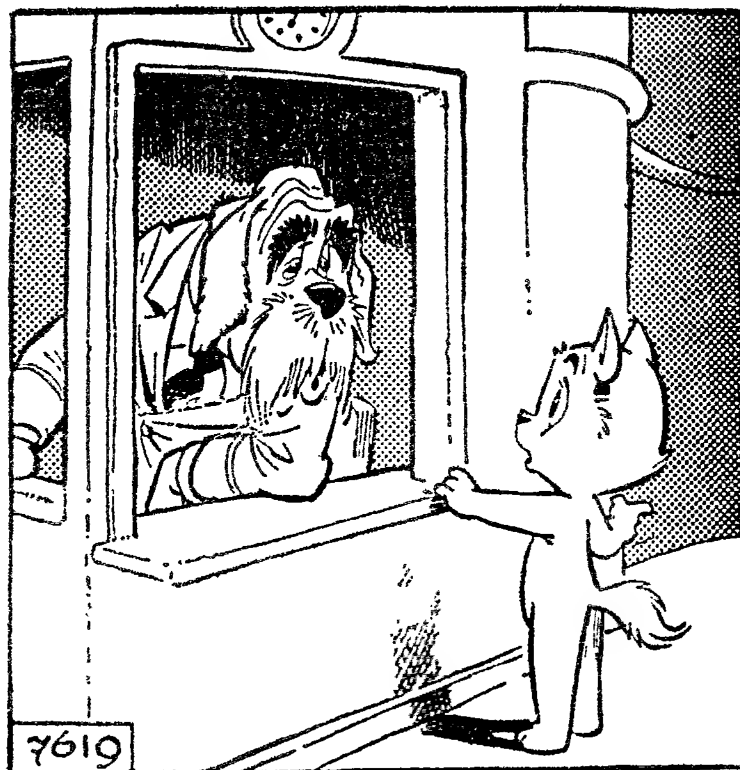
Deze mededeling maakte Tom Poes nog ongeruster en dat was terecht. Want op aandringen van de zielkundige was heer Bommel verder gegaan met alles te vertellen wat er in hem op kwam. En omdat de witte vlek weer boven hem verscheen, was dat niet moeilijk.
„Ik zie uw hoofd", deelde hij mede. „Haha; dat is niet zo best!"
„W-wat is niet zo best?", vroeg de arts ongerust.
„U krijgt een klap met een stok", vervolgde de patiënt, terwijl hij een lachje smoorde. „Een flinke klap, hoor! Ik waarschuw u maar eventjes."
De heer Zielknijper slaakte een kreet en sprong naar de deur waar hij nerveus op een bel begon te drukken.
„Blijf daar!", riep hij bezwerend. „Geheel ontspannen! Geen overijlde dingen doen!"

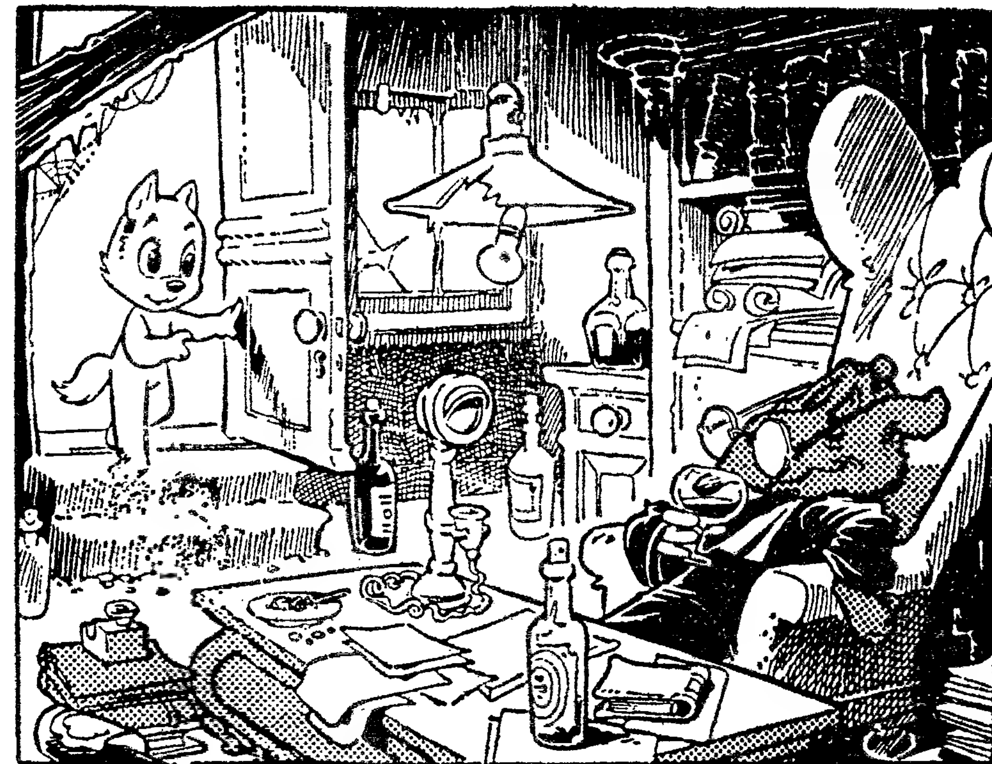

7618 Heer Ollie nam een zittende houding aan en keek bevreemd naar de zenuwarts, die nerveus bij de deur stond.
,,Wat is er?", vroeg hij. ,,Ik zei alleen maar...."
Op dat moment werd de deur geopend en hij zweeg ontsteld, toen er een zwaar gebouwde verpleger binnentrad.
,,Net op tijd!", riep de heer Zielknijper overspannen. ,,De patiënt heeft me bedreigd! Snel, broeder, bedwing hem op zachte wijze. Ik zal intussen een kalmerend spuitje klaar maken. Dit is geen geval voor een analyse; we zullen andere maatregelen moeten nemen".

Nu drong het tot heer Bommel door, dat er gevaar dreigde, en met een sprong verliet hij de rustbank.
,,Niks spuitje!", riep hij verwilderd. ,,Ik heb jullie door! Maar een heer laat zich niet zo gemakkelijk onder de korenmaat plaatsen. Ik zal je leren ontspannen!"
Met deze woorden greep hij de raamstok die bij een venster stond, en liet die met zo'n kracht op het hoofd van de geneesheer neerkomen dat de voeten onder de geleerde uitschoten.
Het is te begrijpen, dat de broeder dit niet oogluikend kon laten passeren. Met een snelheid die men niet van hem verwacht zou hebben, schoot hij toe en nam de uitzinnige heer in de ondergreep.
Daarna was het met heer Ollies driftaanval gedaan. De ervaren zielkundigen brachten hem al spoedig tot rust in een kalmerend vertrekje, dat geheel met veerkrachtige kussentjes bekleed was. En waarschijnlijk zou dat het laatste zijn wat er van heer Bommel gehoord werd, wanneer Tom Poes er niet was geweest.

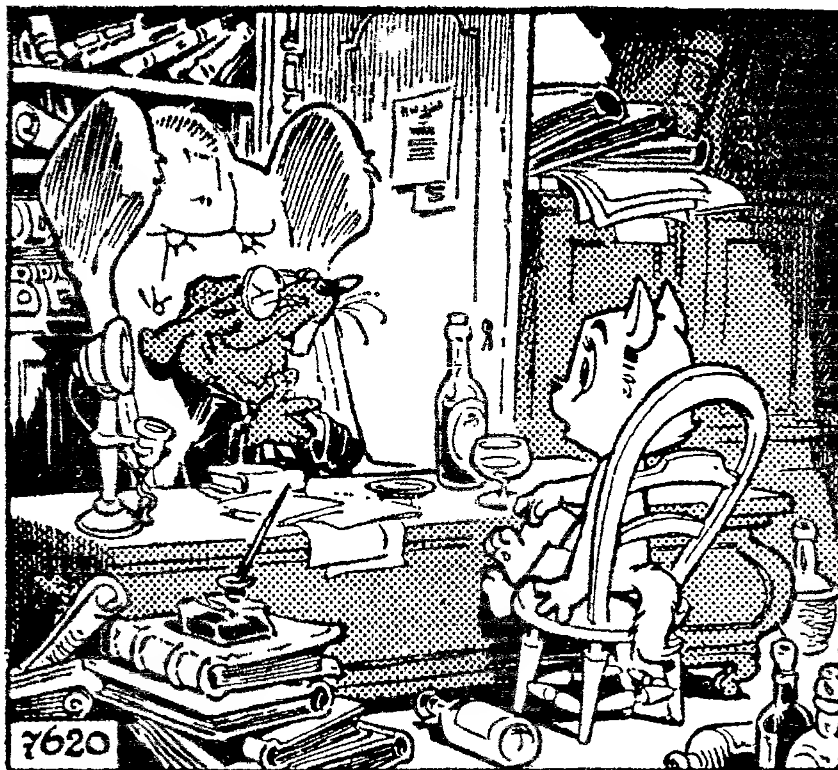

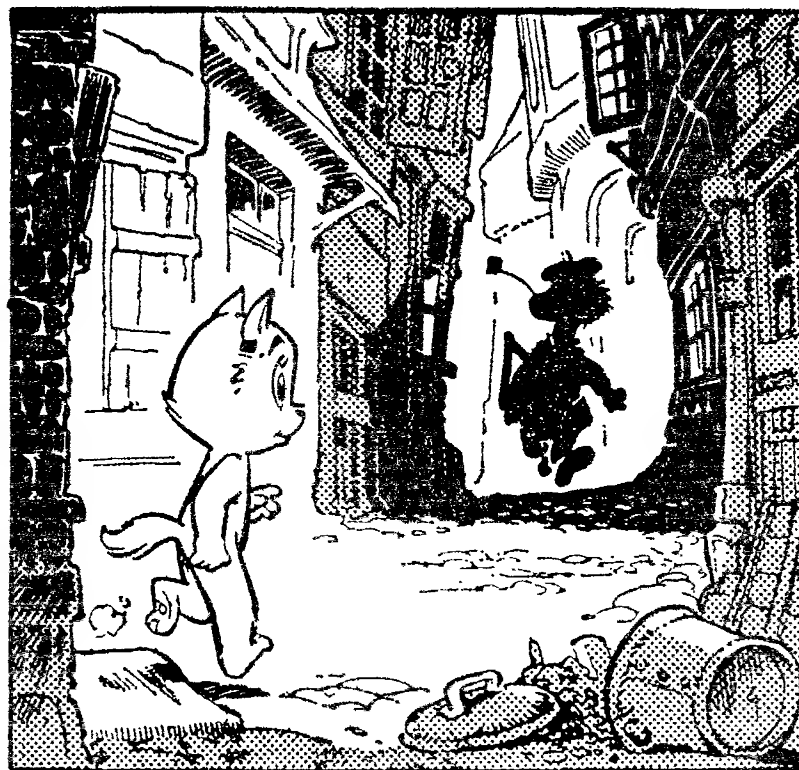

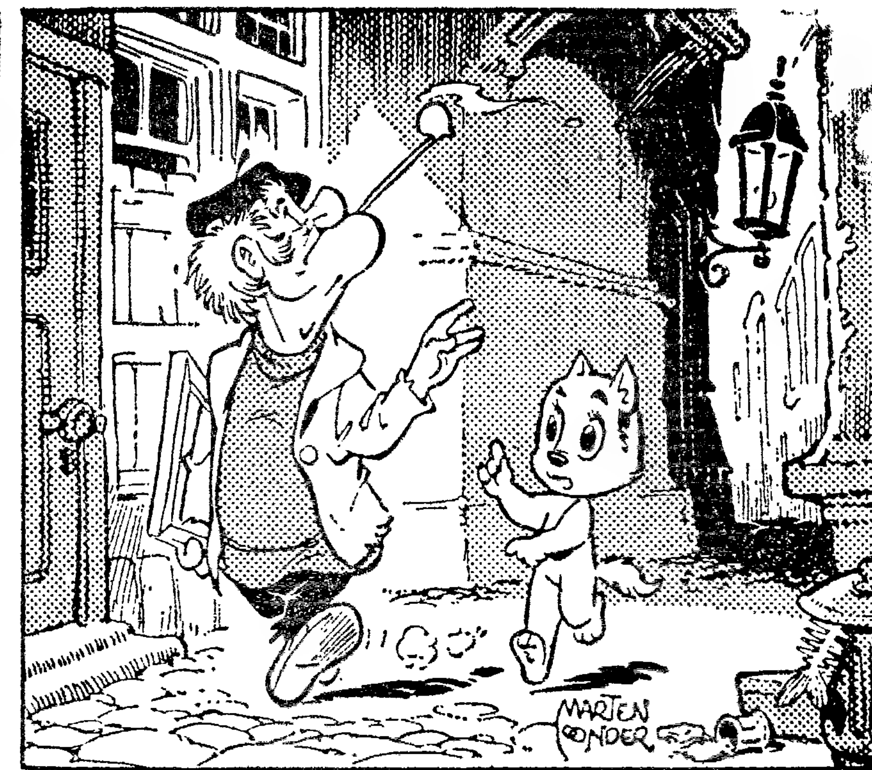
7619 Zodra Tom Poes gehoord had waar heer Ollie was, haastte hij zich naar de kliniek van de heer Zielknijper en meldde zich bij de portier.
,,Ik wil graag heer Bommel spreken'', zei hij.

Maar de aangesprokene schudde het hoofd. ,,Dat zal niet gaan, broer'', sprak hij. ,,Die meneer is zoëven op een brancard naar de rustkamer gebracht, zodat hij niet gevaarlijk meer is. Het zal wel een langdurige behandeling worden. Maar hij is hier in goede handen, hoor''.

Die woorden stelden Tom Poes helemaal niet gerust. Bezorgd verliet hij de frisse inrichting om meester Woordkramer te gaan zoeken, en nadat hij in een telefoonboek het adres gevonden had, begaf hij zich naar de Ajuinsteeg waar de advocaat kantoor hield.
Gelukkig was de rechtsgeleerde thuis. Tom Poes trof hem aan in een wanordelijk vertrekje, waar hij doende was een verversing te gebruiken.
,,Wel, ventje?'' vroeg hij niet onvriendelijk. ,,Wat kan ik voor je doen? Ik heb het druk, zoals je ziet; dus maak het kort.''
,,Ik wil alleen maar weten wat er met heer Bommel aan de hand is'', zei Tom Poes. ,,Hij zit in moeilijkheden en hij moet geholpen worden.''
,,Natuurlijk!'', gaf de ander toe. ,,Daar zijn we toch voor? Gooi die papieren maar ergens neer en neem de stoel.''
stoel.''

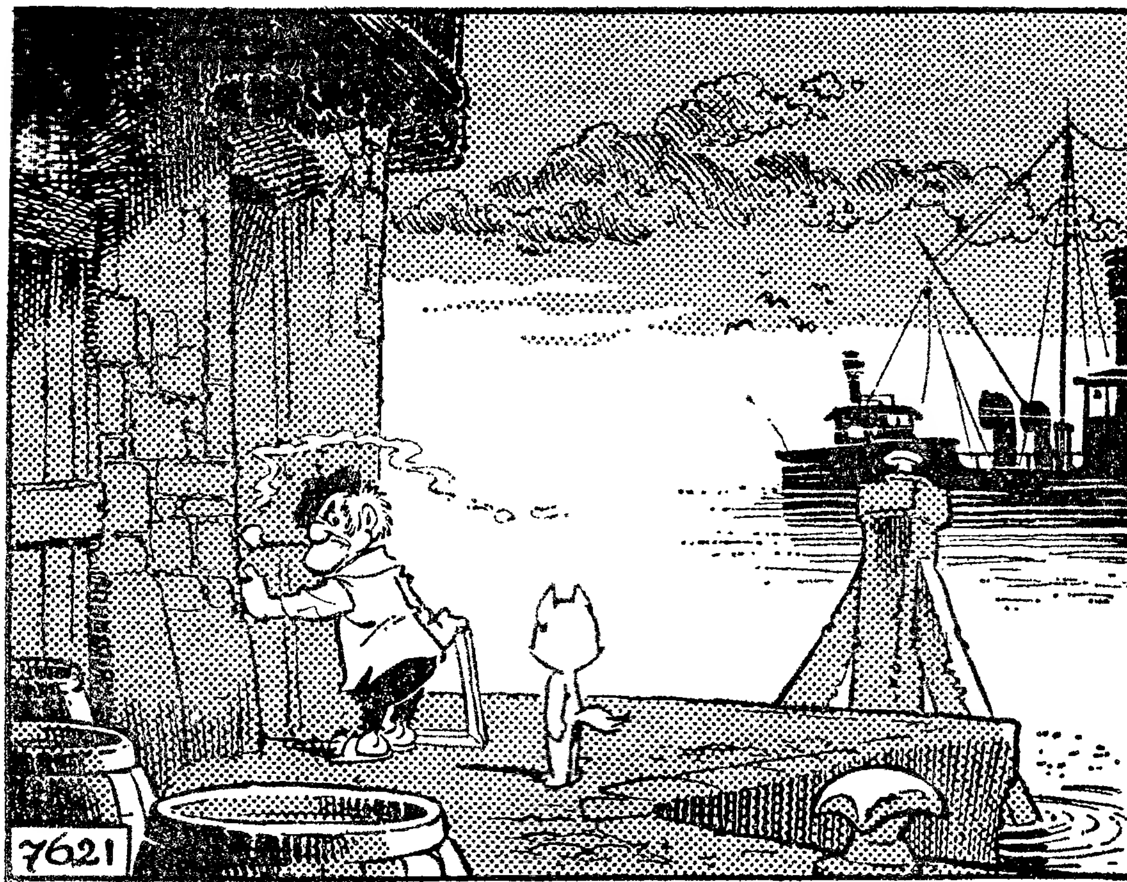

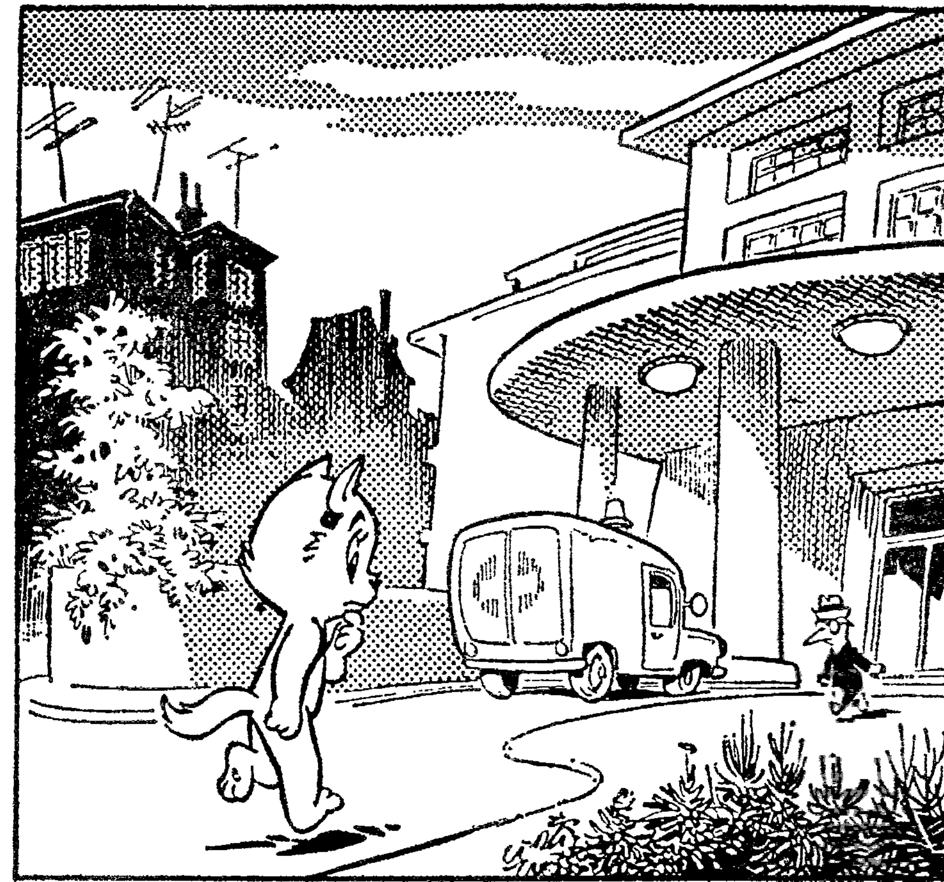

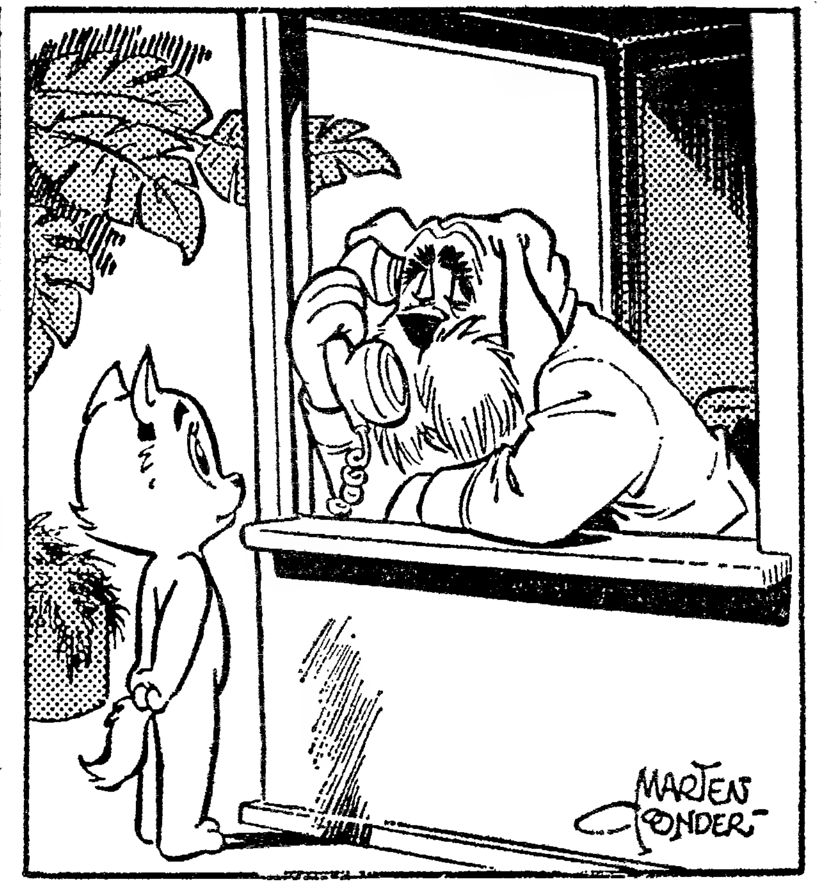
7620 „Die Bommelzaak is niet zo eenvoudig'', sprak de heer Woordkramer. „Ik heb me daar uitputtend in verdiept, en het komt me voor dat hij lelijk in de nesten zit. Hij heeft zich verdacht gemaakt door zijn eh... inzichten. Wie van tevoren weet wat er gebeuren gaat, krijgt de wet aan zijn jas. Zo is dat nu eenmaal''.
„Maar er moet iets voor hem gedaan worden!'' riep Tom Poes uit.
De advocaat legde de vingers tegen elkander en glimlachte geruststellend. „Dat is al gebeurd'', verklaarde hij. „Bommel is in goede handen. Zolang hij in behandeling is in de gesloten Zielknijper-inrichting, kan hem niets gemaakt worden. Ontoerekenbaar, vat je? Natuurlijk moet hij verstandig zijn en niet weglopen; dan is hij de eerste jaren veilig''.
„Dat zal wel'' zei Tom Poes. „Maar dat noem ik geen hulp''.

Hij verliet het verzakte pandje en liep zorgelijk de Ajuinsteeg in. Maar nu was het geluk met hem, want in de schaduw van de huizen zag hij de schilder Terpen Tijn aankomen.
„Toevallig, dat ik je zie!'' riep hij. „Heer Ollie is in moeilijkheden geraakt en dat komt door de inzichten die je van zijn schilderij hebt afgehaald. Je moet ze er weer opzetten, dat is de enige manier om hem te helpen''.

„Aan m'n zolen, makker'', sprak de kunstenaar. „Wie zegt jou, dat ik hem helpen wil? Heeft hij mij soms,geholpen? Huh? Nou dan! Trouwens, ik moet niks''.
„Jij bent de enige die iets doen kan'', drong Tom Poes aan. „Dat mag je toch niet weigeren?''
Maar de ander liep nurks door.
„Eerst mijn goudstukken'', gromde hij langs zijn pijp. „Ik laat me door zo'n grofstoffelijke dinges niet neppen''.

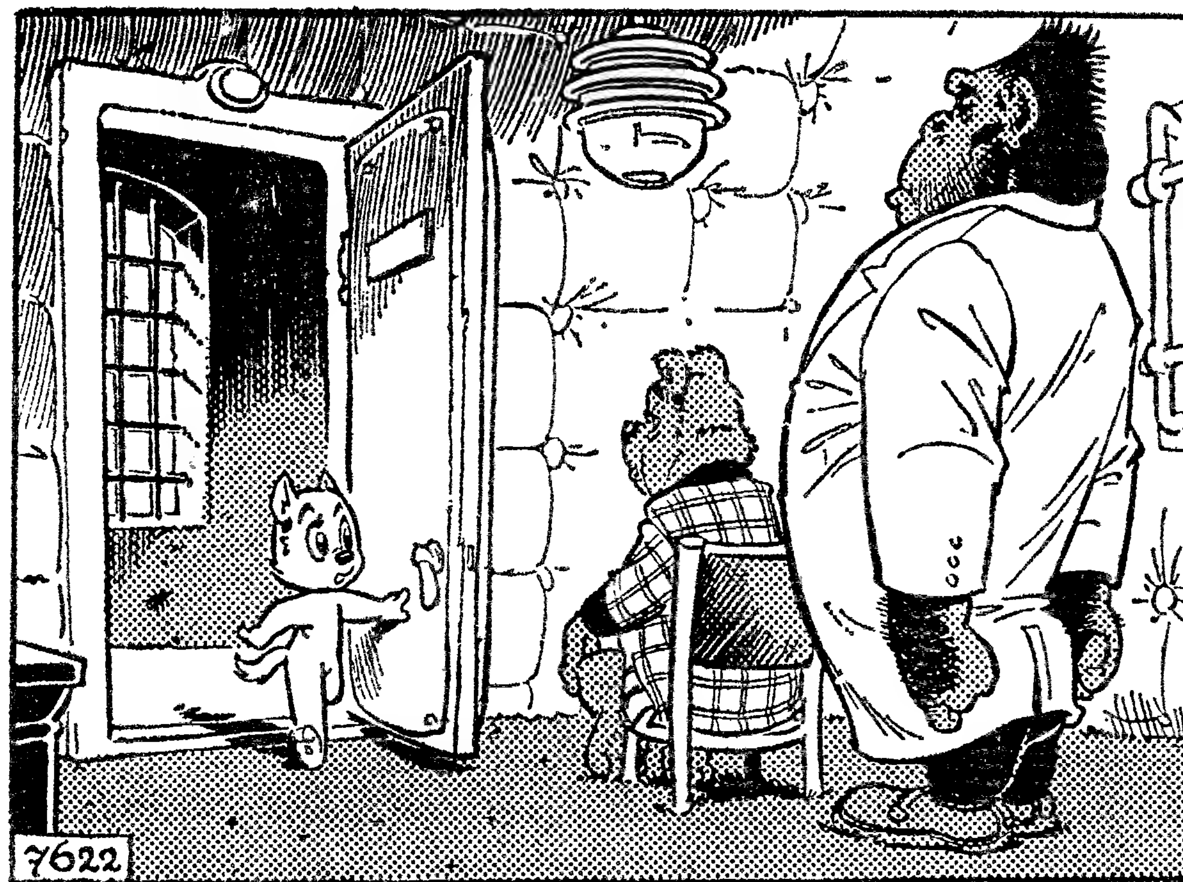

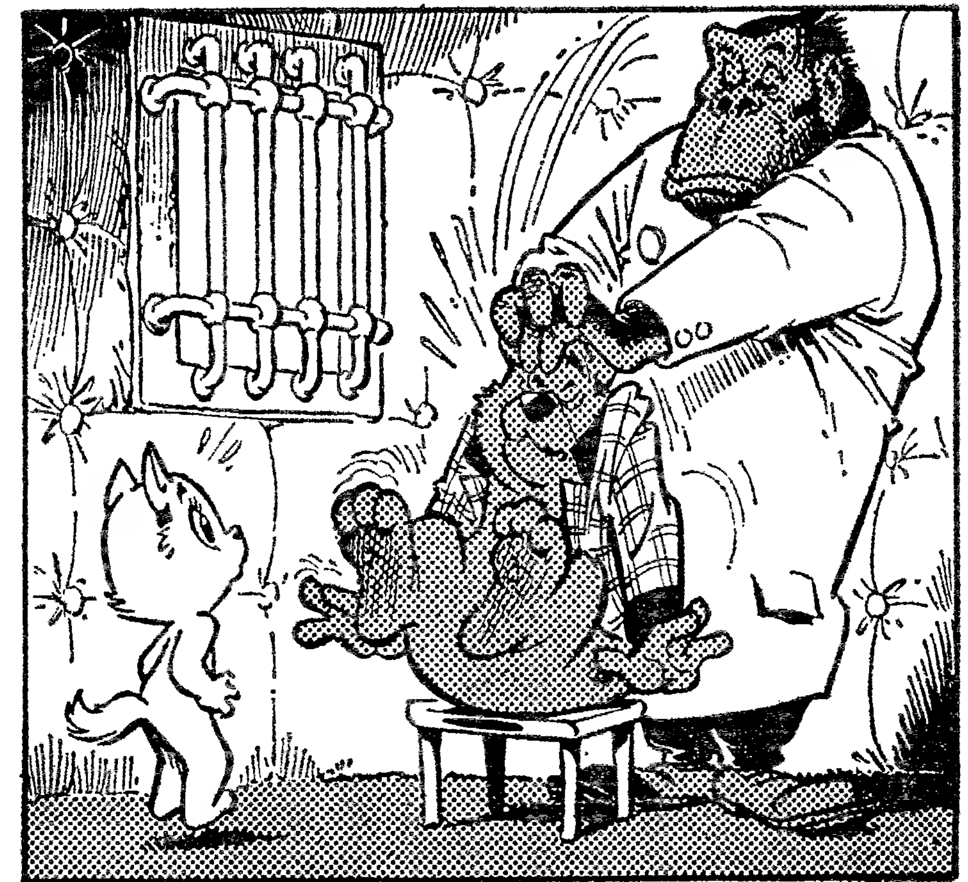

7621. Tom Poes volgde Terpen Tijn totdat die voor een pakhuis bij de haven stilstond.
,,Schei nu maar uit met dat gedrens'', sprak de kunstenaar, een deur openend. ,,Ik heb andere vibraties in mijn schedel dan het gemeier van die bolle eh. . . dinges. Hij dacht, dat hij een meesterwerk voor niks kon krijgen. Maar wie mijn fijn-trillende inzichten inpikt, zal er door vergaan; zeg dat maar tegen hem.''
Na deze woorden wierp hij de deur dreunend achter zich dicht, en Tom Poes keerde zich om en ging bedrukt terug.
,,Heer Ollie zal moeten betalen'', dacht hij. ,,Er zit niets anders op. Ik moet hem overhalen, en ik zal niet rusten totdat ik hem te spreken heb gekregen.''
Met deze gedachte begaf hij zich opnieuw naar de Zielknijper-kliniek, maar toen hij het gebouw in het oog kreeg werd hij door twijfel bevangen.
,,Stel, dat ik hem zo ver kan krijgen'', zei hij tot zichzelf. ,,Kan hij dan betalen, zolang hij in dat gebouw zit? Hij kan daar niks en hij mag daar niks. Het is een moeilijk geval en het enige wat ik doen kan is om alles te proberen.''

Gelukkig was de portier dit keer een beetje toeschietelijker. ,,De patiënt is mooi gekalmeerd'', sprak hij desgevraagd. ,,Als je belooft hem niet op te winden, zal ik zien wat ik doen kan. Ik zal de directeur es even bellen.''

7622. Door de liefderijke behandeling van doctorandus Zielknijper was heer Bommel erg gekalmeerd. Versuft zat hij in een rustgevend kamertje, terwijl een verpleger erop toezag, dat hij zich niet zou vermoeien tijdens het bezoek.

,,De jonge vjiend", sprak hij lusteloos, toen Tom Poes binnen trad. ,,Dit is heel vleselijk, hoor een veer. Voor een heel, bedoel ik. Ik weet niet wat ik bedoel . . ."

,,Ik heb Terpen Tijn gesproken", zei Tom Poes langzaam en duidelijk. ,,Hij wil de inzichten wel terugnemen. Maar u moet eerst even betalen."

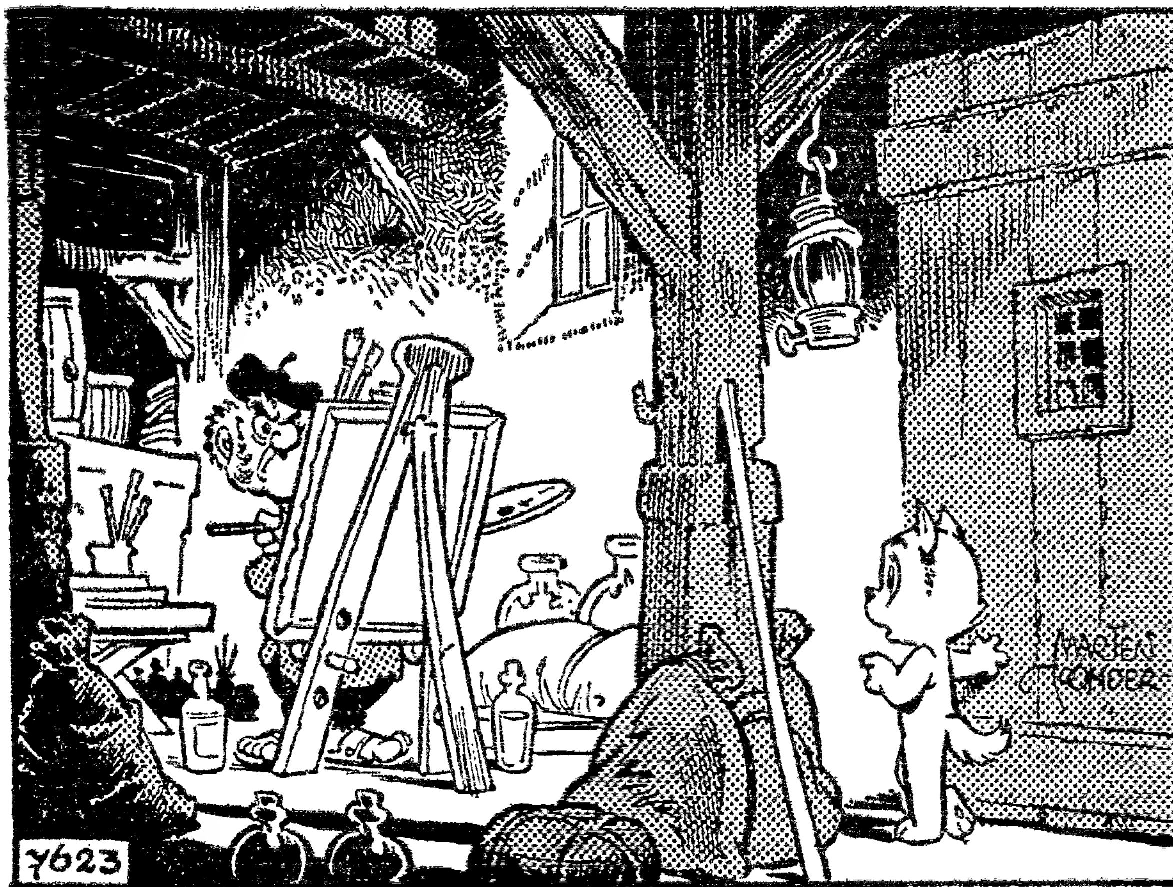
,,Terpen Tijn", mompelde heer Ollie, die enige moeite had om het gehoorde te verwerken. ,,O, die. Ik heb een inzicht gehad en daarin zag ik hem. Hij lag helemaal bedorven onder een bejg goud. Bedolven, bedoel ik. Onder de goudstukken ..."

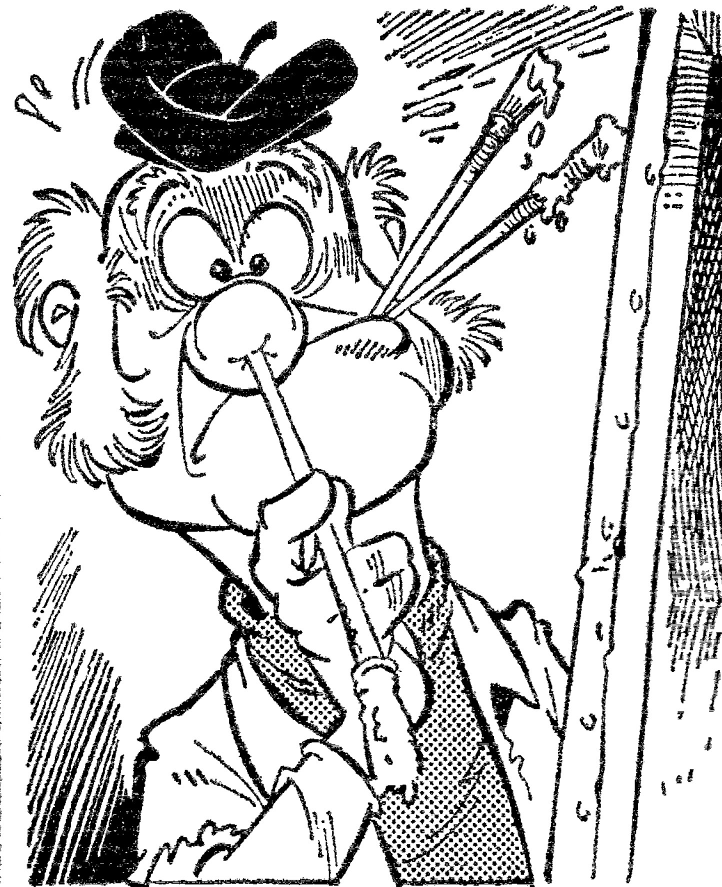
Hij zweeg en fronste de wenkbrauwen. Het was te merken, dat hij zijn ontspannen stemming te boven kwam, want hij begon rood aan te lopen en er verscheen een lichtje in zijn doffe ogen. En plotseling sprong hij op.

,,Het zal die schilder slecht vergaan!", riep hij op bewogen toon. ,,En overigens wil ik hier weg. Men heeft mij onder voogdij geplaatst, zodat ik niet eens betalen kan! Ik raak hier overspannen, met mijn teer gestel ! ! Ik moet en ik zal . . ."

Op dat moment greep de broeder in. Deze voelde, dat de genezende pillen en spuitjes gevaar liepen en daarom drukte hij de lijder met zachte hand weer terug op zijn zitplaats.

,,Het bezoekuurtje is om", verklaarde hij met rustige stem. ,,Het grijpt de patiënt te veel aan. U kunt beter weggaan."

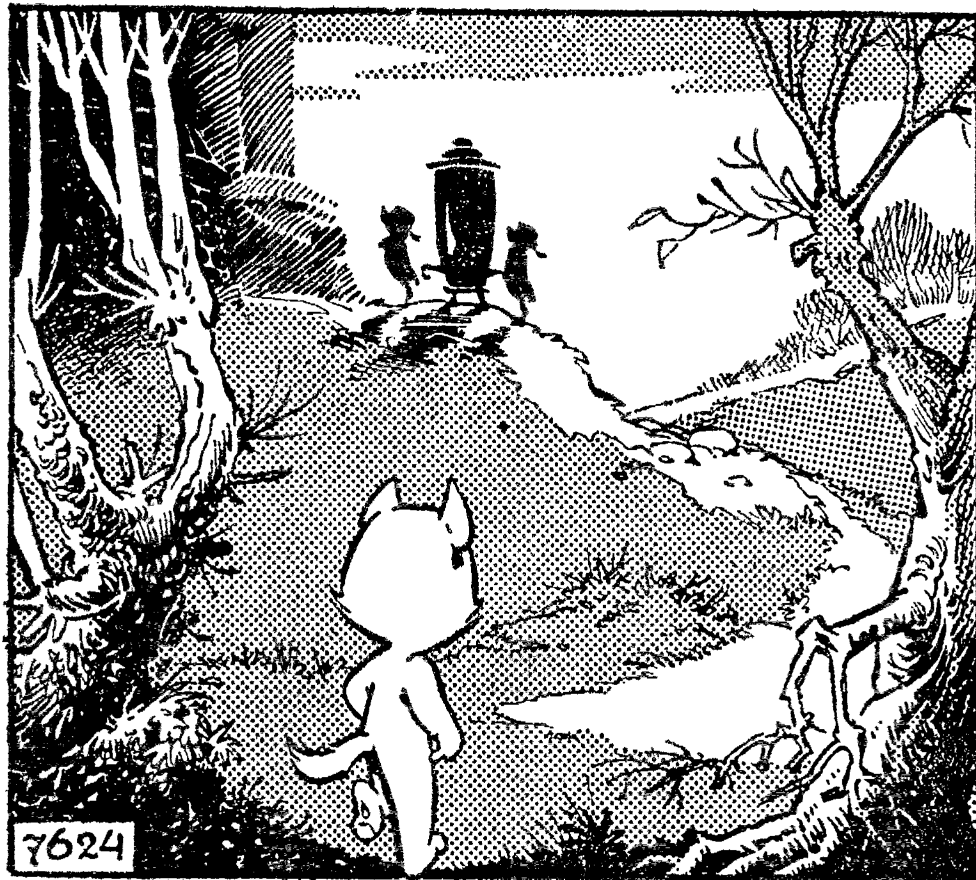

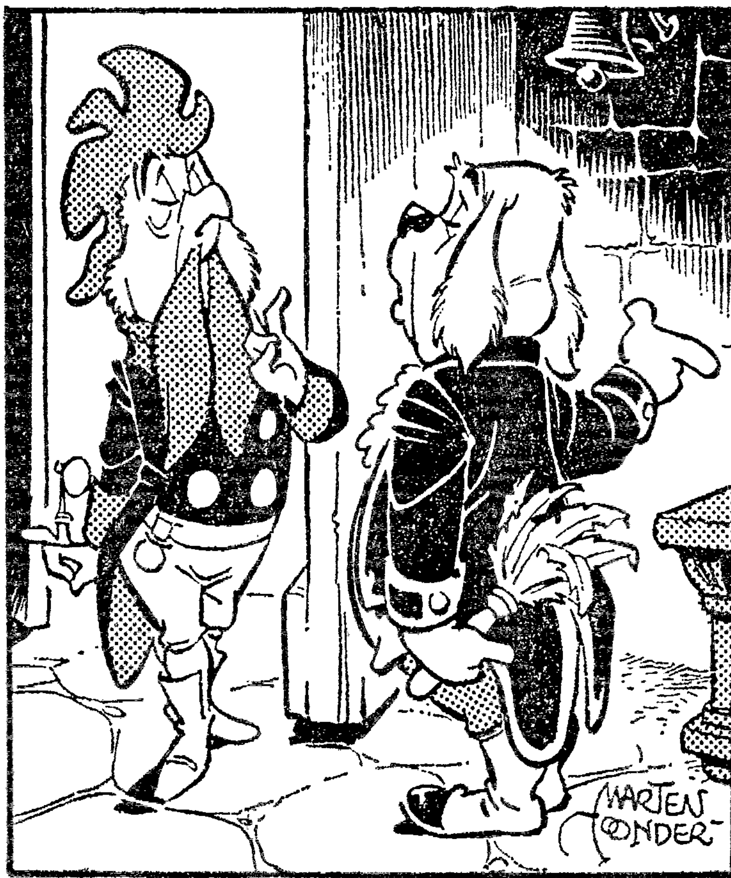

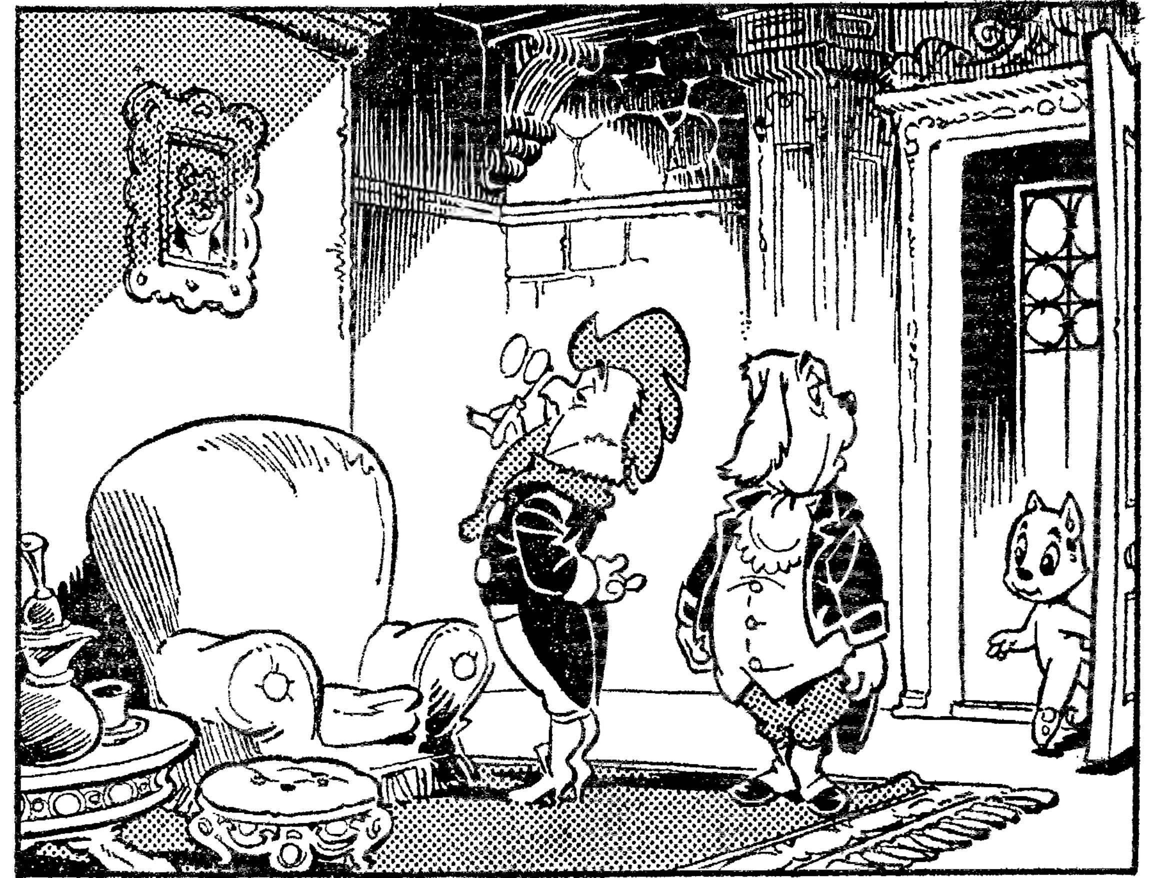
7623. Terpen Tijn had in het pakhuis bij de haven een atelier ingericht. Het was er ruim, en behalve de dreunende toeter van een passerend schip was er niets dat de rust verstoorde. Daarom keek hij dan ook verstoord om zijn pas opgezet schilderij heen toen Tom Poes binnen kwam.
,,Wat moet je nu weer?'', vroeg hij kwaad.
,,Heer Bommel kan niet betalen'', zei Tom Poes. ,,Ze hebben hem onder voogdij geplaatst. Maar hij heeft een inzicht gehad en daarin zag hij dat jij onder hout goud bedolven werd. Helemaal begraven. Hoe kan dat?''
,,Onder het goud begraven?'', herhaalde de kunstenaar geschokt. ,,Ik?''
Hij verstarde en terwijl de rimpels over zijn verdonkerend voorhoofd speelden, mompelde hij: ,,Ik ben niet te koop. Kunst is niet te betalen. Wat betekent dat?''
,,Och, het is maar een inzicht van heer Ollie'', zei Tom Poes achteloos. ,,Het betekent niets.''
,,Zijn inzichten zijn van mij!'', riep de meesterschilder opgewonden. ,,Ze betekenen altijd wat! En dit betekent, dat het goud van dat vleeslichaam mij te grazen heeft. Wanneer ik niet oppas raak ik eronder. Dat betekent het!''

,,Zoiets dacht ik al'', gaf Tom Poes toe. ,,Maar ja, daar is niet veel aan te doen, hè? Jij wilt nu eenmaal duizend goudstukken voor dat schilderij hebben — en heer Bommel kan niet betalen omdat hij in het Zielknijperhuisje zit. Zaken zijn zaken.''

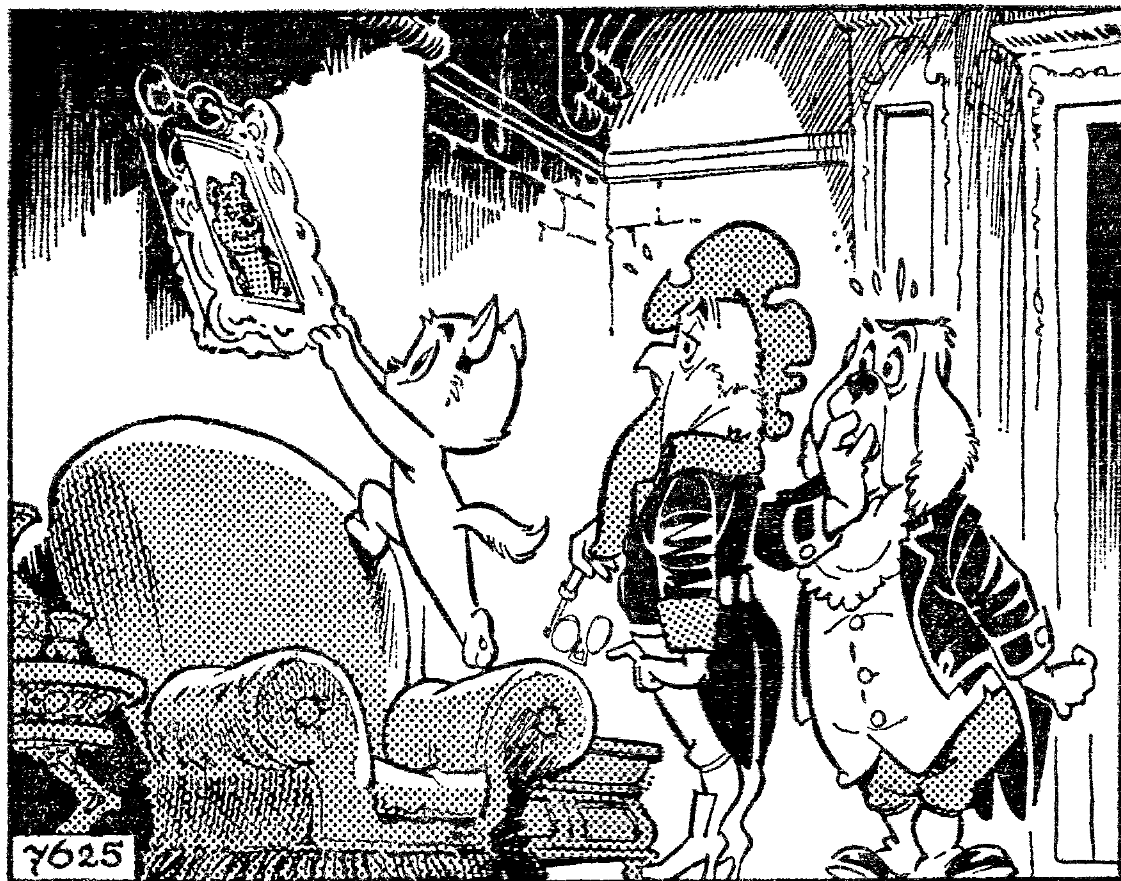
,,Niks zaken!'', tierde schilder Tijn, terwijl hij zijn palet en zijn penselen wegwierp. ,,Kunst is geen zaak! Haal dat portret; ik ga de inzichten erop verdoeken! Schiet op!''

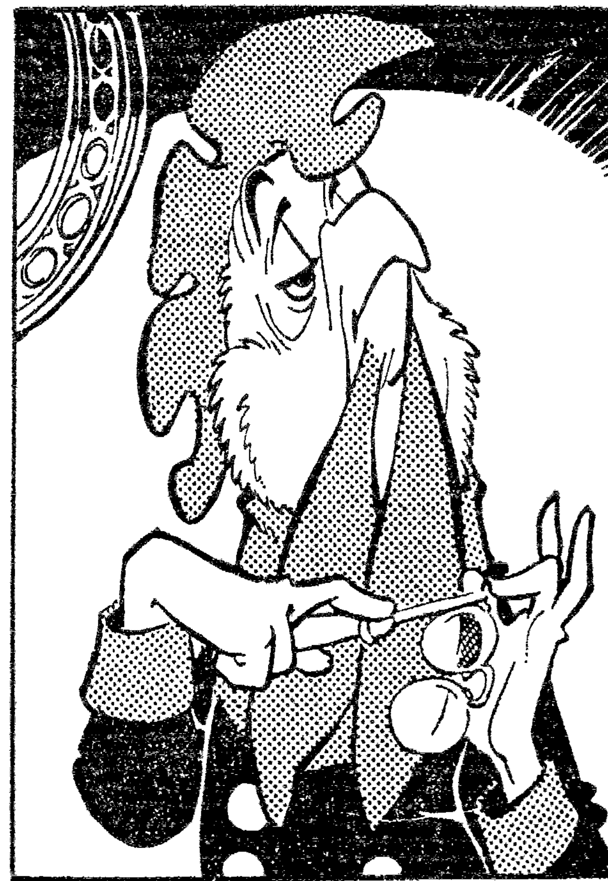

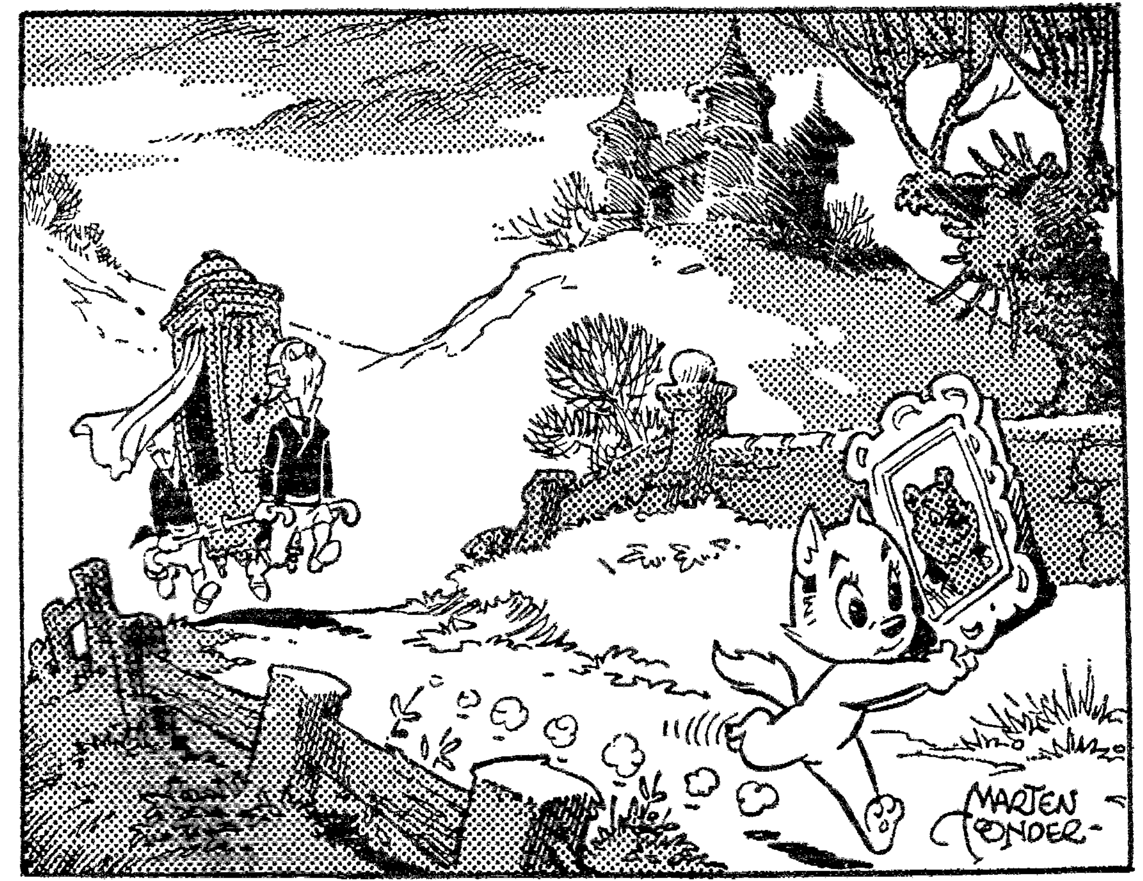

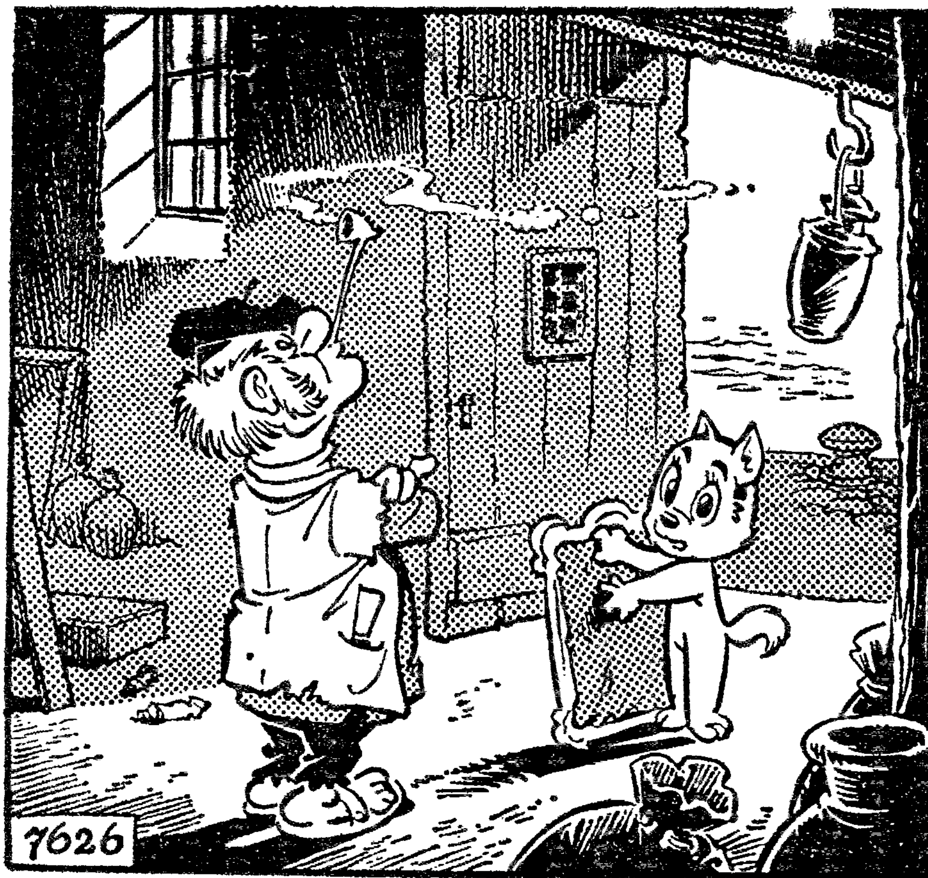
7624. Tom Poes liet zich dat natuurlijk geen twee keer zeggen. Hij haastte zich naar Bommelstein om het portret van heer Bommel te halen en al van verre zag hij een draagkoets voor de deur staan.
,,Vreemd is dat", dacht hij. ,,De markies is daar op bezoek!"
Dat was waar. De heer de Cantecler stond in de hal tegenover de bediende Joost, die hem binnengelaten had, en bekeek zijn pinknagel.
,,Ik hoorde", sprak hij, ,,dat je meester een schilderstukje heeft laten maken door een vrij bekend kunstenaar. Dat wilde ik wel eens even zien."
,,Zeer wel", gaf de knecht toe. ,,Heer Olivier zal daar geen bezwaar tegen hebben, vermoed ik. Hij hecht grote waarde aan dat portret. Het geeft hem inzichten, met uw welnemen. Maar ik voor mij ben zo vrij ze ongepast te vinden. Mag ik u voorgaan?"
Zo sprekende geleidde de trouwe knecht de bezoeker naar de zitkamer waar heer Bommel zijn portret in een klein lijstje had opgehangen, en de edelman richtte zijn lorgnon.
,,Parbleu!", prevelde hij. ,,Verbazend, hoe raak dit gelaat geschilderd is. Het drukt in het geheel niets uit. Wie is de artiest?"
,,Een zekere Terpen Tijn", verklaarde Joost. ,,Hij was erg duur, met uw goedvinden. Zó duur, dat heer Olivier de voorstelling heeft ingekort om de prijs terug te brengen."
,,Par exemple!", hernam de markies ontsteld. ,,Op zo'n wijze gaat de platte burger met de kunst om. Wat is het adres van deze eh...Tijn?"
De bediende wilde antwoorden dat hij het niet wist, maar zijn aandacht werd afgeleid door het onverwachte binnenkomen van Tom Poes.

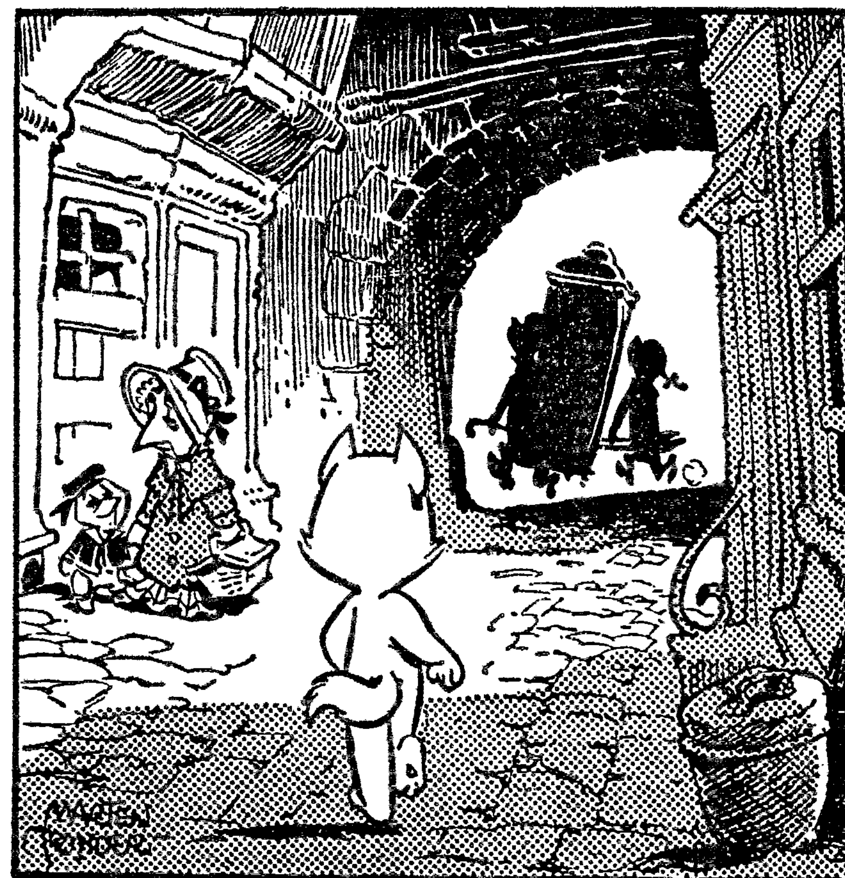
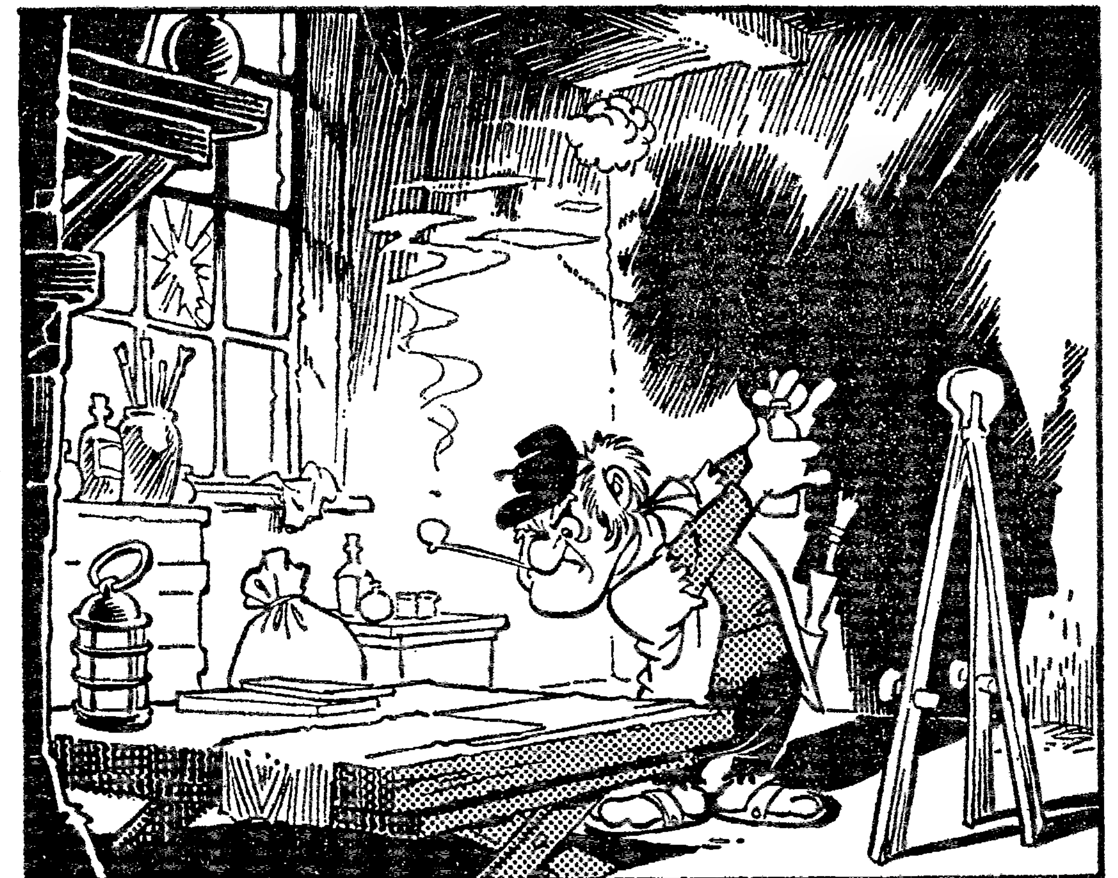

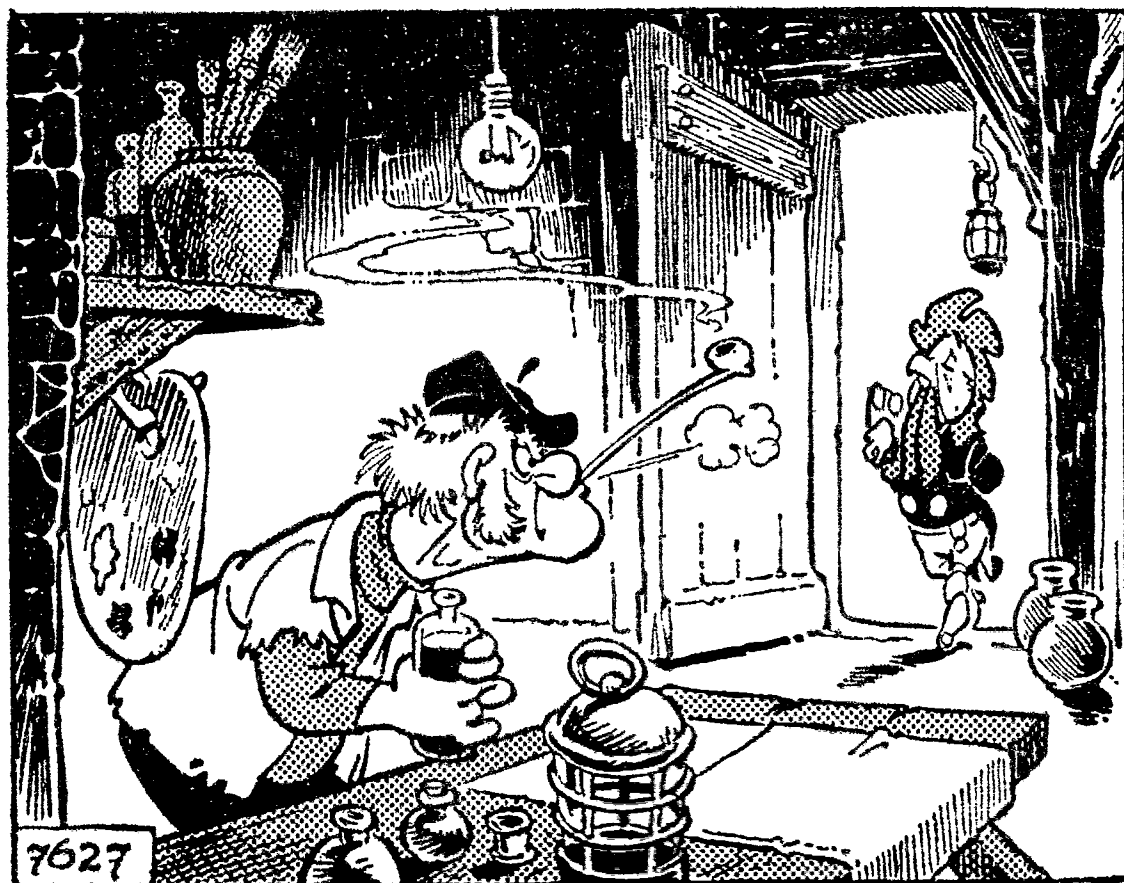

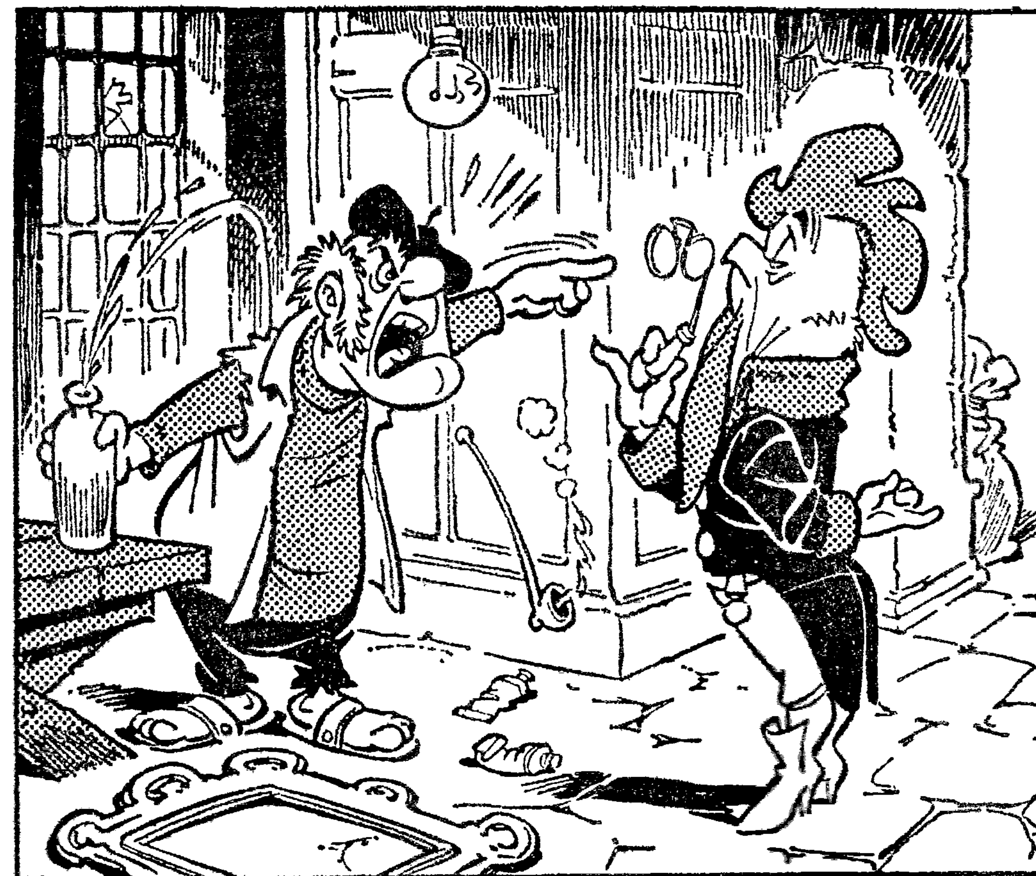
7625. Tom Poes wenste de markies en Joost beleefd een goede middag en sprong zonder omslag op de stoelleuning om het schilderij van de wand te halen.
,,Excuseer'', zei de knecht onthutst. ,,Ik weet niet of heer Olivier dit zal welnemen, met uw goedvinden...''
,,Het is stuitend'', mompelde de edelman. ,,Op deze wijze gaat het janhagel met de kunst om. Enfin, wat is het adres van de schilder, bediende?''
,,Ik weet het niet'', zei Joost ongerust. ,,Zou u dat wel doen, jonge heer?''
,,Ja'', verklaarde Tom Poes, die met het kunstwerk op de grond sprong. ,,Het moet afgemaakt worden. Terpen Tijn heeft het nodig.''
Met deze woorden holde hij de kamer uit en de knecht keek hem ontdaan na.
,,Dit is werkelijk hoogst betreurenswaardig'', sprak hij. ,,Het is dat heer Olivier zich in grote moeilijkheden bevindt, wanneer u mij toestaat — en dat de jonge heer dikwijls een gaatje weet te vinden....''
,,Tiens'', zei de heer de Cantecler uit de hoogte. ,,Bespaar me de onsmakelijke details. Dit alles treft niet onaardig. Van dezelfde meester wil ik ook een portret hebben voor mijn galerij; en nu kan deze eh..jonge rabauw mij de weg wijzen naar de studio.''
Hij verliet het pand met een knik, gaf een kort bevel aan de dragers die buiten wachtten, en even later kon men het draagkoetsje in looppas achter Tom Poes aan zien draven.

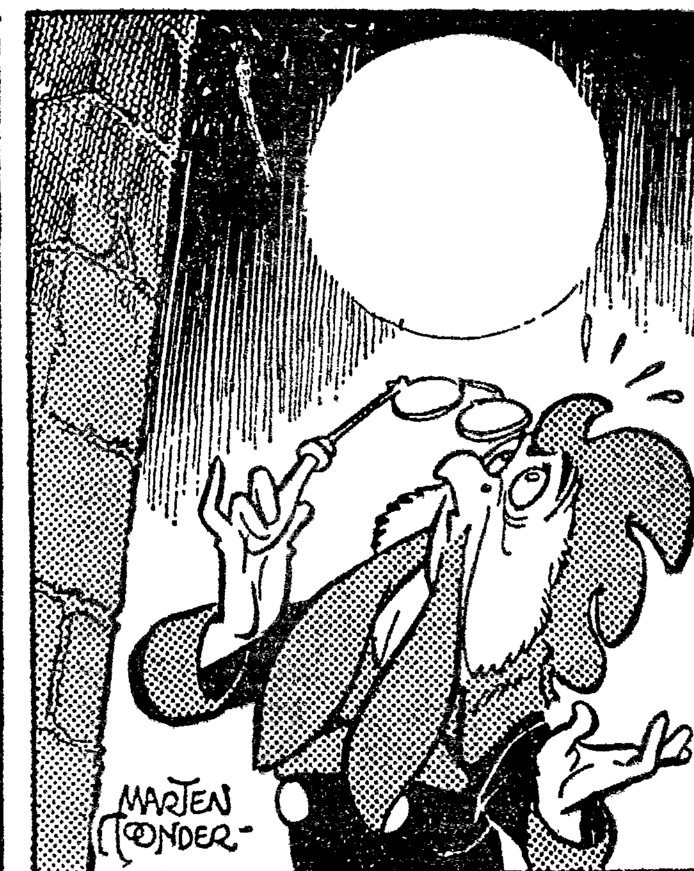

7626. Tom Poes holde met het schilderij naar het pakhuis bij de haven en zette het voor de voeten van Terpen Tijn neer.
,,Hier is het'', zei hij. ,,Heer Bommel heeft het linnen laten opvouwen, zodat het in dit kleine lijstje past.''
,,Zo'', sprak de kunstenaar. ,,Dat is het eerste verstandige denksel dat ik van die grove stof heb gehoord. Dump daar maar neer, makker. Je kunt het morgen halen.''
Tom Poes gehoorzaamde en verliet het pakhuis. Hij was nog niet ver gekomen, toen hij de draagkoets onder een poortje door zag gaan en hij trad terzijde om de hijgende dragers te laten passeren.
,,Het is helemaal niet zo leuk, dat de markies zich met Terpen Tijn gaat bemoeien'', dacht hij. ,,Ik hoop, dat hij hem niet van het werk houdt, want het zag er nu juist naar uit, dat Tijn een einde aan de inzichten wilde maken.''
Dat was inderdaad wat de kunstenaar wilde gaan doen. Hij had het doek losgemaakt en op zijn werkbank gelegd. Daarna had hij het linnen te voorschijn gehaald, waarop hij de losgemaakte kleurenvlek had vastgeplakt, en nu was hij bezig met het ontkurken van een flesje.
,,Dit wordt een gevaarlijk momentje'', mompelde hij langs zijn pijp. ,,Er komt een punt, dat de losgetrilde inzichten nog niet op het doek zitten. Dan vibreren ze in de lucht, en dat slaat soms op de eh..dinges!''
Op dat ogenblik klonk buiten het geluid van dravende voetstappen, die stilhielden voor zijn eenvoudig verblijf.

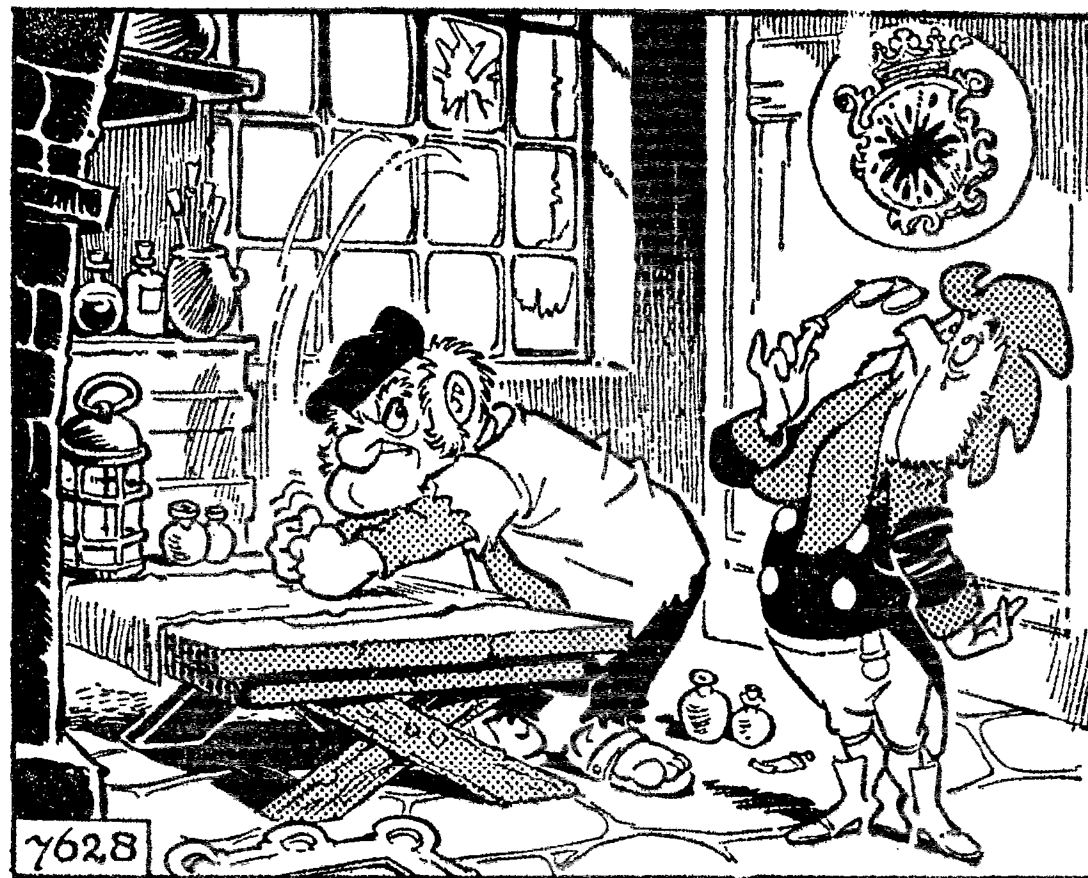

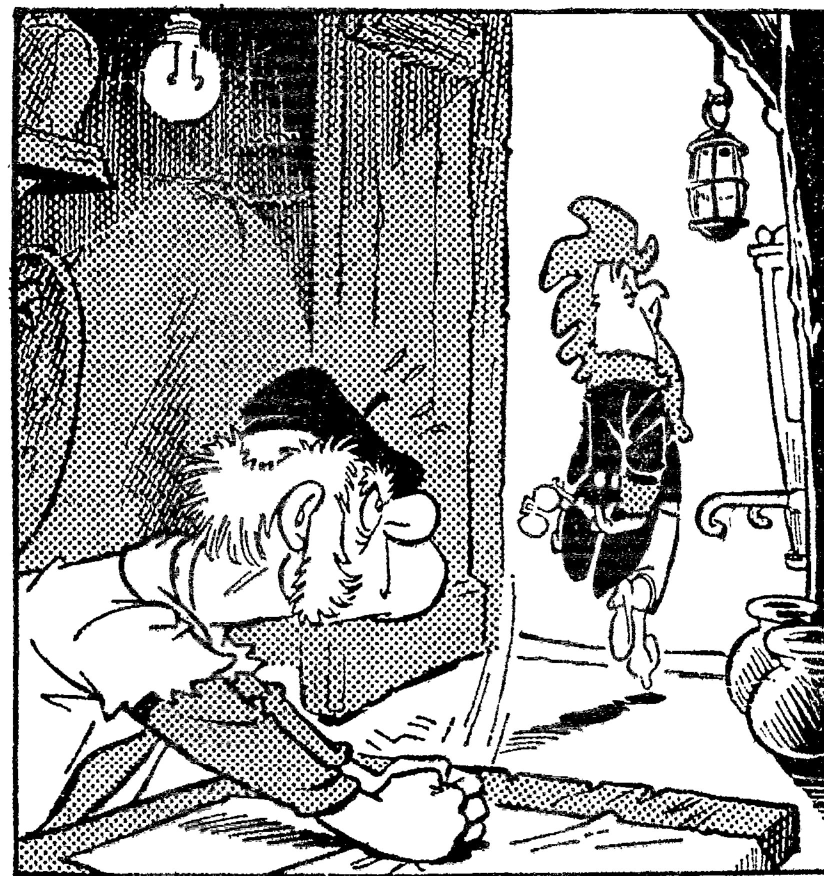
7627. Terpen Tijn keek verstoord op van zijn werk, toen de heer de Cantecler het pakhuis betrad.
,,Wat moet dat?'', riep hij onvriendelijk.
,,Heb ik het genoegen met de kunstenaar Tijn te spreken?'', vroeg de edelman.
,,Niks genoegen!'', hernam de artiest geprikkeld. ,,Ik ben bezig mijn inzicht te verdoeken en dat geeft trillingen!''
,,Tiens'', vervolgde de markies, met moeite een opkomende ontstemming onderdrukkend. ,,Ik overwoog om u de opdracht voor een portret te geven. Maar als de zaken zo staan...''
,,Zaken?'', schreeuwde de meesterschilder. ,,Aan m'n zolen! Niks zaken! Ruk uit, makker! Dit is een gevaarlijk moment voor een vent met opgestreken lappen aan!''

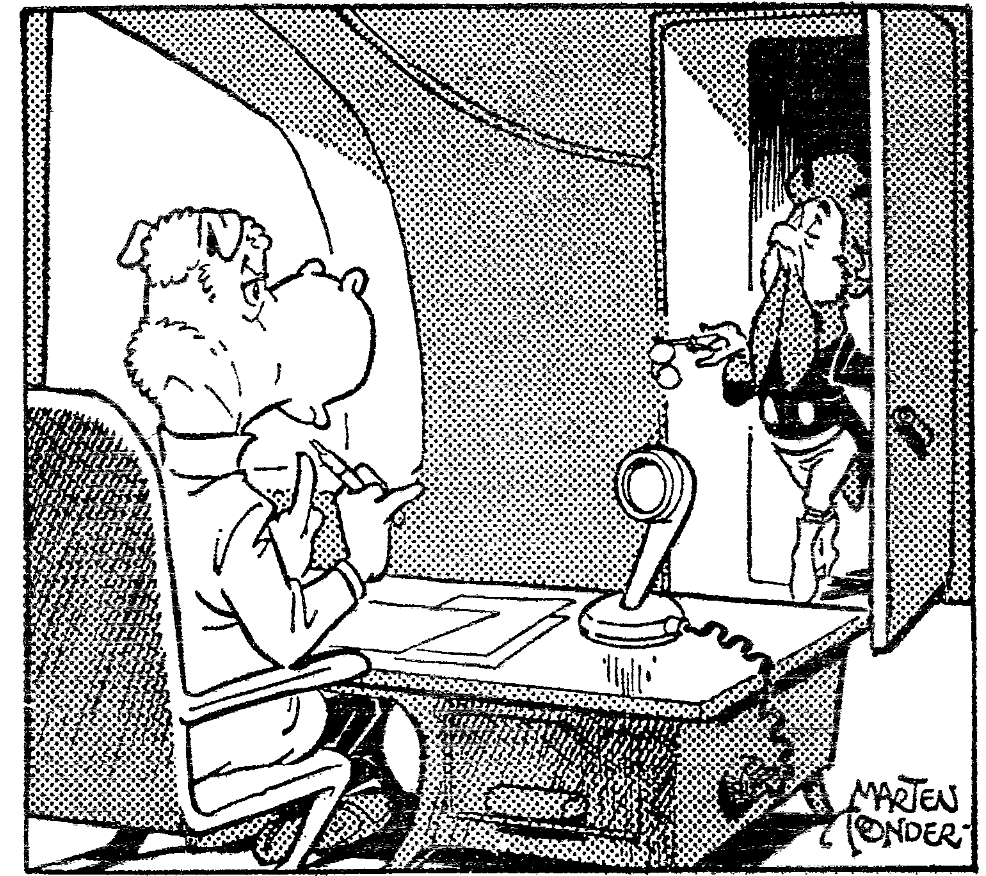
,,Fi donc'', mompelde de edelman. ,,Geen wonder, dat het de kunst slecht gaat. Ik zal er persoonlijk op toezien, dat ge niet in het genot van subsidies gesteld wordt. Hier moet een les geleerd worden.''

Hij wilde zich waardig naar buiten begeven, maar nu werd hij boven zich een lichtpunt gewaar dat met hem mee bewoog. En toen hij onthutst zijn lorgnon richtte, zag hij een grote witte vlek boven zich zweven.

,,Sapristi!'', lispelde hij ontsteld. ,,Daar begin ik aan dezelfde kwaal te lijden waar deze eh..Bommel zijn ondergang aan te danken heeft! Dit is affreus!''

7628. Toen de heer de Cantecler plotseling een witte vlek boven zijn hoofd zag bewegen, schrok hij erg. Maar hij bedwong zijn aandoening en met een hand die slechts weinig trilde richtte hij zijn lorgnon op de voorstelling die daar zichtbaar werd.
,,Parbleu!'', fluisterde hij verblekend. ,,Mijn wapenschild! M-maar het is be-besmeurd! Er zit een smet op mijn blazoen!''
De schilder Tijn zag hem daar zo verwezen staan en hij begreep dat snelheid geboden was. Daarom legde hij ijlings de doeken op elkander en beukte er met beide vuisten op.
,,Die smakker loert naar een losgetrild inzicht'', sprak hij tot zichzelf. ,,Ik was al bang dat dit gebeuren zou toen hij hier op zijn flapjesschoenen naar binnen wandelde. Als de donder mijn vibratie vastkoeken en dan dat oogglas de deur uitgooien!''
Maar dat hoefde niet, de edelman verliet uit eigen beweging peinzend het pakhuis.

,,Wat kan dat betekenen?'', zo vroeg hij zich af. ,,Eén ding slechts, dunkt mij. En daar moet zo spoedig mogelijk iets aan gebeuren.''
Met deze gedachte besteeg hij zijn draagkoets om zich in looppas naar het sanatorium van de heer Zielknijper te laten brengen.

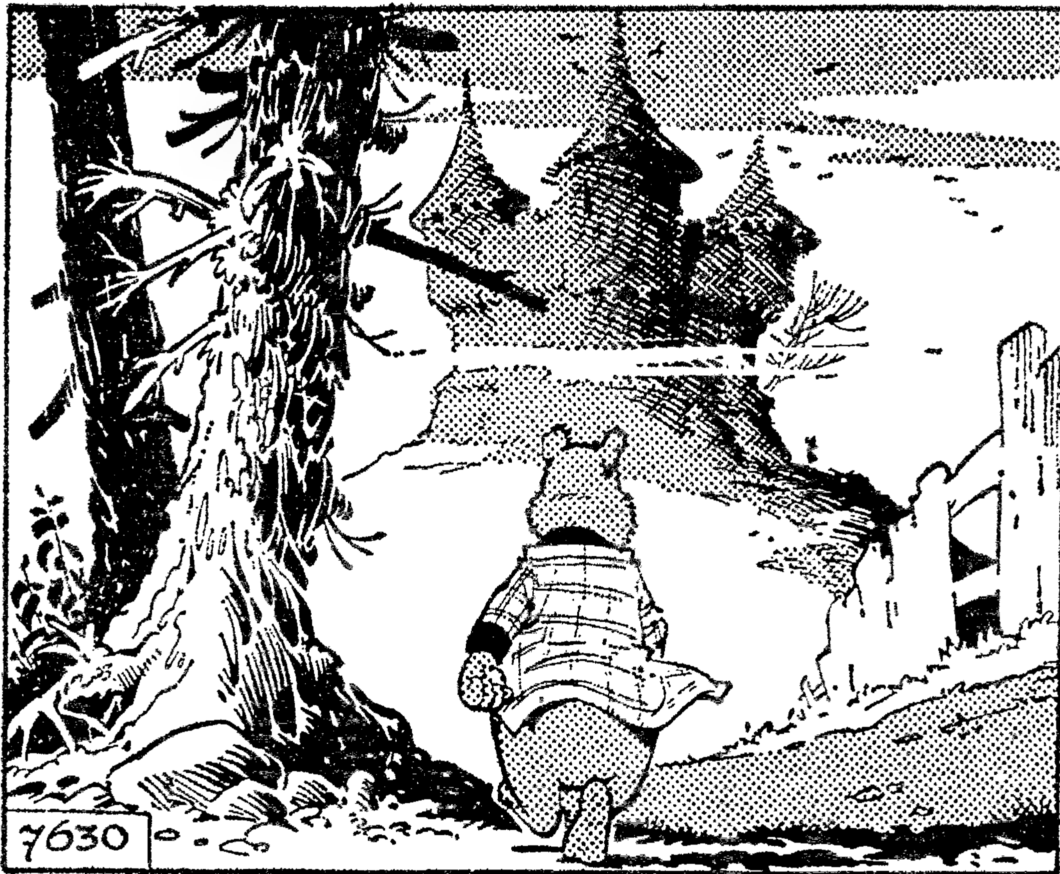
,,Meneer de markies!'', riep deze uit, toen de edelman even later werd binnengelaten. ,,U komt zeker naar de patiënt Bommel informeren? Hij is in goede handen, dat kan ik u verzekeren. Maar het is een hopeloos geval. De lijder praat nog steeds over witte vlekken boven het hoofd en vervalt niet zelden tot geweldpleging, zodat een kuur met rustgevende middelen...''

,,Un moment'', onderbrak de markies. ,,Ik wens, dat de behandeling van deze eh...Bommel gestaakt wordt, amice!''

7629 Doctorandus Zielknijper rees onthutst overeind. „U wilt, dat de behandeling van de heer Bommel gestaakt wordt?", vroeg hij ongelovig. „En ik dacht, dat u... U wilde immers juist, dat ik..."
„Staken", herhaalde de edelman. „Onmiddellijk! Mijn inzichten hebben zich gewijzigd. U zult de gift voor uw sanatorium ontvangen. Maar de behandeling van eh... Bommel is een vlek op mijn blazoen. En ikzelf wil terstond in behandeling worden genomen, daar ik last heb van eh . . . . witte vlekken boven het hoofd. Het is affreus!"
Terwijl dit gesprek plaats vond, zat heer Ollie in de stilte van zijn rustgevend vertrek naar een witte wolk te staren. Daarin zag hij zichzelf glimlachend een glas heffen — en dit beeld vervulde hem met mooie maar droevige herinneringen.

„D-dit moet een verkeerd inzicht zijn", prevelde hij met bevende lippen. „Voor mij is immers geen genot meer weggelegd. Ach, hoe vreselijk om de kracht van mijn leven verder in deze omgeving te moeten slijten."
Op dat moment werd de deur met kracht geopend, zodat de witte vlek geluidloos uit elkander sprong.
„Ik doe niets", zei de heer Bommel tot de binnentredende verpleger. „Ik zit hier heel stilletjes naar een witte vlek te kijken, die boven mijn hoofd hing. Dat heb ik soms. Maar ik doe geen kwaad. Ik wil geen pilletjes, bedoel ik."

„Geen pilletjes", herhaalde de broeder „Hoeft ook niet. Je bent genezen. Je kunt naar huis."

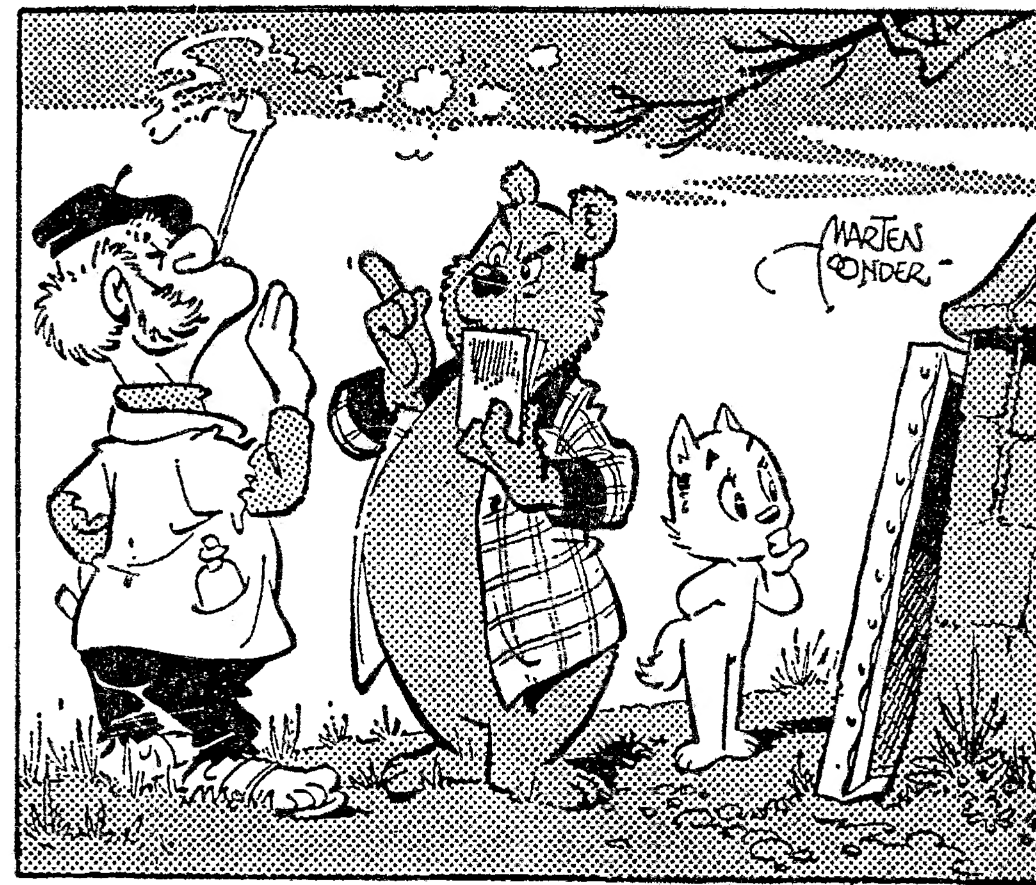

7630. Zo liep heer Ollie even later naar huis. De winterwind blies hem koel om de slapen en Bommelstein tekende zich helder af tegen de avondlucht, zodat hij een zucht van verlichting slaakte.
,,Er is me een pak van het hart gevallen'', sprak hij tot zichzelf. ,,Alles is beter dan een behandeling van Zielknijper, als men begrijpt wat ik bedoel. Zelfs de gevangenis die mij nu wacht, als meester Woordkramer gelijk heeft...''
Op dat moment werd hij een tengere figuur naast de oostertoren gewaar en hij versnelde zijn pas omdat hij de advocaat herkende.
,,Toevallig, dat u juist thuis komt'', zei de heer Woordkramer toen hij naderde. ,,Het zou veel moeite en dus geld hebben gekost om u uit de goede handen van die gesloten inrichting te krijgen. Nu kunt u volstaan met de betaling van een eenvoudige nota.''
Zo sprekende trok hij een papier uit zijn tas en overhandigde dit aan de verraste heer.
,,W-wat is dat?'', vroeg deze.
,,Mijn declaratie'', herhaalde de rechtsgeleerde. ,,Uw zaak is afgesloten. Het recht heeft zijn loop gehad. De beklaagde Wammes Waggel is vrijgelaten. Er is bewezen, dat hij rechtstreeks in opdracht van zijn werkgever, de aannemer Gruisbelt, gehandeld heeft. Er is dus geen zaak tegen u. Alleen maar vermoedens.''
Deze woorden verlichtten heer Bommel natuurlijk, maar toch was hij niet helemaal voldaan.
,,Ach, die vermoedens!'', riep hij uit. ,,Die komen alleen maar door mijn inzichten! Ik kan toch ook niet helpen, dat ik meer weet dan een ander?''

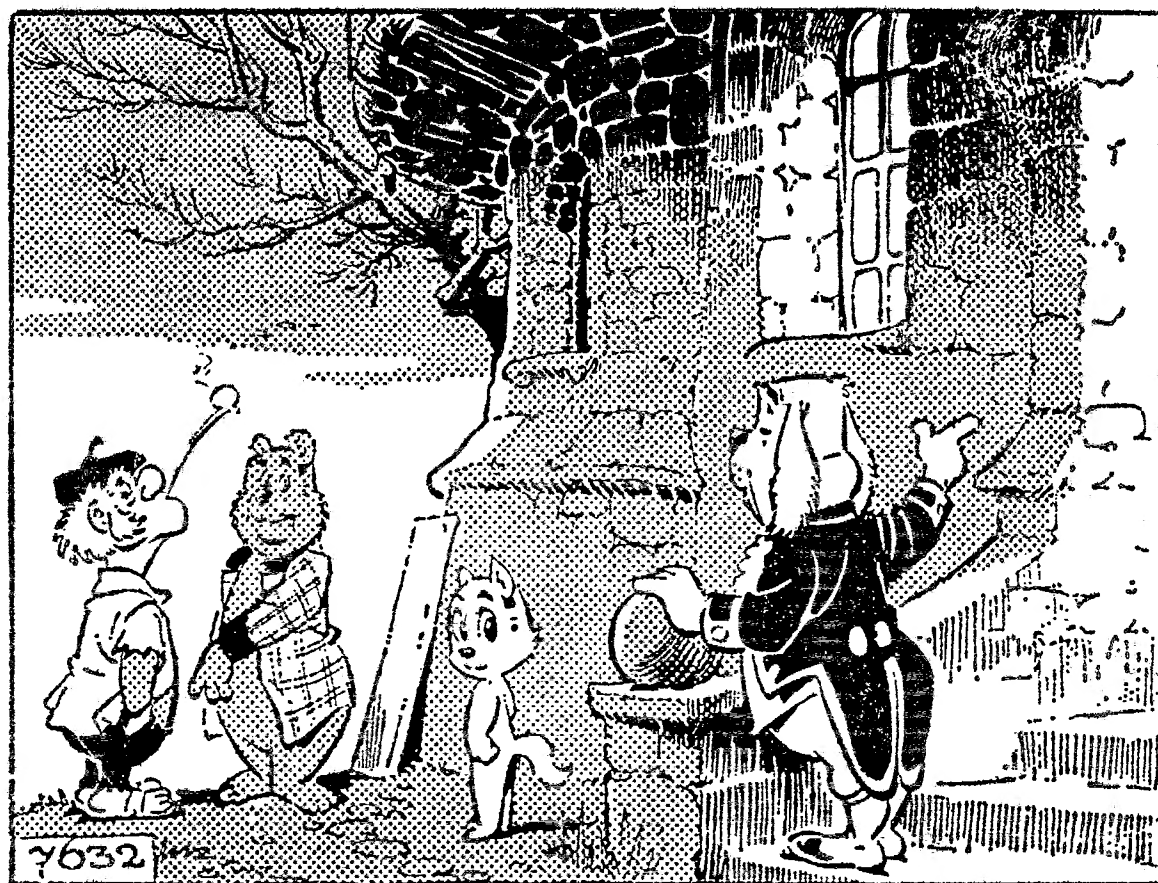

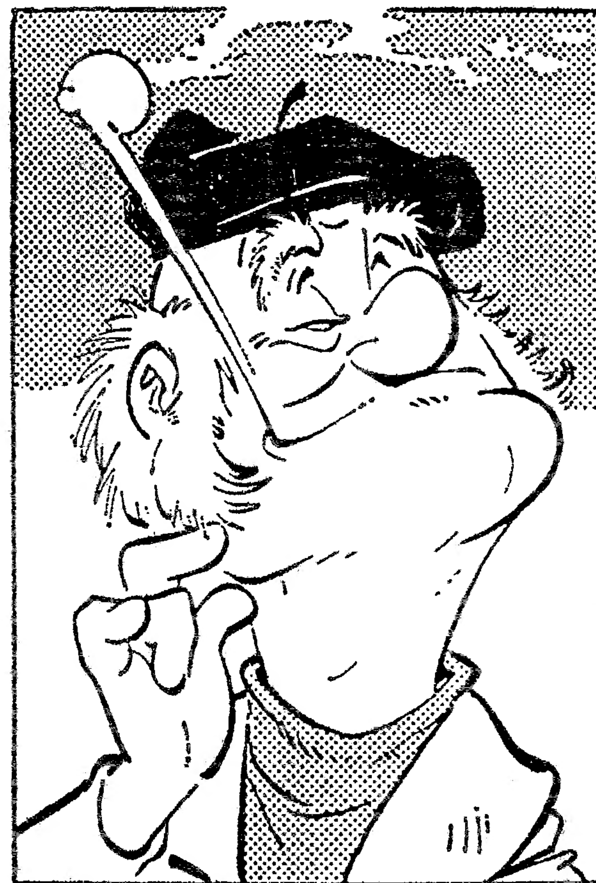

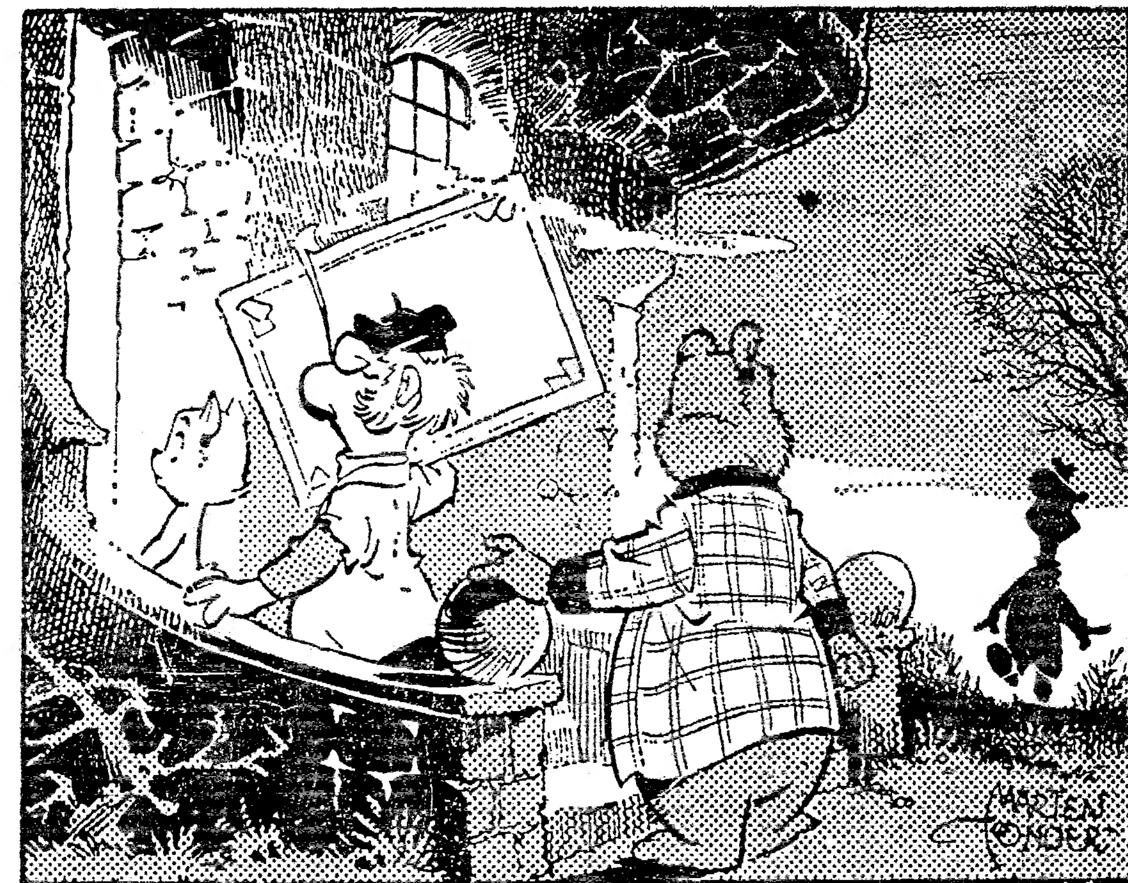

7631. Meester Woordkramer liep tevreden weg met de bankbiljetten die hij van heer Ollie gekregen had.
,,Dat is dan prettig geregeld", zei hij. ,,Als u nog eens in moeilijkheden raakt sta ik voor u klaar. Tot de volgende keer dan maar weer."
Heer Bommel gaf daar geen antwoord op, want zijn aandacht werd getrokken door Tom Poes, die met Terpen Tijn de heuvel opkwam.
,,Het is in orde, hoor!", riep de eerste. ,,U zult geen last meer van inzichten hebben, want Tijn heeft ze weer op uw portret gezet."
,,Werkelijk?", vroeg heer Ollie aangenaam verrast. ,,Zo maar uit zichzelf? En de dukaten dan? Ik bedoel..."
,,Hier is je meesterwerk", onderbrak de kunstenaar. ,,Het zijn goeie inzichten die erop staan. Betere zullen nooit op een doek gevibreerd worden, makker! Ik heb ze tot in mijn merg gevoeld."
,,Ja, erg mooi", hernam heer Bommel. ,,Maar de goudstukken dan? Daar in de Zielknijperkliniek kon ik niet betalen — en daarom dacht ik dat ik het daglicht nooit meer zou zien."
,,Schei uit over geld", snauwde Terpen Tijn. ,,Dat is grofstoffelijke materie waaronder mijn trillingen verpletterd worden!"
Maar zo gemakkelijk liet heer Ollie zich niet ompraten.

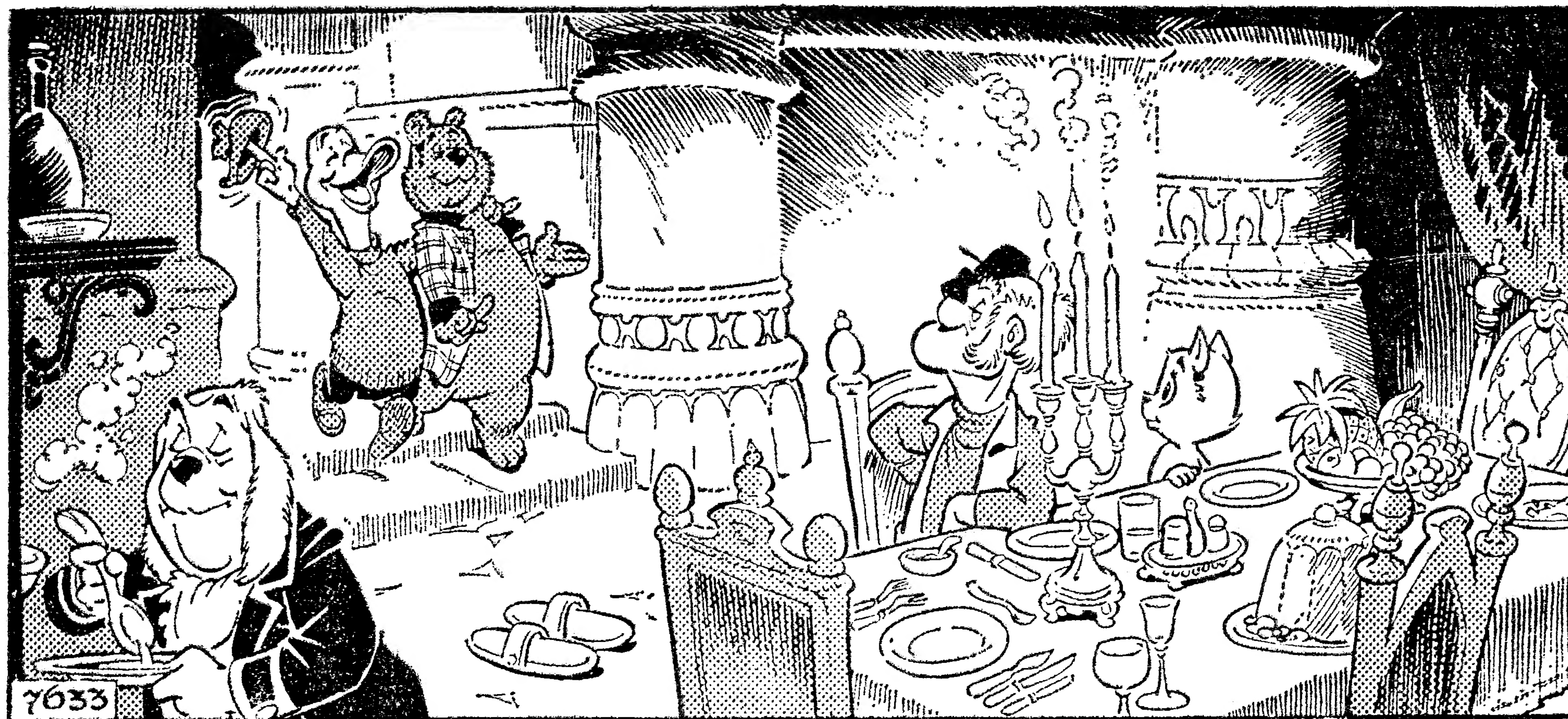
,,Morgen ga ik naar de bank!", sprak hij met nadruk. ,,ik sta erop dat u uw geld krijgt, heer Tijn! In goud! Dat is de schuld van een kunstbeschermend heer; ik voel dat heel fijn aan."
De schilder bleef echter met grote walging weigeren en Tom Poes keek bewonderend naar het schilderij dat tegen de toren stond.
,,Die inzichten moeten werkelijk iets bijzonders zijn", dacht hij.

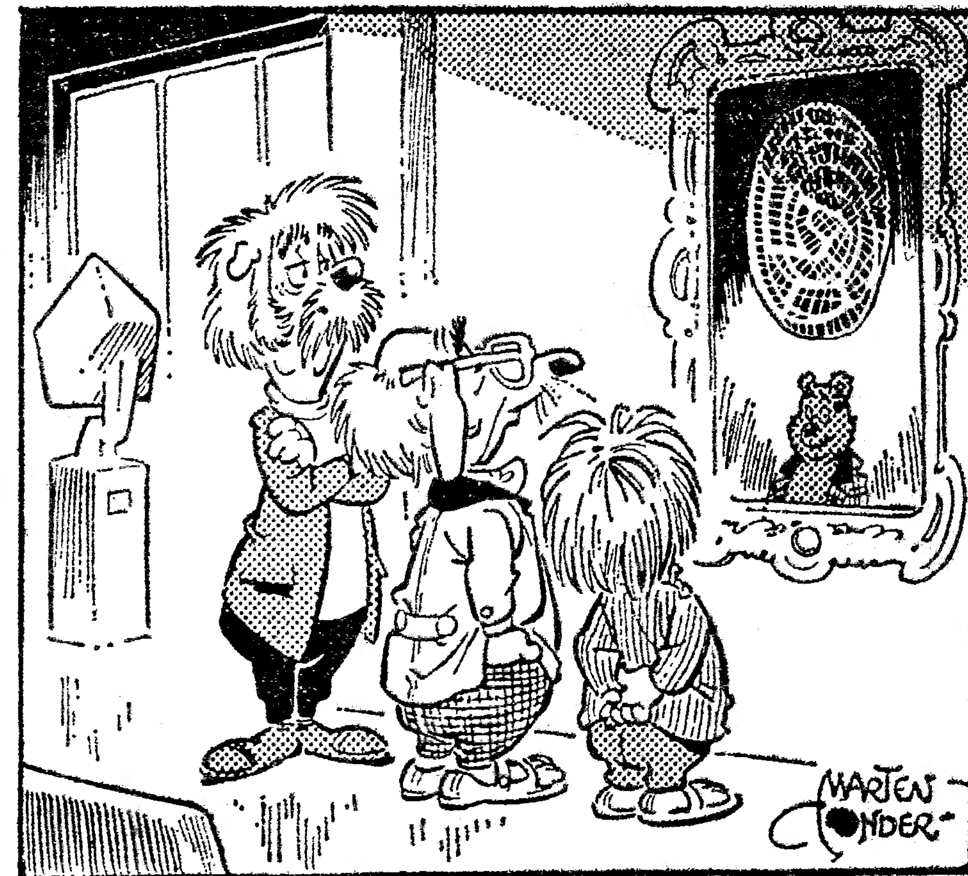

7632. Terpen Tijn bleef weigeren over geld te praten, terwijl heer Bommel erop stond om hem de volgende morgen in goudstukken te betalen. Het was een heftig gesprek, dat maar al te gemakkelijk in ruzie had kunnen ontaarden. Maar gelukkig daalde de bediende Joost de stoeptreden af en kuchtte doordringend.
,,Excuseer, heer Olivier'', sprak hij. ,,Ik zie tot mijn genoegen, dat u van uw zenuwaandoening genezen bent, als ik zo vrij mag wezen. En het treft, dat de maaltijd gereed is. Een gebonden kippesoep en een tournedos-tje, dacht ik. Heel eenvoudig, maar toch voedzaam. En er zijn nog twee potjes augurken over, als u mij niet euvel duidt.''
Het gelaat van de kunstenaar klaarde bij die laatste woorden op. ,,Dat verandert de zaak,'' zei hij. ,,Misschien kan ik toch wel tot morgen wachten om jou een lol te doen. Anders blijft dat goud toch maar op je vlees drukken en dan zit het nog niet goed.''
Zo pratende nam hij het meesterwerk op en volgde Joost, die met Tom Poes naar binnen was gegaan.
Heer Bommel was op het punt ook de stoep te beklimmen, toen hij in de schemering een eenzame gedaante zag naderen, en hij bleef getroffen staan.
,,Dat is Wammes Waggel!'', zij hij tot zichzelf. ,,Die zou ik nu toch bijna vergeten zijn, omdat ik zoveel aan m'n hoofd heb, nu mijn inzicht verdwenen is. Dat hij in de moeilijkheden geraakt is, kan ik niet helpen. Maar ik wist heel zeker, dat de Toren van de markies zou vallen — en daarom had ik hem misschien beter moeten leiden, als oudere en wijzere. . .''

7633. Terpen Tijn en Tom Poes zaten al aan tafel, toen heer Ollie binnentrad. ,,Hier is nog een gast'', sprak hij glimlachend. ,,Door mijn inzichten heeft hij een onprettige tijd gehad — en een eenvoudige doch voedzame maaltijd komt hem wel toe.''
,,Nou, enigjes hoor!'', zei Wammes. ,,Hallo luidjes. Ik heb anders wel gelachen met die toren. Maar het eten bij de politie was niet zo lekker. Zo saai, hé? En ze waren allemaal erg boos over dat omvallen.''
,,Dat was ook een dure grap'', zei Tom Poes zorgelijk. ,,De markies zal heel wat moeten betalen voor een nieuwe toren!''
,,Over geld wordt niet gepraat'', verklaarde de gastheer. ,,Het drukt te veel op het vlees en dat is zonde van de tournedos, als jullie begrijpen wat ik bedoel. Maar alle schade die er door mijn inzichten ontstaan is, zal worden vergoed, daar sta ik voor in.''
,,Het is héél gevaarlijk om te veel inzichten te hebben, als ik zo vrij mag zijn'', zei Joost, die bezig was de soep op te scheppen.
,,Men meet zich maar al te gauw een betreurenswaardige mening over anderen aan, met uw goedvinden.''
Er viel een kleine stilte, die verbroken werd door de schilder Tijn.
,,Kom op met die augurken, makker'', sprak hij. ,,Het geraamte steekt me door het vel en we zitten hier niet om over Bommels inzichten te praten. Die zijn er niet, het waren de mijne.''

,,Precies!'', riep de heer Bommel bevrijd lachend. ,,Dat is net wat ik wilde zeggen.''
En zo werd het een heel gezellige avond, met als enige wanklank de augurken die Terpen Tijn at.
,,En het schilderij?'', zullen oplettende lezertjes vragen. Dat kwam aan de muur van het stadsmuseum te hangen. En als het niet gestolen is, hangt het daar nog.

EINDE VAN DIT VERHAAL.

730213

Heer Bommel en het losgetrilde Inzicht